

ทักษะการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพ

ปริญญานิพนธ์
ของ
พรพรรณ ราไพโรจน์วงศ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
สิงหาคม 2550

ทักษะการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพ

ปริญญานิพนธ์
ของ
พรพรรณ ไร่ไพจิพงศ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
สิงหาคม 2550
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ทักษะการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพ

บทคัดย่อ
ของ
พรพรรณ ไร่ไพจิพงษ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
สิงหาคม 2550

พรพรรณ ราไพรุจิพงศ์. (2550). ทักษะการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์
การวาด ภาพประกอบการพิมพ์ภาพ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย).
กรุงเทพ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
คณะกรรมการควบคุม : อาจารย์ ดร. พัฒนา ชัชพงศ์ , ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จิราภรณ์ บุญส่ง

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเปรียบเทียบทักษะการเขียนของเด็กปฐมวัยก่อน
และหลังการทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้ คือ เด็กปฐมวัยชาย – หญิง อายุระหว่าง 4 – 5 ปีที่กำลัง
ศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนเทศบาล 4 (วัดมัชฌิมภูมิ)
สังกัดสำนักการศึกษาเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง จำนวน 20 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบ
เจาะจง จำนวน 1 ห้องเรียน ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลองด้วยตนเอง โดยทำการทดลองสัปดาห์ละ
5 วันๆ ละ 20 นาที รวมระยะเวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบ
การพิมพ์ภาพ และแบบทดสอบวัดทักษะการเขียนของเด็กปฐมวัย

ผู้วิจัยใช้แผนการทดลอง แบบ One – Group Pretest Posttest Design สถิติที่ใช้ในการ
วิเคราะห์ข้อมูล คือ t – test for Dependent Samples

ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการเขียนของเด็กปฐมวัยหลังการทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์
การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพสูงกว่าก่อนทำ กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบ
การพิมพ์ภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ พบว่าเด็กปฐมวัยส่วนใหญ่มีทักษะการ
เขียนทั้งโดยรวมและรายด้านเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 95.00 ของนักเรียนทั้งหมด

WRITING SKILLS OF YOUNG CHILDREN ACQUIRED THROUGH DRAWING WITH
PRINTING RAT ACTIVITIES

AN ABSTRACT
BY
PORNPHAN RUMPIRUJIPONG

Presented in Partial Fulfillment of Requirements for the
Master of Education Degree in Early Childhood Education
at Srinakharinwirot University

August 2007

Pornphan Rumpirujipong. (2007). *Writing Skills of young Children Acquired through Drawing With Printing Art Activities*. Master thesis, M.Ed. (Early Childhood Education). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University.
Advisor Committee : Dr. Patana Chutpong , Asst. Prof. Jiraporn Bunsong.

The purposes was to study level and compare writing skills of young children before and after in acquired through drawing with printing art activities.

Subjects were 4-5 years old who were in Kingdergarten 2 in first semester, academic year 2006 at Thedsabarn 4 School (Matchimmaphume), Trang. The purpositive Sampling was used to select 20 children. The experiment was carried by the researcher for 20 minutes everyday, 5 days per week for 8 consecutive week.

The research instruments were drawing with printing art activities lesson plan and the writing skills Test for young children. It was One-Group Pretest-Posttest Design. The statistic of t-test for dependent sample was used to analyzed the data.

The result shown that the writing skills of young children acquired through drawing with printing art activities was significant difference at .01 level. And most of the children improved their writing skill.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

ทักษะการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพ

ของ
พรพรรณ ไร่ไพรุจพงศ์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)
วันที่ เดือน พ.ศ. 2550

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

.....ประธาน
(อาจารย์ ดร. พัฒนา ชัยพงศ์)

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์)

.....กรรมการ
(ศาสตราจารย์ จิราภรณ์ บุญส่ง)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. พัฒนา ชัยพงศ์)

.....กรรมการ
(ศาสตราจารย์ จิราภรณ์ บุญส่ง)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.เยาวพา เดชะคุปต์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาในการให้คำแนะนำและความอนุเคราะห์อย่างดียิ่งจากท่านอาจารย์ ดร. พัฒนา ชัชพงศ์ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จิราภรณ์ บุญส่ง กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ข้อคิดและตรวจแก้ไข ข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดีมาโดยตลอดและขอขอบพระคุณ กรรมการศาสตราจารย์ดร.สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ และรองศาสตราจารย์ดร.เยาวพา เตชะคุปต์ กรรมการสอบปริญญานิพนธ์ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณท่าน ผู้ช่วยศาสตราจารย์สิริพรรณ ดันติรัตน์ไพศาล อาจารย์ชุตินาส่งแสง อาจารย์บังอร จำปา อาจารย์นภดล กองศิลป์ อาจารย์สถิรินทร์ อยู่คงแก้ว อาจารย์สาลี เหมือนมงคลกุล ที่กรุณาพิจารณาตรวจและให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง และเก็บข้อมูล

ขอกราบขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียน คณะครูและนักเรียน สายชั้นอนุบาล โรงเรียนเทศบาล 4 (วัดมัสฌิมภูมิ) สังกัดสำนักการศึกษาเทศบาลนครตรัง ที่ได้ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี ในการทดสอบและเก็บข้อมูลจนสำเร็จ ลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์แผนการศึกษาปฐมวัยทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนให้ความรู้แก่ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณ พี่ เพื่อน และน้อง นิสิตปริญญาโทวิชาเอกการศึกษาปฐมวัยทุกท่าน ขอขอบคุณคุณแม่นงลักษณ์ ฤทธิ์เดช พี่ๆ น้องๆ ครอบครัว รำไพรุจิพงศ์ ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนและเป็นกำลังใจ และขอขอบคุณผู้มีพระคุณอีกหลายท่านที่ได้กล่าวนามในที่นี้ ซึ่งมีส่วนช่วยเหลือ ในการทำปริญญานิพนธ์ ฉบับนี้จนสำเร็จสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

คุณค่าและคุณประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ ฉบับนี้ ขอมอบไว้เป็นเครื่องบูชาพระคุณของคุณพ่อฮั่ว รำไพรุจิพงศ์ ผู้ให้กำเนิด คุณแม่ชวนอุ รำไพรุจิพงศ์ ผู้ให้ชีวิต ซึ่งล่วงลับไปแล้ว ที่ได้อบรมเลี้ยงดู และให้โอกาสทางการศึกษาแก่ผู้วิจัย อีกทั้งพระคุณของครูอาจารย์ทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบันที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้แก่ผู้วิจัย

พรพรรณ รำไพรุจิพงศ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
จุดมุ่งหมายของการวิจัย	3
ความสำคัญของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
สมมติฐานในการวิจัย	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาและการเขียน	6
ความหมายและความสำคัญของภาษา	6
พัฒนาการทางภาษา	8
ความหมายของการเขียน	11
ความสำคัญของการเขียน	12
จุดมุ่งหมายของการเขียน	13
องค์ประกอบของการเขียน	14
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียน	15
ลักษณะและพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัย	17
การส่งเสริมพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัย	18
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียน	21
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์	23
ความหมายของกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์	23
ความสำคัญของกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์	25
การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย	27
องค์ประกอบที่สำคัญในการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย	30
กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย	32
สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์	35
บทบาทผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์	37
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์	39

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	43
ประชากร.....	43
กลุ่มตัวอย่าง.....	43
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	43
การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	43
แบบแผนการทดลองและวิธีดำเนินการทดลอง.....	46
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
5 สรุปผลอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	58
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	58
สมมติฐานในการวิจัย.....	58
ขอบเขตของการวิจัย.....	58
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	59
วิธีการดำเนินการทดลอง.....	59
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
สรุปผลการวิจัย.....	60
อภิปรายผล.....	60
ข้อสังเกตที่ได้จากการค้นคว้า.....	64
ข้อเสนอแนะ.....	64
บรรณานุกรม.....	66
ภาคผนวก	74
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	103

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แบบแผนการทดลอง.....	46
2 กำหนดการจัดกิจกรรมในการทดลอง.....	47
3 ผลการวิเคราะห์ทักษะการเขียนโดยรวมและรายด้าน ของเด็กปฐมวัยที่ทำ กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพ.....	52
4 การเปลี่ยนแปลงของทักษะการเขียนโดยรวม ของเด็กปฐมวัยที่ทำกิจกรรม ศิลปสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพ เป็นรายบุคคล.....	53
5 แสดงการเปลี่ยนแปลงของทักษะการเขียนด้านที่ 1 ลีลามือ ของเด็กปฐมวัย ที่ทำกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพเป็น รายบุคคล.....	54
6 แสดงการเปลี่ยนแปลงของทักษะการเขียนด้านที่ 2 การลากเส้นต่อจุด ให้เป็นภาพที่สมบูรณ์ ของเด็กปฐมวัยที่ทำกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพเป็นรายบุคคล.....	55
7 แสดงการเปลี่ยนแปลงของทักษะการเขียนด้านที่ 3 การลากเส้นต่อจุด โดยสร้างภาพตามแบบที่กำหนด ของเด็กปฐมวัยที่ทำกิจกรรม ศิลปสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพเป็นรายบุคคล.....	56
8 ตัวอย่างการเปรียบเทียบทักษะการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ทำกิจกรรม ศิลปสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพเป็นรายบุคคล.....	57
9 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบกับจุดประสงค์.....	98

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	5
2 ตัวอย่างภาพขณะเด็กปฏิบัติกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบ การพิมพ์ภาพ.....	101
3 ตัวอย่างภาพกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพ.....	102

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

เด็กเป็นทรัพยากรที่สำคัญของชาติเป็นวัยพื้นฐานแห่งชีวิต ที่ต้องได้รับการอบรมเลี้ยงดูเป็นอย่างดีตั้งแต่แรกเกิดถึงอายุ 6 ขวบ เด็กวัยนี้จะเกิดการเรียนรู้มากที่สุดในชีวิต (ขวัญชัย สุลัยศรี. 2547: 6) เพราะเป็นวัยที่ร่างกายและสมองกำลังเจริญเติบโต ถ้าเด็กได้รับการเลี้ยงดูที่ดีและถูกต้องตามหลักจิตวิทยาและหลักวิชาการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเด็กก็จะพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ (เพ็ญทิพา อ่วมมณี. 2547: 1; อ้างอิงจาก นโยบายและแผนการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย. 2545 - 2549: 1) ดังนั้นการเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อที่จะได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ - สังคมและสติปัญญา จึงมีความสำคัญต่องานที่นักจิตวิทยาการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญในช่วง 6 ปีแรกของชีวิตว่าเป็นช่วงที่พัฒนาการทั้ง 4 ด้าน กำลังพัฒนาอย่างรวดเร็ว จึงเป็นระยะเหมาะสมที่สุดต่อการวางรากฐานของการพัฒนาการทุกด้านให้กับเด็กอย่างมั่นคงและถูกต้องเพราะเด็กในวัยวัยนี้ง่ายต่อการปลูกฝัง พฤติกรรม และการเรียนรู้สิ่งต่างๆ (บังอร จำปา. ม.ป.ป.: 1) ดังที่บลูม (เพ็ญทิพา อ่วมมณี. 2547: 1; อ้างอิงจาก Bloom. 1964: 88) กล่าวว่า สติปัญญาของเด็กจะพัฒนาเพิ่มขึ้นเป็น 50เปอร์เซ็นต์ เมื่อ อายุ 4 ปี และในระหว่างอายุ 4 - 8 ปี สติปัญญาของเด็กจะพัฒนาเป็น 80 เปอร์เซ็นต์ นอกจากนี้ เพียเจต์ (Piaget) ได้กล่าวไว้ว่า พัฒนาการทางสติปัญญาที่เกิดขึ้นในช่วงปฐมวัยนี้จะเป็นรากฐาน แก่การพัฒนาทางสติปัญญาในระดับต่อไป จะเห็นได้ว่าเด็กวัยนี้ จึงควรได้รับการส่งเสริม และกระตุ้นด้วยกิจกรรมที่สามารถสร้างเสริมสติปัญญา พัฒนาความคิดและพัฒนาการด้านหนึ่งของเด็กปฐมวัยที่ควรได้รับการส่งเสริมคือ ทักษะทางภาษา

การส่งเสริมทักษะทางภาษาแก่เด็กปฐมวัยเป็นสิ่งจำเป็นเพราะภาษาเป็นเครื่องมือในการแสดงออกของความคิด ความรู้สึกสื่อกันและกัน นอกจากนี้ บรูเนอร์ (Bruner. 1961: 55) กล่าวว่า ภาษาเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ที่ต้องอาศัยทักษะทั้ง 4 ด้านคือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เพื่อใช้ในการรับส่งข้อมูล ถ้าเด็กได้รับการส่งเสริมทักษะทางภาษาครบทุกด้านอย่างเพียงพอจะทำให้การเรียนรู้ประสบการณ์ของเด็กเป็นไปอย่างมั่นคงยิ่งขึ้น ซึ่งกุลยา ตันติผลาชีวะ (2547: 143) กล่าวว่าเด็กปฐมวัยเรียนรู้ภาษาจากการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้างและสิ่งต่างๆ จากการ ได้เห็น ได้ฟัง การได้สัมผัส การลองผิดลองถูกการเร้า และการให้แรงเสริม เป็นสิ่งที่ช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางภาษาจนกระทั่งสามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารได้ ดังนั้นการที่เด็กจะสามารถสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจนั้นต้องอาศัยภาษา การเขียนเป็นหนึ่งใน 4 ทักษะที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิต เพราะการเขียนเป็นการถ่ายทอด ความเข้าใจ ความคิด ความรู้สึก และความต้องการ โดยผ่านการสื่อสารด้วยระบบเครื่องหมายอันได้แก่ตัวอักษร (นฤมล เจียบแหลม. 2545: 1) เด็กจะใช้การเขียนเพื่อสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจ การเขียนเป็นทักษะทางภาษาที่ยากสำหรับเด็ก เพราะการขีดเขียนต้องใช้กล้ามเนื้อที่แข็งแรงและเด็กในวัย 3 - 6 ขวบกล้ามเนื้อเล็ก

อยู่ในระหว่างพัฒนาดังนั้น เด็กควรได้รับการพัฒนา กล้ามเนื้อเล็กเพื่อเตรียมความพร้อมในการขีดเขียนโดยการใช้อุปกรณ์ และกิจกรรมต่างๆ ที่เด็กจะได้ฝึกการใช้กล้ามเนื้อและฝึกการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างมือและตา ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นในการเขียน และกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถด้านการเขียนนั้นมีหลายรูปแบบและหลายวิธี เช่น การปั้น ดินเหนียว การพิมพ์ภาพ การเล่นบล็อก การวาดภาพระบายสี

กิจกรรมการพิมพ์ภาพเป็นกิจกรรมที่สำคัญกิจกรรมหนึ่งในหลายกิจกรรมของศิลปะ-สร้างสรรค์ที่เหมาะสมกับความสามารถของเด็กทุกเพศทุกวัย กิจกรรมการวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพ หมายถึง กิจกรรมศิลปะศึกษาที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ทดลอง ค้นคว้า สำรวจด้วยตนเอง อย่าง อิสระโดยที่เด็กใช้แม่พิมพ์ที่มีอยู่ทั้งแม่พิมพ์จากธรรมชาติหรือแม่พิมพ์จากเศษวัสดุ ประทับลงบนแผ่นพิมพ์แล้วนำมาพิมพ์ลงบนกระดาษหรือวัสดุอื่นๆ โดยกดแม่พิมพ์ลงให้ภาพติดกับวัสดุที่รองรับแม่พิมพ์นั้นๆ เด็กก็จะนำภาพที่พิมพ์เสร็จแล้วมาวาดภาพประกอบเพิ่มเติมตามจินตนาการ พร้อมทั้งเล่าเรื่องจากภาพซึ่งเป็นการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดและอารมณ์จากการวาดภาพเด็กได้รับการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างมือ – ตา ในการวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพ อีกทั้งเด็กยังได้ผ่อนคลายอารมณ์ ได้แสดงความคิดอย่างอิสระ เกิดความสนุกสนาน อีกทั้งยังได้รับประสบการณ์ใหม่ๆ หลายด้านจากเทคนิคการพิมพ์ภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ สรุพล ชันธุสุข (2543: 4) ที่กล่าวว่า การพิมพ์ภาพเป็นกิจกรรมที่เด็กรู้สึกตื่นเต้น สนุกสนาน ได้แสดงออกอย่างอิสระ เด็กได้เรียนรู้ จากการสังเกต และทดลองด้วยตนเองอีกทั้งเป็นกิจกรรมที่ช่วยพัฒนา และส่งเสริมพัฒนาการให้กับเด็กทุกด้านไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคมและสติปัญญา

ในปัจจุบันนี้ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ของเด็กปฐมวัยจะมีความภาคภูมิใจเมื่อเด็กสามารถอ่านได้ เขียนได้ พ่อ แม่จะชื่นชมในโรงเรียนและครูที่สอนมากและจะไม่พอใจถ้าลูกอยู่ชั้นอนุบาลแล้วอ่านเขียนไม่ได้ ดังนั้นทั้งครู และผู้บริหารโรงเรียน ก็จะเร่งรัดสอน ให้เด็ก อ่าน และเขียนได้ (นิตยา วิทยาภรณ์. 2547: 18) โดยที่เด็กยังไม่เข้าใจความหมาย และไม่สามารถบังคับกล้ามเนื้อ และความสัมพันธ์ระหว่างมือกับตาได้ ซึ่งจะเกิดผลเสียกับเด็ก เด็กจะเกิดความเครียดทางอารมณ์ รู้สึกผิดหวัง เมื่อเขียนไม่ได้ผลที่ตามมาคือ เด็กจะเกลียดการเขียน และไม่ยอมมาโรงเรียน อีกทั้งทางครูและโรงเรียนไม่ได้จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมหรือเตรียมความพร้อมให้กับเด็กในการพัฒนากล้ามเนื้อมือและตาประสานสัมพันธ์กันซึ่งความพร้อมในการเขียนของเด็กต้องมาจากความพร้อม ของเด็ก และการให้เด็กได้ทำกิจกรรมต่างๆ ได้ลงมือสัมผัสกับอุปกรณ์ ได้ลองผิด ลองถูก ได้คิด ตัดสินใจ และได้ฝึกฝนการทำงานประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อ – ตา เพื่อพัฒนาไปสู่การใช้มือในการเขียน และทำกิจกรรมทางการเรียนอื่นๆ ต่อไป จากสภาพปัญหาที่กล่าวมาทำให้ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญ และสนใจที่จะศึกษาการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การพิมพ์ภาพที่มีผลต่อการพัฒนาด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและสนใจได้นำผลการศึกษารั้้นนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการเขียนของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพ
2. เพื่อศึกษาทักษะการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้ทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพ

ความสำคัญของการวิจัย

1. การศึกษานี้ทำให้ทราบถึงผลการทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพที่มีต่อทักษะการเขียนของเด็กปฐมวัย
2. ผลการวิจัยครั้งนี้ เป็นแนวทางและประโยชน์ที่จะช่วยให้ครู พ่อ แม่ ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาเลือกกิจกรรมและวิธีการในการส่งเสริมพัฒนาการด้านทักษะการเขียนให้กับเด็กต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชาย – หญิง อายุระหว่าง 4 – 5 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนเทศบาล 4 (วัดมัทธมนิคม) สังกัดเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง มีนักเรียนทั้งหมดจำนวน 20 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียน ชาย – หญิง อายุระหว่าง 4 – 5 ปี กำลังศึกษาชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนเทศบาล 4 (วัดมัทธมนิคม) สังกัดเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง เป็นการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 1 ห้องเรียน 20 คน

ระยะเวลาในการทดลอง

การศึกษานี้ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ของปีการศึกษา 2549 ระยะเวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วันรวมทั้งสิ้น 40 ครั้ง

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพ
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะการเขียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

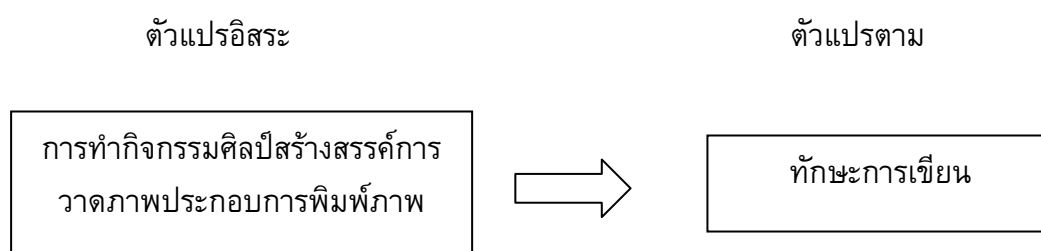
1. เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กนักเรียน ชาย – หญิง อายุระหว่าง 4 – 5 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนเทศบาล 4 (วัดมัทธมนิคม) สังกัดเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง

2. ทักษะการเขียน หมายถึง ความสามารถของเด็กในการใช้กล้ามเนื้อและตาได้อย่างสัมพันธ์กัน ในการลากเส้นโดยแบ่งทักษะการเขียนเป็น 3 ด้านดังนี้ ด้านที่ 1 ลีลามือเป็นความสามารถในการบังคับกล้ามเนื้อในการลากเส้นในช่องตามทิศทางที่กำหนด ด้านที่ 2 การต่อภาพให้สมบูรณ์ เป็นการลากเส้นต่อจุดเพื่อให้เกิดภาพที่สมบูรณ์ ด้านที่ 3 การลากเส้นตามแบบ เป็นการลากเส้นต่อจุดโดยสามารถสร้างภาพตามแบบที่กำหนด ซึ่งสามารถวัดและประเมินได้โดยใช้แบบทดสอบวัดทักษะการเขียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพ หมายถึง กิจกรรมศิลปะศึกษาที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ศึกษา ค้นคว้า ทดลอง สำรวจ กับสื่อวัสดุต่างๆ ด้วยตนเองอย่างอิสระ โดยใช้ประสาทสัมผัสและเป็นการใช้กล้ามเนื้อในการจับแม่พิมพ์กดพิมพ์และวาดภาพประกอบ ซึ่งเด็กได้มีโอกาส เลือกและลงมือปฏิบัติโดยใช้สื่อ แม่พิมพ์จากธรรมชาติ เช่น ใบไม้ หรือเศษวัสดุเหลือใช้ อีกทั้งแม่พิมพ์ที่สร้างขึ้นโดยนำแม่พิมพ์ที่มีอยู่ประทับลงบนแท่นพิมพ์ แล้วนำมาพิมพ์ภาพลงบนกระดาษ โดยกดแม่พิมพ์ลงให้ภาพติดกับวัสดุที่รองรับ ก็จะได้ภาพเหมือนกับแม่พิมพ์ทุกประการ จากนั้นมีการวาดภาพประกอบตามลีลาการขีดเขียน ตามจินตนาการ เพื่อมุ่งเน้นให้เด็กได้รับประสบการณ์ และส่งเสริมพัฒนาการใช้กล้ามเนื้อและสายตาให้สัมพันธ์กันเพื่อเตรียมความพร้อมด้านการเขียนและอุปกรณ์ที่ใช้ในการวาดภาพ มีหลากหลาย เช่น สีเทียน พู่กัน แปรงทาสีขนาดเล็ก สีเมจิก นิ้วมือ จุ่มสี เมื่อทำเสร็จเด็กจะมาเล่าผลงานที่ตนเองได้ทำจากนั้นครูบันทึกเรื่องที่เด็กเล่า เขียนชื่อ วันที่ทำ และเก็บรวบรวมผลงานของเด็กเอาไว้

กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพจัดขึ้นในช่วงของกิจกรรมสร้างสรรค์ โดยจัดขึ้นตามแผนการจัดกิจกรรม ประกอบด้วย จุดประสงค์ของการจัดกิจกรรมวัสดุ – อุปกรณ์ที่ใช้ในการทำและขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม ซึ่งจะดำเนินการทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 1 ครั้งๆ ละ 20 นาที รวมทั้งสิ้น 40 ครั้ง จำนวน 40 กิจกรรม โดยใน 1 วันมีกิจกรรม 1 กิจกรรม จัดไว้ 3 โต๊ะ เพื่อให้เพียงพอกับจำนวนเด็กและได้เลือกทำตามความสนใจ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมุติฐานในการวิจัย

เด็กปฐมวัยหลังได้รับกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพมีทักษะการเขียนสูงขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาและการเขียน
 - 1.1 ความหมายและความสำคัญของภาษา
 - 1.2 พัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัย
 - 1.3 ความหมายของการเขียน
 - 1.4 ความสำคัญของการเขียน
 - 1.5 จุดมุ่งหมายของการเขียน
 - 1.6 องค์ประกอบของการเขียน
 - 1.7 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียน
 - 1.8 ลักษณะและพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัย
 - 1.9 การส่งเสริมพัฒนาการทางการเขียนของเด็กปฐมวัย
 - 1.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียน
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์
 - 2.1 ความหมายของกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์
 - 2.2 ความสำคัญของกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์
 - 2.3 การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย
 - 2.4 องค์ประกอบที่สำคัญในการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย
 - 2.5 กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย
 - 2.6 สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์
 - 2.7 บทบาทผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์
 - 2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

1. เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาและการเขียน

1.1 ความหมายและความสำคัญของภาษา

มนุษย์ใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัวจนทำให้เกิดการพัฒนาการด้านสังคมและสติปัญญา ภาษาเป็นสื่อกลางในการตอบโต้ ทำความเข้าใจระหว่างบุคคล อีกทั้งเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ดังนั้นจึงมีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของภาษาไว้ดังนี้

เพียเจท์ (Piaget) ได้ให้ความหมายของภาษา (บึงอร จำปา. ม.ป.ป: 8; อ้างอิงจาก Gabin. 1952; citing Piaget. n.d.) ไว้ว่าภาษาเป็นสิ่งที่ช่วยให้มนุษย์สื่อความคิดให้ผู้อื่นทราบได้ ซึ่งสอดคล้องกับ คาร์โรลล์ (Carroll. 1964: 4) ได้ย้าว่า ภาษายังเป็นเครื่องมือสื่อความรู้สึก ความคิด ความรู้สึกสูกันและกัน

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2519: 20) ได้กล่าวว่าภาษาเป็นสื่อกลางในการตอบสนองตกลง บอกกล่าวทำความเข้าใจระหว่างบุคคลเป็นเครื่องมือช่วยในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ ศรียานิยมธรรม (2519: 21) ที่กล่าวว่าภาษาเป็นกิจกรรมชนิดหนึ่ง ซึ่งเป็นตัวให้เด็กได้มีพัฒนาการทางสังคม ช่วยให้เด็กเกิดความอบอุ่นมั่นคง ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ ช่วยให้มีแนวคิด ความรู้สึก ตลอดจนเจตคติต่างๆ

हरषा นิลวิเชียร (2535: 201) ได้กล่าวว่า ภาษาเป็นสิ่งที่มนุษย์ใช้ในการสื่อสารระหว่างกันด้วยวิธีการหลายรูปแบบ ซึ่งวิธีที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดคือ การพูดและการเขียน ซึ่งพัฒนาดังกล่าวช่วยให้เด็กเข้าใจและเรียนรู้สิ่งต่างๆ ในสิ่งแวดล้อมได้ดีขึ้น

สรุปว่าภาษาคือเครื่องมือที่เด็กใช้เพื่อการสื่อสาร การแสดงออกทางสังคม ความคิด ความรู้สึก ตลอดจนการทำความเข้าใจในโดยเน้นการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสพการณ์และความรู้สึกให้ผู้อื่นเข้าใจเป็นสำคัญ

ความสำคัญของภาษา

คนทุกคนที่เกิดมาต้องรู้จักพูดจากการสื่อความหมายและใช้ภาษาของตนให้ถูกต้อง การสอนศิลปะภาษา สำหรับ เด็กก่อนวัยเรียนควรเป็นการเตรียมความพร้อมในการสื่อสารให้กับเด็กโดยเด็กจะเรียนรู้พื้นฐานของภาษาได้อย่างรวดเร็ว จากการจัดกิจกรรมทั้งทางตรงและทางอ้อม

ดวงเดือน ศาสตราภักดิ์ (2529: 214-215) ได้ให้ความสำคัญของภาษาไว้ 3 ประการคือ

1. เด็กใช้ภาษาเพื่อการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น
2. เด็กใช้ภาษาเป็นคำพูดที่เกิดขึ้นภายในรูปแบบของการคิดและในระบบของสัญลักษณ์

3. ภาษาเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นภายในตัวเด็ก ดังนั้น เด็กจึงไม่ต้องอาศัยการจัดกระทำกับวัตถุจริงเพื่อแก้ปัญหา เด็กสามารถจินตนาการถึงวัตถุ แม้วัตถุนั้นจะอยู่นอกสายตา หรืออยู่ในอดีต เด็กสามารถทำการทดลองในสมองและทำได้เร็วกว่าการจัดกระทำกับวัตถุนั้นจริง

ทิศนา แชนมณี ; และคนอื่นๆ (2535: 107) ได้กล่าวถึงความสำคัญของภาษาไว้ว่า เด็กจำเป็นต้องรู้ภาษาเพื่อใช้ในการคิด และสื่อความหมาย การปรับตัว รับความรู้ใหม่ เด็กสามารถใช้ภาษาในการติดต่อกับผู้อื่น ทำให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน

ปิยลักษณ์ อัครรัตน์ (2547: 17) ได้กล่าวว่าภาษาเป็นสิ่งสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับมนุษย์เป็นรากฐานของการเรียนรู้ต่างๆ เด็กสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารใช้บอกถึงความรู้สึกนึกคิดของตัวเองให้ผู้อื่นได้รับรู้ พัฒนาการด้านภาษาของเด็กเกิดขึ้นแบบรวดเร็ว มีการ

พัฒนาตามขั้นตอนซึ่งเริ่มตั้งแต่เด็กสามารถพูดคำแรกออกมาได้ ภาษาของเด็กเกิดจากกระบวนการความคิด มีการเลือกและนำคำมาผสมผสานตามกฎกติกาของภาษาให้เกิดความหมายและสื่อสารกับผู้อื่นได้

จากเอกสารที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า ภาษามีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเป็นอย่างมาก เด็กจำเป็นต้องเรียนรู้ภาษาเพื่อใช้ในการสื่อความหมายและความรู้สึกนึกคิดของตนเองให้ผู้อื่นเข้าใจตลอดจนใช้ให้เป็นประโยชน์ในการเรียนรู้ การดำเนินชีวิตในสังคม และการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม การเรียนรู้เหล่านี้ จะเกิดขึ้นได้เด็กก็ต้องมีความพร้อมทางภาษาในด้านการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน ไปพร้อมๆ กัน เพื่อเด็กได้มีการพัฒนาการครบทุกด้าน

1.2 พัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัย

พัฒนาภาษาของเด็กปฐมวัยจะเจริญก้าวหน้าและพัฒนาไปได้อย่างรวดเร็วถ้าได้รับการเสริมสร้างประสบการณ์ทางภาษาที่เต็มไปด้วยกระบวนการแห่งการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องและเชื่อมโยงกัน การพัฒนาการทางภาษาก็เหมือนกับการพัฒนาด้านอื่นๆ คือ มีความเจริญงอกงามที่ต่อเนื่องกัน โดยเฉพาะเด็กปฐมวัยจะเป็นไปอย่างรวดเร็ว เด็กแต่ละคนจะมีแบบแผนของการพัฒนาภาษาไม่แตกต่างกันจะมีลำดับขั้นตอนของการเจริญงอกงามเหมือนกันแต่อัตราและประสิทธิภาพของพัฒนาการนั้นแตกต่างกันไปซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น ความสามารถที่มีอยู่เดิม ความถนัด อัตราของการพัฒนา ประสบการณ์เดิม และความสนใจของเด็ก และมีผู้ให้ความเห็นของพัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัยดังต่อไปนี้ (รุ่งนภา วุฒิ. 2543: 11)

ไวก็อตสกี (Morrow. 1993: 239; citing Vygotsky. 1978) กล่าวว่า เด็กพัฒนาภาษาเพื่อที่จะเข้าร่วมกิจกรรมในสังคม ฉะนั้นเด็กจะต้องเรียนรู้ที่จะเข้าใจใช้ คือ การสื่อสารภาษาโดยใช้สัญลักษณ์ ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมาก กระบวนการพัฒนาการสัญลักษณ์ เด็กต้องเรียนรู้ที่จะฟัง พูด เขียนและอ่าน ซึ่งคือการพัฒนาทักษะทางภาษาทั้ง 4 ด้าน เด็กเริ่มเรียนรู้ภาษาตั้งแต่ทารกเรียนรู้ที่จะฟัง เพื่อที่จะพูดหรือใช้กิริยาท่าทางหรือการใช้สัญลักษณ์ หรือการวาดรูปจนกระทั่งพัฒนามาเป็นการเขียน

สำหรับเนสเซล (हररा नीलुचिर. 2535: 207-208; อ้างอิงจาก Necssel. 1989) ได้อ้างถึงผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับพัฒนาการทางภาษาของเด็กว่าประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 เด็กอายุ 10 เดือน-1 ปี 6 เดือนจะควบคุมการออกเสียงคำที่จำได้สามารถเรียนรู้คำศัพท์ในการ สื่อสารถึง 50 คำ คำเหล่านี้จะเกี่ยวข้องกับ สิ่งของ สัตว์ คน หรือเรื่องราวในสิ่งแวดล้อม การที่เด็กออกเสียงคำหนึ่งหรือสองคำ อาจมีความหมายรวมถึงประโยคหรือวลีทั้งหมด

ขั้นที่ 2 เด็กอายุ 1 ปี 6 เดือน-2 ปี การพูดจะเป็นการออกเสียงคำ สองคำ และวลีสั้นๆ และมีเฉพาะคำสำคัญสำหรับสื่อความหมาย เด็กเรียนรู้คำศัพท์มากขึ้นถึง 300 คำ รวมทั้งคำกริยาและคำปฏิเสธ เด็กจะสนุกสนานกับการพูดคนเดียว ในขณะที่ทดลองพูดคำและโครงสร้างหลายรูปแบบ

ขั้นที่ 3 เด็กอายุ 2-2 ปี 6 เดือน จะเรียนรู้คำศัพท์เพิ่มขึ้นถึง 450 คำ วลีจะยาวขึ้น พูดประโยคความเดียวสั้นๆ มีคำคุณศัพท์รวมในประโยค

ขั้นที่ 4 เด็กอายุ 2 ปี 6 เดือน-3 ปี คำศัพท์จะเพิ่มมากขึ้นถึง 1000 คำ ประโยคเริ่มซับซ้อนขึ้น เด็กที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาจะแสดงให้เห็นถึงความเจริญงอกงามทางด้านจำนวนคำศัพท์ และรูปแบบของประโยคอย่างชัดเจน

ขั้นที่ 5 เด็กอายุ 3-4 ปี 6 เดือนสามารถสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ มีครอบครัว และผู้คนรอบข้าง จำนวนคำศัพท์ที่เด็กรู้ประมาณ 2,000 คำ เด็กใช้โครงสร้างของประโยคหลายรูปแบบ เด็กจะพัฒนาพื้นฐานการสื่อสารด้วยวาจาอย่างมั่นคง และเริ่มต้นเรียนรู้ภาษาเขียน

พราวพรรณ เหลืองสุวรรณ (2537: 63-66) ได้กล่าวถึงพัฒนาการทางภาษาและการพูดของเด็กปฐมวัย ไว้ ดังนี้

1. อายุแรกเกิดถึง 2 ขวบ เด็กแรกเกิดมักแสดงอาการกิริยาด้วยวิธีอื่นที่ไม่ใช่ภาษาพูด เช่น การร้องไห้ การทำท่าทางต่างๆ เมื่อทารกเปล่งเสียงออกมาเป็นคำพูด คำส่วนใหญ่จะเป็นคำง่ายๆ เบื้องต้นเกี่ยวกับคำนามที่มุ่งถึงสิ่งของและบุคคลต่างๆ ในสิ่งแวดล้อมและคำกริยาที่แสดงอาการของท่าทาง เช่น ยืน นั่ง นอน เด็กอายุ 18 เดือนสามารถพูดได้ประมาณ 10 คำ และเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ถึง 30 คำ เมื่ออายุประมาณ 2 ขวบ การเรียนรู้คำศัพท์มากขึ้นเพียงใดนั้นเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสติปัญญาของเด็กตลอดจนการส่งเสริมและโอกาสที่จะได้เรียนรู้ เด็กหลายคนในวัยนี้จะจดจำตลาด และคำสบถ จากคนใกล้ชิด แต่ไม่เข้าใจความหมายที่แท้จริง เด็กวัยนี้มีความเจริญทางภาษามาก มักจะตั้งคำถามว่า อะไร ทำไม

2. อายุ 3 ขวบ สามารถเข้าใจภาษาพูดของผู้ใหญ่ ภาษาง่ายๆ เบื้องต้น ยังไม่เข้าใจในสิ่งที่มองไม่เห็น ยังไม่เข้าใจความหมายจากคำสั่งหรือคำขอร้องจากผู้ใหญ่ เนื่องจากพัฒนาการทางภาษาในวัยนี้เจริญเร็วมาก สามารถตั้งคำศัพท์ใหม่ๆ หรือเรียกชื่อใหม่ ในสิ่งที่ตนเองไม่ทราบหรือไม่เคยรู้จักมาก่อน

3. อายุ 4 ขวบ ให้ความสนใจในภาษาพูดของผู้ใหญ่ โดยเฉพาะคำแสลง หรือคำอุทาน เด็กเริ่มมีคำถามที่มีเหตุผลมากขึ้น การฟังนิทานเป็นสิ่งที่เด็กชอบมาก

4. อายุ 5 ขวบ เริ่มมีพัฒนาการทางภาษามากขึ้น สามารถเข้าใจภาษาพูดข้อความยาวๆ ของผู้ใหญ่ได้ตีพยายามพูดยาวๆ โดยเลียนแบบผู้ใหญ่ในการสร้างประโยค ชอบฟังนิทานเทพนิยาย

5. อายุ 6 ขวบ เด็กส่วนใหญ่จะสนใจในการพูด เด็กจะชอบสนทนากับเพื่อนๆ หรือผู้ใหญ่ มากกว่าการเล่นสิ่งของ และมีความสุขเมื่อได้สนทนากับผู้อื่น ชอบฟังเรื่องราวเกี่ยวกับธรรมชาติและสนใจในการอ่านเทพนิยายที่มีภาพประกอบ

วิณี ชิตเชิดวงศ์ (2537: 192) กล่าวว่า พัฒนาการทางภาษาของเด็กในวัยนี้มีความสำคัญมาก เด็กพร้อมที่จะฝึกทักษะทางภาษาทั้งในด้านการรู้คำศัพท์ การออกเสียงคำให้ชัดเจน การใช้ประโยคในการติดต่อสื่อสาร การบอกวัตถุประสงค์ของเป็นต้น แต่ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับปัจจัย

หลายอย่าง เช่น อายุ เพศ โอกาสและสิ่งแวดล้อมที่จะมีส่วนช่วยพัฒนาความสามารถทางภาษาให้กับเด็กได้เป็นอย่างดี

โลแกน; และโลแกน (Logan; & Logan) ได้แบ่งพัฒนาการทางภาษาออกเป็น 7 ขั้น (เยาวพา เดชะคุปต์. 2542: 60-61; อ้างอิงจาก Logan; & Logan. 1974) ดังนี้

1. ระยะปะปะ (Random Stage หรือ Paralinguistic Stage) อายุแรกเกิดถึง 6 เดือนในระยะนี้เป็นระยะที่เด็กจะเปล่งเสียงต่างๆ ที่ยังไม่มี ความหมาย การเปล่งเสียงของเด็กเพื่อบอกความต้องการของเขา และเมื่อได้รับการตอบสนองเขาจะรู้สึกพอใจ ตัวอย่าง เช่น เด็กจะร้องเมื่อถูกปล่อยให้อยู่คนเดียว เมื่อรู้สึก หิว ฉี่ ฯลฯ หรือรู้สึกเป็นสุขที่ได้ส่งเสียงออกมา

เมื่อเด็กอายุได้ 6 เดือน จะเริ่มออกเสียง อ้อ-แอ้ และเริ่มเปล่งเสียงต่างๆ ซึ่งไม่มีผู้ใดเข้าใจหรือแยกแยะได้นอกจากนักภาษาศาสตร์ ในช่วงนี้จะเป็นช่วงที่ดีของการสนับสนุนให้เด็กพัฒนาการทางการพูดและเด็กที่มีสุขภาพดีทั้งกายและใจ จะมีโอกาสพัฒนาการทางภาษาได้ดีกว่าเด็กที่ไม่สบาย เจ็บป่วยร้องไห้โยเย

2. ระยะแยกแยะ (Jargon Stage) อายุ 6 เดือนถึง 1 ปี หลังจาก 6 เดือนขึ้นไปและเด็กจะรู้สึกพอใจที่จะได้ส่งเสียงและถ้าเสียงใดที่เขาเปล่งออกมาได้รับการตอบสนองในทางบวก เขาก็จะเปล่งเสียงนั้นซ้ำอีก ในบางครั้งเด็กจะเลียนเสียงสูงๆ ต่ำๆ ที่มีคนพูดคุยกับเขา

3. ระยะเลียนแบบ (Limitation Stage) อายุ 1-2 ขวบ ในระยะนี้เด็กจะเริ่มเลียนเสียงต่างๆ ที่เขาได้ยิน เช่น เสียงของพ่อแม่ ผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิด เสียงที่เปล่งออกมาอย่างไม่มี ความหมาย จะค่อยๆ หายไปและเด็กจะเริ่มรับฟังเสียงที่ได้รับการตอบสนองซึ่งนับว่าพัฒนาการทางภาษาจะเริ่มอย่างแท้จริงที่ระยะนี้

4. ระยะขยาย (The Stage of Expansion) อายุ 2-4 ขวบในระยะนี้เด็กจะหัดพูด โดยจะเริ่มจากการหัดเรียกชื่อ คน สัตว์และสิ่งของที่อยู่ใกล้ตัว เขาจะเริ่มเข้าใจถึงการใช้สัญลักษณ์ในการสื่อความหมาย ซึ่งเป็นการสื่อความหมายในโลกของผู้ใหญ่ การพูดของเด็กในระยะแรกๆ จะเป็นการออกเสียงคำนามต่างๆ เป็นส่วนใหญ่ เช่น พ่อ แม่ พี่ น้อง นก แมว หมา ฯลฯ และคำคุณศัพท์ต่างๆ ที่เขาเห็น รู้สึก และได้ยิน ซึ่งในวัยต่างๆ เขาจะสามารถพูดได้ดังนี้

อายุ 2 ขวบ เด็กจะเริ่มพูดเป็นคำโดยจะสามารถใช้คำนามได้ 20 %

อายุ 3 ขวบ เด็กจะเริ่มพูดเป็นประโยคได้

อายุ 4 ขวบ เด็กจะเริ่มใช้คำศัพท์ต่างๆ และรู้จักการใช้คำเต็มหน้า และลงท้ายอย่างผู้ใหญ่ใช้

5. ระยะโครงสร้าง (Structure Stage) อายุ 4-5 ขวบ ในระยะนี้เด็กจะเริ่มพัฒนาความสามารถในการรับรู้และการสังเกต เด็กจะเริ่มเล่นสนุกกับคำ และรู้จักคิดคำและประโยคของตนเอง โดยอาศัยการผูกจากคำวลี และประโยคที่เขาได้ยินคนอื่น ๆ พูด เด็กจะเริ่มคิดกฎเกณฑ์ในการประสมคำ และหาความหมายของคำและวลี โดยเด็กจะเริ่มรู้สึกสนุกกับการเปล่งเสียง โดยเขาจะเล่นเป็นเกมกับเพื่อน ๆ หรือสมาชิกในครอบครัว

6. ระยะตอบสนอง (Responding Stage) อายุ 5-6 ขวบ ในระยะนี้ความสามารถในการคิดและพัฒนาการทางภาษาของเด็กจะสูงขึ้น เขาจะเริ่มพัฒนาภาษาไปสู่ภาษาที่เป็นแบบแผนมากขึ้น และใช้ภาษาเหล่านั้นกับสิ่งต่างๆ รอบตัว

การพัฒนาทางภาษาของเด็กในวัยนี้จะเริ่มต้นเมื่อเขาเข้าเรียนในชั้นอนุบาลโดยเด็กจะเริ่มใช้ไวยากรณ์อย่างง่ายๆ ได้รู้จักใช้คำที่เกี่ยวข้องกับบ้านและโรงเรียนภาษาที่เด็กใช้ในการสื่อความหมาย ในระยะนี้จะเกิดจากสิ่งที่เขามองเห็นและรับรู้

7. ระยะสร้างสรรค์ (Creative Stage) อายุ 6 ปีขึ้นไป ในระยะนี้ได้แก่ระยะที่เด็กจะเริ่มเข้าโรงเรียน เด็กจะเล่นสนุกกับคำ และหาวิธีสื่อความหมายด้วยตัวเลข เด็กในระยะนี้จะพัฒนาวิเคราะห์ และสร้างสรรค์ ทักษะในการสื่อความหมาย โดยใช้ถ้อยคำสำนวน การเปรียบเทียบ และภาษาพูดที่เป็นนามธรรมมากขึ้น และเขาจะรู้สึกสนุกกับการแสดงความคิดเห็นโดยการพูดและการเขียน

สรุปได้ว่า พัฒนาการทางภาษาเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องตั้งแต่แรกเกิดจากการทดลองเล่นกับเสียงของตัวเองเป็นความพยายามที่จะพัฒนาการใช้คำพูด เพื่อการสื่อสารออกมาอย่างมีความหมาย ต่อมาจึงใช้คำและประโยคที่มีความหมายสลับซับซ้อนมากขึ้นตามลำดับขั้น พัฒนาการของอายุเด็กในแต่ละวัยซึ่งอาจจะเหมือนหรือต่างกันทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยแวดล้อมและประสบการณ์ของเด็ก

1.3 ความหมายของการเขียน

การเขียนเป็นทักษะหนึ่งของการใช้ภาษา ที่ต้องได้รับการฝึกฝนจนชำนาญ เพื่อที่จะถ่ายทอดความรู้ ความคิดของตนให้ผู้อื่นเข้าใจดังนั้นจึงมีผู้ให้ความหมายของการเรียนไว้มากมายดังนี้

อะราพอฟ (Arapoff. 1967: 119-120) กล่าวว่า การเขียนเป็นกระบวนการทางความคิด และได้ย้ำว่า ในขณะที่เขียนหนังสือจะต้องตั้งจุดมุ่งหมายเอาไว้และพยายามเรียงลำดับความสำคัญให้เป็นไปตามขั้นตอน

แมคคริมอน (McCrmon. 1978: 3) การเขียนที่ดีจะต้องสื่อสารความคิดความรู้สึกตลอดจนเรื่องราวต่างๆ ได้ และทำให้ผู้อื่นเข้าใจตรงกับเจตนารมณ์ของผู้เขียน

จอห์น; และแมรี (John; & Mary. 1995: 232) ได้ให้ความหมายการเขียนในเด็กปฐมวัยว่า หมายถึงรอยขีดๆ เขียนๆ ซึ่งมีความหมายอาจจะเขียนเหมือนตัวอักษรจริงหรือไม่ก็ได้ การเขียนจะมีความก้าวหน้าเป็นขั้นๆ กระบวนการที่ใช้ในการเขียนมีความหมาย ผู้เขียนใช้ในการเขียนเป็นสื่อในการเสนอความคิด

ทิสนา แชมมณี; และคนอื่น ๆ (2535: 107) ได้กล่าวถึง การเขียน เป็นการฝึกลีลาการใช้มือให้เด็กมีความพร้อมในการเขียนสามารถบังคับกล้ามเนื้อได้ตามต้องการ

ราศี ทองสวัสดิ์ (2527: 182) กล่าวว่า การเขียนของเด็กปฐมวัยควร หมายถึงการเขียนเส้นยุ่งๆ หรือวาดภาพต่างๆ ตามวัยหากเด็กสามารถพัฒนาการเขียนเหล่านี้ได้ก็จะช่วยให้เด็กเขียนภาพที่มีความหมายได้

หรรษา นิลวิเชียร (2535: 232-233) ได้กล่าวถึง การเขียนเด็กจะพัฒนาความสามารถในการเขียนจากชั้นง่าย ๆ ไปสู่ชั้นที่ซับซ้อนขึ้นทั้งนี้เพื่อแสดงออกถึงความประทับใจของตนเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้หรือเพื่อสนองสิ่งบันเทิง เด็กต้องการประสบการณ์ การทำเครื่องหมาย และการทดลองเขียนคำเขียนประโยคเพื่อจะได้เกิดการค้นพบว่าเครื่องหมายเหล่านั้นมีความหมาย

นอกจากนี้ นิตยา ประพฤติกิจ (2539: 161-177) กล่าวว่า การเขียน (Writing) การเขียนของเด็กที่มีอายุน้อยกว่า 6 ปี เป็นการเขียนในลักษณะการจับปากกา หรือดินสอแล้วลากไปลากมาในกระดาษ และเด็กสามารถบอกได้ว่า สิ่งนั้นคืออะไร และสามารถเชื่อมโยงเป็นเรื่องราวได้

ราเคล ไคดา (Rachel Keidar) ได้อธิบาย การเขียนหมายถึง การสื่อสารการแสดงความคิดความรู้สึกออกมาอย่างมีความหมาย ดังนั้น การเขียนและการอ่านจะดำเนินไปพร้อมกัน เนื่องจากการเป็นนักเขียนที่ดีได้นั้น ต้องอาศัยการอ่านที่แตกฉานในเรื่องนั้นๆ ส่วนการฝึกฝนให้เด็กเขียนหนังสือให้ได้นั้น ครูต้องตระหนักว่าการฝึกเขียนที่ให้ลอกเลียนแบบโดย เด็กไม่ได้ใช้ความคิด แต่เป็นการฝึกกล้ามเนื้อ หรือฝึกเฉพาะความสวยงามของลายมือนั้นแตกต่างกันโดยสิ้นเชิงกับการเขียนที่มาจากความคิดซึ่งเกิดจากการฝึกคิดและถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นภาษาสัญลักษณ์ คือตัวอักษรอย่างธรรมชาติจากการได้ฟังมามากได้อ่านมามากจนสามารถถ่ายทอดเองได้ และมาฝึกฝนความถูกต้องสวยงามภายหลัง

สรุปได้ว่า การเขียนในเด็กปฐมวัย หมายถึง การที่เด็กขีดเขียนถ่ายทอดความคิดออกมาอย่างมีความหมาย เด็กสามารถบอกได้ว่าเขาเขียนอะไร การเขียนของเด็กอาจจะไม่สวยงามหรือถูกต้องตามหลักการเขียน แต่การเขียนของเด็กจะเป็นไปตามพัฒนาการและความสามารถเฉพาะของแต่ละคน

1.4 ความสำคัญของการเขียน

สนิท ตั้งทวี (2529: 118) ได้สรุปความสำคัญของการเขียนไว้ดังนี้

1. เป็นเครื่องแสดงออกทางความรู้ ความคิดและความรู้สึกของมนุษย์
2. เป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดความเจริญของมนุษย์
3. เป็นเครื่องมือสื่อสารในอดีต ปัจจุบันและอนาคต
4. เป็นเครื่องมือใช้สนองความปรารถนาของมนุษย์ เช่น ความรัก ความเข้าใจ

เป็นต้น

5. เป็นเครื่องมือสำคัญทางวัฒนธรรมที่ถ่ายทอดมรดกทางด้านสติปัญญา

ของมนุษย์

6. เป็นสื่อที่ช่วยแพร่กระจายความรู้ ความคิดให้กว้างไกล

7. เป็นสื่อกลางที่ให้ความรู้ ความคิด และความเพลิดเพลินแก่คนทุกเพศทุกวัย
8. เป็นบันทึกทางสังคมที่ให้ประโยชน์ แก่คนรุ่นปัจจุบันและอนาคต
9. เป็นงานอาชีพที่สำคัญอย่างหนึ่งในปัจจุบัน

นภดล จันทรเพ็ญ (2531: 9) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนไว้ว่า

1. การเขียนเป็นการสื่อสารของมนุษย์
2. การเขียนเป็นเครื่องมือถ่ายทอดความรู้
3. การเขียนสามารถสร้างความสามัคคีในมนุษย์ชาติ
4. การเขียนเป็นเครื่องระบายออกทางอารมณ์ของมนุษย์

กรรณิการ์ พวงเกษม (2532: 31) กล่าวว่า การเขียนเป็นวิธีการหนึ่งที่ได้แสดงออกเป็นพัฒนาการทางภาษาอีกด้านหนึ่งที่มีความสำคัญ เช่นเดียวกับการพูด การเขียนเป็นเครื่องมือที่จะพัฒนาความมีเหตุผลในเด็ก เป็นการแสดงออกซึ่งสุนทรีย์และความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก เป็นทางที่จะระบายอารมณ์ เป็นการเพิ่มความเชื่อมั่น ให้มีขึ้นในตนเอง ครูควรแนะนำให้เด็กรู้จักเขียนโดยใช้ความคิดใช้ประสบการณ์ ความพอใจ ตลอดจนทักษะทางภาษาในระดับของเด็กเอง

นฤมล เญียบแหลม (2545: 22) กล่าวว่า การเขียนมีความสำคัญคือ เป็นวิธีการสื่อสารอย่างหนึ่งที่ผู้เขียนส่งถึงผู้รับ โดยที่การเขียนนั้นสามารถแสดงให้เห็นถึงความรู้สึก อารมณ์สุนทรีย์ ความต้องการ ภูมิปัญญาและประสบการณ์ของผู้เขียนการเขียนสามารถเก็บไว้ได้นานและถือเป็นเครื่องมือถ่ายทอดวัฒนธรรมอย่างหนึ่ง

สรุปได้ว่า การเขียนมีความสำคัญ คือ เป็นการสื่อสารที่ผู้เขียนส่งถึงผู้รับโดยที่การเขียนนั้นสามารถแสดงให้เห็นถึงความรู้สึก ความต้องการและประสบการณ์ภูมิปัญญาและประสบการณ์ของผู้เขียน

1.5 จุดมุ่งหมายของการเขียน

การถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียนนั้น ผู้เขียนย่อมต้องมี จุดมุ่งหมายไว้ในใจว่าจะเขียนอะไรเขียนอย่างไร เขียนเพื่อใคร เขียนทำไม จึงจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจเป็นอย่างดี ซึ่งผกาศรี เย็นบุตร (2526: 95) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายในการเขียนแต่ละครั้งไว้ดังนี้

1. เพื่ออธิบาย เป็นการบอกเล่าให้ทราบต้องการให้ผู้อ่านรับความรู้ความคิดประสบการณ์ เช่น บทความ ตำราวิชาการ ฯลฯ
2. เพื่อพรรณนา เป็นการบอกความรู้สึกให้ทราบ ต้องการให้ผู้อ่านทราบ ความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เช่น รู้สึกรัก โกรธ ฯลฯ เช่น เรียงความ นวนิยาย เรื่องสั้น ฯลฯ
3. เพื่อเปลี่ยนความคิด เปลี่ยนใจ เปลี่ยนความรู้สึกของผู้อ่านตามที่ผู้เขียนต้องการ เช่น ชักชวนให้เห็นจริงหรือปฏิบัติตาม

หรรษา นิลวิเชียร (2535 : 232-234) กล่าวถึงการกำหนดจุดมุ่งหมายการเขียนในเด็กปฐมวัยไว้ว่า เด็กจะพัฒนาความสามารถในการเขียนจากชั้นง่าย ๆ ไปสู่ชั้นที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อแสดงออกถึงความประทับใจของตน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้สึก เพื่อแสดงความต้องการ หรือเพื่อเสนอสิ่งบันเทิงเด็กต้องการประสบการณ์ การทำเครื่องหมาย และการทดลองเขียนคำ เขียนประโยคเพื่อที่จะได้เกิดการค้นพบว่า เครื่องหมาย เหล่านั้นมีความหมาย

สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของการเขียนเป็นการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียนต้องการสื่อสารให้ ผู้อ่าน เข้าใจ ส่วนเด็กปฐมวัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อแสดงออกถึงความประทับใจหรือเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็น เพื่อแสดงความต้องการหรือเพื่อเสนอสิ่งบันเทิง

1.6 องค์ประกอบของการเขียน

สนธิ ฉิมเล็ก (2540: 181-182); และวรรณิ โสมประยูร (2537: 142) กล่าวว่า สอดคล้องกันว่า การเขียนมีองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการคือ

1. ผู้เขียนหรือผู้ส่งสาร ผู้เขียนเป็นจุดกำเนิดที่ทำให้เกิดงานเขียนขึ้น ลักษณะต่างๆ ของผู้เขียนที่ช่วยให้เกิดงานเขียนได้แก่ ความรู้ การแสดงความคิดเห็น ความสามารถในการใช้ภาษาลำดับความสำคัญ ลักษณะทางการเขียนที่ส่งผลไปถึงลายมือของผู้เขียน และความสามารถในการเขียน

2. ภาษา ภาษาที่ใช้ในการเขียนมี 3 ระดับ คือ ภาษาพูด ภาษาเขียนแบบแผน และภาษาที่มีแบบแผนสามารถสอนผู้เขียนภาษาได้ทั้ง 3 ระดับ แต่ความสำคัญอยู่ที่การเลือกใช้ภาษาอย่างเหมาะสมกับกาลเทศะบุคคล จุดมุ่งหมายสถานที่ เวลาและสถานการณ์สิ่งแวดล้อม

3. เครื่องมือ เครื่องมือที่ทำให้เกิดสาร คือ เครื่องเขียน เช่น ดินสอ ปากกา กระดาษ หรืออื่นๆ ที่ใช้แทนกันได้ และตัวอักษรที่อาจจะเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ลายมือ ถ้าลายมือสะอาด เรียบร้อย ถูกต้องและชัดเจน ถือว่าเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ

4. ผู้อ่าน ผู้อ่านเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ที่ผู้เขียนต้องคำนึงถึง เพราะเป้าหมายสำคัญของการเขียน คือ มุ่งให้ผู้อ่านเกิดการรับรู้และเข้าใจในสิ่งที่สื่อสารออกไป ดังนั้นผู้เขียนจึงจำเป็นต้องเลือกเนื้อหา ภาษาวิธีเขียน รูปแบบการเขียนให้เหมาะสม และสอดคล้องกับผู้อ่านจึงจะทำให้การสื่อสารเกิดประสิทธิภาพ

นฤมล เจียบแหลม (2545: 24) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของการเขียนมี 4 ประการที่ครูต้องยึดหลักและคำนึงถึงเสมอ ก่อนที่จะวางแผนทางการสอนเขียนและนอกเหนือจากนี้ยังมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนเพื่อพัฒนาการเขียนให้กับเด็กอีกก็คือปัจจัยที่เกี่ยวกับด้านร่างกายของเด็ก เช่น อวัยวะที่เกี่ยวข้องกับการเขียน ได้แก่ กล้ามเนื้อมือ ประสาทตา ความสัมพันธ์ระหว่างตา กับความสนใจ ความสามารถในการเชื่อมโยงความคิด และสัญลักษณ์ให้สัมพันธ์กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็ก เช่น สภาพครอบครัว โรงเรียน ซึ่งประกอบไปด้วยครูที่เป็นต้นแบบในการเขียนหรือเทคนิควิธีการสอนเขียน เป็นต้น

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของการเขียน มี 4 ประการ คือ ผู้เขียนหรือผู้ส่งสาร ภาษา เครื่องมือ ผู้อ่าน ซึ่งในการสอนเพื่อพัฒนาการเขียนครูต้องยึดหลักและคำนึงถึงเสมอก่อนที่จะวางแผนทางในการสอนเขียน ส่วนปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอน เพื่อพัฒนาการเขียนให้เด็ก คือ ด้านร่างกาย สติปัญญา สิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็ก และครูที่เป็นต้นแบบในการเขียนให้กับเด็ก

1.7 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียน

การเขียนเป็นการถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก และความเข้าใจของตนเองออกมา เพื่อสื่อความหมายของตนให้ผู้อื่นเข้าใจและเป็นเครื่องมือสำหรับพัฒนาความคิดสติปัญญา ตลอดจนเจตคติด้วยการเขียน จึงเป็นทักษะการแสดงออกที่สำคัญ และสลับซับซ้อน วรณี โสมประยูร (2537: 146-148) กล่าวว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนมีหลายประการ ดังนี้

1. อวัยวะที่เกี่ยวข้องกับการเขียน

1.1 มือ การพัฒนากล้ามเนื้อมือมีส่วนสำคัญในการเขียน เด็กบางคนไม่สามารถบังคับกล้ามเนื้อให้เขียนได้ บางคนมือพิการก็ทำให้เขียนไม่ถนัด หรือไม่สามารถเขียนได้เลย การเขียนต้องใช้มือเป็นประการสำคัญ ดังนั้นจึงต้องมีการฝึกกล้ามเนื้อด้วย

1.2 ตา การเขียนจำเป็นต้องใช้สายตาในการดู ขณะเขียนสำหรับเด็กที่มีพัฒนาการทางอวัยวะตาไม่เจริญไปตามปกติ จะมองภาพกลับกันกับสภาพจริง คือ มองตัวอักษรกลับหัว

1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างตากับกล้ามเนื้อ การเขียนต้องอาศัยการมองเพื่อรับเข้าและใช้มือเขียนสิ่งที่มองเห็นนั้น นอกจากนี้ตายังมองสิ่งที่เขียนว่าเหมือนที่คิดไว้หรือไม่

2. สมรรถภาพหรือสติปัญญา

การเขียนเป็นการถ่ายทอดความคิดความเข้าใจและเป็นเครื่องมือสำหรับพัฒนาความคิดและสติปัญญา ดังนั้นสมองก็จะเป็นปัจจัยหนึ่งที่เป็นต่อการเขียนอย่างยิ่ง เพราะถ้าสมองไม่คิดสิ่งใดแล้วก็ไม่มีความต้องการที่จะเขียนแสดงสิ่งนั้นออกมาให้ผู้อื่นเข้าใจ นอกจากนี้ สมองยังเกี่ยวข้องกับการเขียนในเรื่องต่างๆ อีกเช่นกัน

2.1 ความสามารถในการรับรู้และคำสั่ง ต่อไปนี้ เช่น การสังเกตสิ่งที่เขียนว่ามีลักษณะอย่างไร การเห็นความสัมพันธ์ของเรื่องที่เขียน การลำดับความคิดเพื่อบรรยายเรื่องและการจำลักษณะตัวอักษร คำประโยค และข้อความ

2.2 ความสามารถในการแสดงออกที่ต่างกันเนื่อง จากความสามารถในการรับและการถ่ายทอดของแต่ละบุคคลแตกต่างกัน คือบางคนเขียนได้เร็ว แต่บางคนบังคับกล้ามเนื้อให้เขียนได้ไม่ดี

2.3 ช่วงความสนใจและความตั้งใจต่างกัน เด็กที่มีช่วงความสนใจสั้นมักเขียนได้น้อยทำให้ทักษะการเขียนไม่ดีเท่าที่ควร และมีความตั้งใจเรียนน้อยลง

2.4 การเขียนมีความจำเป็นต้องโยงความคิดให้สัมพันธ์และต่อเนื่องกัน เพราะความคิดที่สัมพันธ์และต่อเนื่องกันจะเป็นสื่อให้เด็กเขียนเรื่องราวต่างๆ ให้ติดต่อสัมพันธ์กันได้มากขึ้น

3. สิ่งแวดล้อม

การเขียนต้องอาศัยประสบการณ์พื้นฐานอื่นๆ ทั้งจากบ้าน โรงเรียน และสังคมซึ่งเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกันและมีอิทธิพลต่อการพัฒนาทักษะการเขียนของเด็กดังนี้

3.1 สิ่งแวดล้อมทางบ้าน ได้แก่ ฐานะเศรษฐกิจและสังคม ความสัมพันธ์ในครอบครัวภาษาพูดจำนวนพี่น้องในครอบครัวและการอบรมเลี้ยงดู สิ่งแวดล้อมที่กล่าวมานี้นับเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทางภาษาของเด็กมาก ทั้งนี้เพราะบ้านเป็นสิ่งแวดล้อมที่เด็กประสบก่อนและอยู่ใกล้ตัวที่สุด นอกจากนี้กระบวนการเรียนรู้ภาษาอย่างหนึ่งที่เด็กใช้เป็นอันดับแรกคือ การเอาอย่างและเลียนแบบ เมื่อบ้านมีอิทธิพลต่อการฟัง การพูด และการอ่าน ดังนั้นบ้านจึงเป็นอันดับแรกที่มีอิทธิพลต่อการเขียนเพราะ เด็กย่อมเขียนตามที่ตนพูดหรือเขียนตามที่ได้ฟังและอ่านมา

3.2 สิ่งแวดล้อมทางโรงเรียน โรงเรียนทำหน้าที่สร้างเสริม ปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมต่างๆ ดังนั้นทักษะทางภาษาของเด็ก ซึ่งรวมทักษะการเขียนด้วยย่อมพัฒนาไปตามสภาพแวดล้อมซึ่งได้แก่ ตัวครูและเพื่อนๆ ในด้านตัวครูเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อภาษาของเด็กมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเขียนของเด็กมักเริ่มต้นจากครู เช่น วิธีเขียนของครู วิธีการเขียนของครูที่เป็นต้นแบบของการเขียนของเด็ก เจตคติของครู และบรรยากาศการเรียนเขียน ครูได้จัดบรรยากาศให้เด็กมีอิสระในการคิด ย่อมช่วยให้เด็กสามารถเขียนอย่างสร้างสรรค์ได้สมบูรณ์อย่างเต็มที่ ส่วนเพื่อนนั้นถือเป็นสิ่งแวดล้อมที่อยู่ใกล้ตัวเด็กมาก เพราะในการเขียนเด็กจะซักถามเพื่อนหรือลอกการเขียนจากเพื่อน เป็นต้น

3.3 สิ่งแวดล้อมทางสังคมและชุมชน เด็กๆ ต้องเกี่ยวข้องกับสังคมและชุมชนตลอดเวลา ดังนั้นสภาพแวดล้อมทางชุมชนและสังคมย่อมมีบทบาทที่สำคัญต่อการพัฒนาเด็กในด้านพฤติกรรม บุคลิกภาพ เจตคติ ทักษะทางภาษาและอื่นๆ สำหรับทางด้านภาษาไทยเฉพาะการเขียนเด็กมักฟัง และอ่านจากสื่อมวลชนด้วย เด็กจึงเขียนตามประสบการณ์ที่พบจากโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์และเอกสารต่างๆ

จากเอกสารที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนประกอบด้วย อวัยวะที่เกี่ยวข้องกับการเขียน เช่น มือ ตา ซึ่งต้องมีความสัมพันธ์กันสมองหรือสติปัญญาสมองเป็นตัวคิดว่า จะเขียนอะไรส่วนสิ่งแวดล้อม ได้แก่ บ้าน โรงเรียน สังคมและชุมชนที่เด็กเกี่ยวข้อง เด็กมักจะฟังและอ่านจากสื่อ ดังนั้นเด็กจึงเขียนตามประสบการณ์ที่พบเห็น

1.8 ลักษณะและพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัย

การเขียนเป็นการถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกและความเข้าใจของตนเองออกมาเพื่อสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจและเป็นเครื่องมือสำหรับพัฒนาความคิดสติปัญญา ตลอดจน เจตคติ ด้วยการเขียนจึงเป็นทักษะ การแสดงออกที่สำคัญและสลับซับซ้อน

การเขียนของเด็กแต่ละวัยมีความแตกต่างกัน เริ่มจากการลากเส้นที่ยังไม่มีความหมายไปจนถึงการลากเส้นที่มีความหมายสร้างสัญลักษณ์และสื่อความหมายได้ โลเวนเฟรด (สุภาพ กิตติสาร. 2530: 26; อ้างอิงจาก Lovenfred. n.d.) ได้กล่าวถึงพัฒนาการในการเขียนของเด็กดังนี้

1. เด็กในช่วง 2-4 ปี จะมีพัฒนาการในการเขียนโดย หยิบจับ ชีตเขียนอย่าง สะเปะสะปะเพราะยังไม่สามารถบังคับมือได้ จนกระทั่งประสาทมือเริ่มสัมพันธ์กับการควบคุมสายตา ในงานที่ทำได้ จะเริ่มเขียนลากเส้นที่สะเปะสะปะไปสู่เส้นโค้ง มีการวนซ้ำเส้นเดิม มีทั้งเส้นในแนวตั้ง และเส้นแนวนอน และจะลากเป็นวงกลม จากนั้นเริ่มเล้าถึงการขีดเขียน เริ่มสนใจและสำรวจสิ่งต่างๆ รอบตัว สามารถแสดงออกมาในเส้นที่ตนขีดเขียน

2. เด็กวัย 4-7 ปี จะมีพัฒนาการในการเขียนโดยการขีดเขียนนั้นเริ่มมีความหมาย ชัดเจน ยิ่งขึ้นเป็นการเริ่มต้นสื่อสารด้วยภาพ เด็กเริ่มสร้างแบบในการวาดของตนแบบแผนหรือ สัญลักษณ์ แรกที่เด็กทำขึ้น ได้แก่ คน เพราะเป็นสิ่งที่ใกล้ตัวเด็กมากที่สุด

ทิสนา แคมมณี; และคณะ (2536: 76-77) ได้แบ่งพฤติกรรมการเขียนตามธรรมชาติ ของเด็กปฐมวัยออกเป็น 7 ลักษณะดังนี้

1. วาดแทนเขียน เด็กสื่อสารคิดโดยใช้การวาดแทนเขียน
2. ขีดเขียนแทนเขียน เด็กพยายามที่จะเขียนหนังสือแบบผู้ใหญ่แต่การเขียนของเด็ก คือการขีดเขียนในระยะแรก เด็กอาจขีดเขียนไปทั่วหน้ากระดาษอย่างไม่มีระบบต่อมาเด็กจะรู้จักขีด เขียนจากซ้ายไปขวา สิ่งที่ขีดเขียนดูคล้ายตัวหนังสือมากกว่าภาพ

3. เขียนทำเครื่องหมายคล้ายตัวหนังสือ เด็กพยายามเขียนตัวหนังสือบางตัวคล้าย ตัวอักษรบางตัวก็ไม่คล้ายตัวอักษรแต่เป็นรูปร่างตัวอักษรที่เด็กคิดขึ้นเอง

4. เขียนตัวอักษรที่รู้จักด้วยวิธีที่คิดขึ้นเอง เด็กอาจเขียนคำที่เขียนได้แล้ว เช่น ชื่อ ของตัวเองด้วยการสลับที่ตัวอักษรหรืออาจเขียนตัวอักษรสลับ

5. คัดตัวอักษร เด็กอาจคัดลอกตัวอักษรที่เน่นอยู่รอบตัว หรือบอกข้อความที่ ต้องการจะเขียนให้ผู้ใหญ่ช่วยเขียนให้แล้วจึงนำไปลอก บางครั้งอาจเป็นการลอกหมดทุกตัว บางครั้งเป็นการลอกเฉพาะคำที่ต้องการไปผสมกับคำที่เขียนได้แล้ว

6. เขียนโดยคิดสะกดขึ้นเอง เด็กจะคิดวิธีสะกดขึ้นเองเมื่อเขาไม่ทราบวิธีสะกดแบบ ผู้ใหญ่ เช่น เด็กเขียน คม แทนคำว่า ดอกไม้

7. เขียนสะกดคำใกล้เคียงหรือเหมือนกับวิธีสะกดของผู้ใหญ่ เช่น เขียนว่า “ขอบคุณคะ” โดยผสมพยัญชนะและสระตามเสียงของคำที่เขาพูดหรือได้ยิน

นิตยา ประพฤติกิจ (2539: 178-179) ได้แบ่งพัฒนาการทางการเขียนของเด็กปฐมวัย ได้ดังนี้

เด็ก 2 ขวบ ลากเส้นขยุกขยิก ลากเส้นตามรูปวงกลมได้ จับดินสอหรือปากกาโดยใช้ทั้งมือจับและทั้งแขนขยับเขยื้อนจะขีดเขียนจนเต็มหน้ากระดาษ พอใจกับรอยขีดเขียนตนเอง

เด็ก 3 ขวบ ชอบเขียนตัวอักษรตัวโต ๆ ทุกหนทุกแบบชอบวาดและระบายสีเด็ก 4 ขวบ จดจำอักษรบางตัวได้ รวมทั้งจำชื่อตนเองได้ อาจเขียนชื่อตนเองได้ หรือเขียนได้เป็นบางตัว ชอบวาดและระบายสี การวาดรูปคน วาดแค่เพียงเส้นตรงแนวตั้งและร่างแบบหยาบๆ แต่วาดรูปกลมและสี่เหลี่ยมได้

เด็ก 5 ขวบ เขียนชื่อตนเองได้ การเขียนพยัญชนะตัวเลข อาจเขียนไม่เรียงลำดับ และบางที่เขียนหัวกลับก็มี สามารถเขียนตัวเลขได้ แต่ตัวไม่เท่ากัน และมีขนาดพอดีๆ จับดินสอปากกาหรือฟู่กันได้ดีขึ้น ชอบวาดและระบายสีสามารถวาดภาพที่ยกขึ้นได้และภาพมีความสมบูรณ์มากขึ้น ชอบเลียนแบบสามารถวาดรูปสี่เหลี่ยมและวงกลมเข้าด้วยกัน ชอบถามถึงตัวสะกดของคำ

ราศี ทองสวัสดิ์ (2537 : 29) กล่าวว่า การสอนหนังสือในระดับปฐมวัยส่วนใหญ่จะเป็นในลักษณะที่ครูเริ่มสอน อ่าน-เขียน เร็ว แต่เด็กมิได้เรียนรู้ไปด้วย การจะเรียนอ่านเขียนได้ช้าหรือเร็วย่อมเป็นไปตามพัฒนาการของเด็ก

อิลลิส (Ellis. 1994: 277) กระบวนการเขียนของเด็ก ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนด้วยกัน คือ

1. ขั้นก่อนเริ่มการเขียน (Prewriting) ขั้นนี้เป็นการเตรียมความพร้อม ในการเขียน คิดเกี่ยวกับหัวข้อที่จะเขียน ครูสังเกตได้จากสิ่งที่เด็กมักชอบพูดถึง
2. ขั้นร่าง (Drafting) ขั้นนี้มีความสำคัญมากคือ การเปิดโอกาสให้เด็กพูดเกี่ยวกับสิ่งที่เขาคิดออกแบบที่จะเขียนและร่างงานเขียน
3. ขั้นแก้ไข (Revising) เป็นขั้นให้เวลาเด็กตัดสินใจแก้ไขงานของตน ครูอาจให้คำแนะนำโดยกระตุ้นให้เด็กได้คิดหลายแง่มุม
4. ขั้นปรับปรุง (Editing) เป็นขั้นสุดท้ายเด็กต้องอ่านทบทวนตรวจตัวสะกด รูปแบบการเขียน เครื่องหมายต่าง ๆ และอื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจงานเขียนยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า ลักษณะและการเขียนของเด็กปฐมวัยจะเริ่มจากการวาดรูปเพื่อสื่อความคิด โดยการขีดๆ เขียนๆ การคิดแบบเขียนของตัวเอง การคัดลอกตัวอักษรจากแบบ จนกระทั่งสามารถเขียนและสะกดได้ถูกต้องตามแบบการเขียนจริง ซึ่งจะเหมือนการเขียนของผู้ใหญ่ กระบวนการเขียนของเด็กจะแตกต่างจากผู้ใหญ่

1.9 การส่งเสริมพัฒนาการทางการเขียนของเด็กปฐมวัย

ความสามารถทางการเขียนของเด็กเป็นสิ่งที่ต้องส่งเสริมเพราะเด็กจะได้รับการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา ซึ่งส่วนใหญ่จะเริ่มต้นที่การวาดภาพ ถ้าเด็กได้รับการพัฒนาด้วยการใช้ความคิด โดยการขีดเขียนสัญลักษณ์ต่างๆ เป็นประจำก็สามารถพัฒนามาเป็นการเขียนตัวอักษรได้

เกลีบ (Ratana Siripanich. 1973: 25 ; citing Gelb. n.d.) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการเรียนของเด็กเริ่มเขียนไว้ว่า การเขียนตามความรู้สึกของเด็กเป็นงานยากและซับซ้อนกว่าการอ่านมากเพราะการอ่านนั้นเด็กใช้เพียงแต่สังเกต ความแตกต่าง ของตัวอักษรกับทำความเข้าใจความหมายตัวอักษร และใช้ความสัมพันธ์ระหว่างสายตากับสมองเท่านั้น แต่การเขียนเด็กจะต้องเพิ่มการประสานสัมพันธ์ระหว่างสมอง สายตาและการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อด้วย

มอร์โรว์ (Morrow. 1993: 245) กล่าวว่า แนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการเขียนให้เด็กปฐมวัยสามารถทำได้ดังนี้

1. ควรจัดสิ่งแวดล้อมให้มีอุปกรณ์ที่หลากหลายสำหรับเด็กได้ฝึกเขียน
2. ควรจัดกิจกรรมที่สนุกสนานให้เด็กได้เข้าร่วมเพราะเด็กจะทำผลงานจากประสบการณ์ที่เขาพอใจ
3. เด็กจะสังเกตการเขียนของผู้ใหญ่เสมอ ทั้งขณะทำงาน และในเวลาว่างเพราะฉะนั้นผู้ใหญ่ควรทำตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก
4. เด็กต้องการโอกาสและวัสดุอุปกรณ์ที่จะเขียนด้วยตนเอง
5. บางครั้งเด็กต้องการความช่วยเหลือในการตัดสินใจที่จะเขียนอย่าปล่อยให้เด็กเขียนคนเดียว

6. เด็กจะให้ความหมายสิ่งที่เขาเขียน เช่นตัวหนังสือ คำ เป็นต้น

7. ในการเขียนของเด็กโดยมากจะมีความหมายในการสื่อสารดังนั้นต้องให้ความสนใจ

8. เด็กควรได้รับการสนับสนุนในระยะยาวทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม อาจจะโดยการให้เขียนบันทึก เขียนการ์ด เขียนบัตรอวยพรในโอกาสต่างๆ เขียนคำ เขียนสัญลักษณ์ เขียนประกาศ เขียนเรื่องราวและเขียนหนังสือ เป็นต้น

9. ควรอ่านเรื่องราวที่หลากหลายให้เด็กฟัง เพราะอาจเป็นการ จุดประกายความคิดของเด็ก

10. ควรหาโอกาสที่เหมาะสมในการสอนเด็กเขียน

11. ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้เขียนคำจากต้นแบบ

พูนสุข บุญยสวัสดิ์ (2532: 53-54) กล่าวว่า การเตรียมความพร้อมทางด้านการเขียนให้แก่เด็กเรียน เป็นการเตรียมความพร้อมทางพัฒนาการต่างๆก่อนเขียน ดังนี้

1. การเตรียมความพร้อมด้านร่างกาย เป็นการเตรียมความพร้อมในการรับรู้ทางตาสามารถสังเกต และจำแนกสิ่งที่เห็น การเคลื่อนสายตาจับภาพจากซ้ายไปขวา

1.1 เตรียมความพร้อมของกล้ามเนื้อแขน มือ นิ้วมือ ให้มีนิ้วที่แข็งแรงในการจับดินสอให้มั่นคง

- เตรียมความพร้อมที่จะใช้ตาและมือให้สัมพันธ์กันอย่างดี สามารถจับดินสอลากไปตามทิศทาง และเป็นรูปร่างที่ตามองเห็นได้

1.2 การเตรียมความพร้อมทางสติปัญญา

- เตรียมความพร้อมในการจำ คือ ให้สามารถจำภาพของตัวอักษร และการจำลีลาการเขียนอักษรแต่ละตัว

- เตรียมความพร้อมในการคิดและการเข้าใจ

1.3.เตรียมความพร้อมด้านอารมณ์ และจิตใจ คือ ให้มีสุขภาพจิตดี อารมณ์ดี มีความสุข มีคุณธรรม

1.4.การเตรียมความพร้อมด้านสังคม คือ รู้จักพูดคุย เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น

2.การเตรียมความพร้อมในการเขียน

2.1.การฝึกกล้ามมือในการเขียน

2.1.1 ฝึกเขียนเส้นอย่างเสรี

2.1.2 ฝึกเขียนเส้นพื้นฐาน 13 เส้น จากง่ายไปหายาก

ชุดที่ 1 เส้นลง

ชุดที่ 2 เส้นขึ้น

ชุดที่ 3 เส้นนอน

ชุดที่ 4 เส้นโค้ง

ชุดที่ 5 วงกลม

ชุดที่ 6 หัวต่อกับเส้น

2.2.ฝึกการเขียนพยัญชนะและสระที่มีรูปร่าง ง่าย รวบรวม 30 ตัว

2.3.ฝึกการเขียนพยัญชนะที่มีรูปร่างยากรวม 14 ตัว

2.4.ฝึกเขียนสระ วรรณยุกต์ เครื่องหมายต่างๆ

3.การเขียนคำ ประโยค และข้อความง่ายๆ

นิตยา ประพศิตกิจ (2539: 174-175) ได้กล่าวถึง กิจกรรมที่ส่งเสริมการเขียนดังนี้

1. การฝึกใช้กล้ามเนื้อเล็ก (Small Muscles) ได้แก่ การเล่นปิกหมอบบนแผ่นบอร์ด การตัด การต่อภาพ การร้อยลูกปัด การผูกเชือก การรูตซิป การวาดและระบายสี

2. การฝึกเคลื่อนไหวโดยใช้ส่วนของร่างกายจะช่วยให้เด็กสังเกตได้รู้สึกและเข้าใจ คำว่า "สูง", "ต่ำ" และทิศทาง รู้จักรูปร่างและเส้น (เส้นตรง) การหมุนแขน (วงกลม) การยกขา ขึ้นตรง

3. การฝึกทำความเข้าใจเรื่อง "ซ้าย-ขวา" โดยครูบอกให้เด็กไขว้ข้อมือส่วนใดส่วนหนึ่ง เคลื่อนไหว การผูกกริบบิ้น หรือลูกกระดิ่งที่ข้อเท้าหรือมือของเด็ก

4. การเล่นเกมเล่นที่อาศัยการใช้นิ้วมือเช่นการตบลูกพลาสติกขนาดเล็กและขนาดกลาง การใช้แผ่นกระดานแม่เหล็ก

5. การเล่นเกม เช่น เกมปฏิบัติตามคำสั่ง การเล่นเกมที่ต้องอาศัยนิ้วมือ

6. การฝึกเรื่องตัวพยัญชนะ ครูแจกซองให้เด็กแต่ละคนเพื่อประสมตัวอักษรตามชื่อของตนเอง หรือแจกตัวเลขให้เรียงก็ได้ ถ้าโรงเรียนมีกระดานและตัวอักษรแม่เหล็กก็สามารถใช้ตัวอักษรหรือตัวเลขเรียงบนกระดานได้ นอกจากนี้ครูอาจใช้ตัวอักษรที่ทำด้วยไม้พลาสติกหรือกระดาษแข็ง เพื่อให้เด็กลากเส้นตามแบบ

7. การเรียงชื่อสิ่งของ ครูจัดสิ่งของให้เรียงจากซ้ายไปขวาหรือจากบนลงล่างและเรียกเด็กให้ชี้พร้อมทั้งบอกชื่อสิ่งของนั้นตามลำดับที่วาง

8. การวาดภาพ

8.1 ควรให้เด็กวาดภาพให้เสร็จอย่างน้อยสักส่วนหนึ่งก็ยั้งดี

8.2 ให้เด็กลากเส้นตามรอยปะ

8.3 ให้เด็กเขียนในอากาศหรือใช้นิ้วจุ่มน้ำแล้วเขียนบนพื้นซีเมนต์

8.4 ให้ลากเส้นต่อภาพให้สมบูรณ์

8.5 การโยงเส้นจับคู่ เช่นระหว่างแม่กับลูก (ของสัตว์ชนิดต่างๆ) รองเท้าแบบต่างๆ

9. การติดป้ายชื่อนอกจากเด็กมีป้ายชื่อติดเสื้อแล้ว ครูควรจัดทำป้ายชื่อนักเรียนเพื่อให้เด็กหยิบไปแขวนบนแผ่นกระดาน ซึ่งครูเขียนชื่อศูนย์การเรียนรู้ต่างๆ ไว้ เด็กจะต้องสนใจก่อนว่าจะเลือกศูนย์ใด แล้วจึงนำป้ายชื่อตนไปแขวน หรือถ้ามีป้าย “อาสาสมัครในวันนี้” ก็ให้เด็กนำไปแขวนด้วย

10. ศิลปะ เช่น ให้เด็กละเลงสี แล้วใช้นิ้วเขียน (Finger Painting) ลงบนสีเรียบๆ นั้น หรือเขียนบนทราย การปะเศษกระดาษรูปต่าง ๆ เป็นตัวอักษร การขยำกระดาษ การสานกระดาษ หรือ โหมพรมเส้นโตๆ ก็ได้

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า แนวทางส่งเสริมพัฒนาการทางการเขียนของเด็กปฐมวัยทั้งครูและผู้ปกครองต้องร่วมมือกันและควรจัดกิจกรรม สภาพแวดล้อมรอบตัวเด็กและมีอุปกรณ์ที่ส่งเสริมการเขียนอย่างหลากหลาย การจัดกิจกรรมควรให้เด็กได้มีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น ให้เด็กได้มีโอกาสสำรวจ ค้นคว้า ทดลอง เพื่อพัฒนาให้เด็กมีคุณสมบัติของการเป็นผู้ส่งสาร ควรเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็ก ควรพูดคุยซักถามถึงสิ่งที่เด็กเขียน ตอบคำถามเมื่อเด็กสงสัย และประการสำคัญควรเป็นนักสังเกตที่ดีว่า เด็กสนใจอะไร เพื่อที่จะเชิญชวนให้เด็กเขียนเกี่ยวกับสิ่งนั้น

1.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียน

งานวิจัยต่างประเทศ

สรั้ม (Schum. 1995: A) ได้ศึกษาธรรมชาติในการเขียนของเด็กปฐมวัย อายุ 4-5 ปี จำนวน 14 คน ใช้เวลาในการศึกษา 9 เดือน ขณะอยู่ที่บ้านและโรงเรียนโดยให้เด็กเขียนภาพร่วมกับครอบครัว ครูและเพื่อนร่วมชั้นซึ่งแบ่งการเขียนออกเป็น 2 แบบ คือการเขียนที่เป็นทางการ เช่น การเขียนถึงครูประจำชั้น เขียนเกี่ยวกับหน้าที่ของตน เป็นต้น และการเขียนที่ไม่เป็นทางการ เช่น การเขียนสร้างสรรค์กับเพื่อนนอกเหนือหลักสูตร การเขียนสิ่งที่เด็กจินตนาการ เป็นต้น

จากการศึกษาพบว่า การเขียนของเด็กทั้งที่บ้านและที่โรงเรียนจะสื่อความหมายแตกต่างกัน โดยการเขียนที่ไม่เป็นทางการเด็กจะมีความคิดสร้างสรรค์ในการสื่อสารและสร้างผลงานอย่างประณีตได้ ดีกว่าการเขียนอย่างไม่เป็นทางการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

บลัด (Blood. 1996: Abstract) ได้ศึกษาความสามารถทางภาษาของเด็กอายุ 3-5 ปี จำนวน 67 โรงเรียน โดยการทดสอบพัฒนาการทางภาษาการรับรู้ การเขียนและมีการศึกษาระยะยาว มีผู้ปกครองของเด็กเข้าร่วม 56 คน เข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนของเด็ก จากการศึกษพบว่า การเรียนรู้ภาษาของเด็กขึ้นอยู่กับความสนใจของเด็ก และเจตคติของผู้ปกครองในกระบวนการเรียนรู้ เพื่ออ่านออกเขียนได้และส่งเสริมให้เด็กเขียนชื่อตนเองจะทำให้มีความสามารถในการเรียนรู้ การอ่านเขียนได้อย่างมีความหมาย เพราะชื่อของเด็กถูกเรียกอยู่เป็นประจำทุกวัน และเป็นคำที่สามารถนึกภาพได้ หากสามารถเขียนชื่อตนเองได้จะเป็นแนวทางขยายความสามารถในการรับรู้คำอื่นต่อไป

หลุยส์ (Louise S. 1993: Abstract) ได้ศึกษานิยามการวาดและการเขียนของเด็กวัยก่อนเรียนที่แสดงบนกระดาษ วัย 3 และ 4 ปี จำนวน 40 คนสิ่งที่เด็กแต่ละคนเขียนหรือวาดบนกระดาษ ทำการทดลองการแสดงการวาดภาพและการเขียน 80 ครั้ง และสังเกตวัสดุที่เด็กนำมาใช้ และทำทางที่แสดงออกมาในการศึกษาครั้งนี้ เด็ก 40 คนมีความสามารถในการกำหนด การวาดและเขียน แต่ไม่สามารถแยกทั้งสองประเภทออกจากกันได้ หลักของการศึกษาครั้งนี้ คือการพัฒนาและใช้ระบบรหัส สำหรับการวิเคราะห์การแสดงการวาดและการเขียนของเด็กเล็กๆ ระบบรหัส มีความสามารถเป็นเครื่องมือสำหรับการใช้และความรู้ของการวาดและการเขียนของเด็กเล็ก

เฮเลน มาลีรีน (Helene Marilyn. 2003: Abstract) ได้ศึกษาองค์ประกอบทักษะการเขียนของเด็กปฐมวัยกับความสามารถในการพิมพ์เฉลี่ย และต่ำกว่าการพิมพ์เฉลี่ยกับเด็กเกรด 1 และเด็กเกรด 2 ซึ่งได้แบ่งเป็น 2 กลุ่มตามคะแนนจากแบบทดสอบลายมือ เด็กทั้งสองกลุ่มได้รับมอบหมายให้ทำงาน 4 อย่างคือ การเขียนแบบรูปแบบเรขาคณิต รูปแบบการจับคู่ ตัวอักษรกลับด้านและการสัมผัสลายนิ้วมือตามลำดับ สรุปได้ว่า เด็กเกรด 1 และเด็กเกรด 2 กลุ่มคะแนนการพิมพ์เฉลี่ยมีความชำนาญในทักษะการพิมพ์ในเรื่องการสัมผัส ลายนิ้วมือและจับคู่รูปภาพ รูปแบบมากกว่าเด็กที่อยู่ในกลุ่มต่ำกว่า คะแนนการพิมพ์เฉลี่ย แสดงว่าคำสั่งตรงของการพิมพ์ตัวอักษรพัฒนาปริมาณและคุณภาพของตัวอย่างการเขียน

งานวิจัยในประเทศ

ประไพ แสงดา (2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมเสริมการเล่านิทานไม่จบเรื่องที่มีต่อความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 4-5 ปี จำนวน 15 คน ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยในแต่ละช่วงระยะเวลาของการจัดกิจกรรมเสริมการเล่านิทานไม่จบเรื่องมีการเปลี่ยนแปลงขึ้นความสามารถด้านการเขียนสูงขึ้น

รัฐจวน ประโมจันย์ (2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมเสริมการเล่านิทานประกอบภาพที่มีต่อความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 4-5 ปี จำนวน 10 คน ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยก่อนการจัดกิจกรรมและระหว่างการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพในแต่ละช่วงสัปดาห์มีความสามารถด้านการเขียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

นฤมล เจียบแหลม (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 4-5 ปี จำนวน 10 คน ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติมีพัฒนาการด้านการเขียนสูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

อนงค์ วรพันธ์ (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพัฒนาการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบการทำสมุดเล่มเล็ก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 5-6 ปี ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบการทำสมุดเล่มเล็กรายบุคคล กิจกรรมการเล่านิทานประกอบการทำสมุดเล่มเล็ก และกิจกรรมการเล่านิทานแบบปกติ มีพัฒนาการอ่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เด็กปฐมวัยก่อนการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบ การทำสมุดเล่มเล็ก รายบุคคล รายกลุ่ม และกิจกรรมการเล่านิทานแบบปกติ มีพัฒนาการทางภาษาด้านการเขียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า การส่งเสริมและพัฒนาการเขียนให้กับเด็กปฐมวัยสามารถส่งเสริม และพัฒนาการเขียนได้ด้วยการจัดกิจกรรมที่เน้นเป็นศูนย์กลาง กิจกรรมการเขียนควรเป็นการเขียนที่เปิดโอกาสให้เด็กเขียน สื่อสารความคิดออกมาตามความต้องการของเด็ก ให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติเอง และการให้การเสริมแรง กระตุ้นโดยถามให้เด็กได้คิด ถือเป็น การส่งเสริม การเขียนอย่างแท้จริง กิจกรรมหนึ่งที่คิดว่าจะส่งเสริมการเขียนให้แก่เด็กได้เป็นอย่างดี คือ กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพราะเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือทำและทดลอง และสื่อความหมายทางการคิดให้ผู้อื่นเข้าใจและเป็นกิจกรรมมีพัฒนาการกล้ามเนื้อมือและตาให้ประสานสัมพันธ์กันซึ่งการที่เด็กจะสามารถเขียนได้นั้นต้องเพิ่มการประสานสัมพันธ์ระหว่าง สมอง สายตา และการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อมือ

2. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

2.1 ความหมายของกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นสิ่งมีคุณค่าต่อเด็ก และเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ต้องจัดให้กับเด็กเพื่อพัฒนาเด็กทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

แทนสเลย์ (Tansley. 1960: 167-172) กล่าวว่า งานสร้างสรรค์ในโรงเรียนเป็นรูปแบบที่ทำให้เด็กได้รับประสบการณ์ที่สมบูรณ์ ในการพัฒนาความเจริญงอกงามทุกด้าน เช่น พัฒนาการทางด้านอารมณ์ สติปัญญา ทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง

ปีเตอร์สัน (Perterson. 1958: 101) กล่าวว่า เด็กทุกคนต้องการที่จะแสดงออกทางด้านความคิดและความรู้สึกต่างๆ ศิลปะเป็นแนวทางหนึ่งในการแสดงออกของเด็ก ซึ่งเด็กต้องการโอกาสที่จะแสดงออก อีกทั้งยังสามารถถ่ายทอดความรู้ ความรู้สึก และความเข้าใจรวมทั้งบุคลิกภาพและความเป็นอิสระของเด็กออกมาได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถ่ายทอดมาจากประสบการณ์และจินตนาการของเด็กแต่ละคนนั่นเอง

วิรุณ ตั้งเจริญ (2526: 28-29) ได้กล่าวไว้ว่า กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกิจกรรมที่เด็กปฐมวัยสามารถแสดงความคิดสร้างสรรค์ ฝึกประสาทสัมผัส และส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ ได้แก่ ร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา รวมทั้งช่วยให้เด็กมีสุขนิสัยที่ดีเกี่ยวกับการกิน เล่น ออกกำลังกาย และพักผ่อนอย่างถูกต้อง

วราภรณ์ รักวิจัย (2527: 36) กล่าวว่า กิจกรรมสร้างสรรค์ หมายถึงกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมือและสายตาให้สัมพันธ์กันเพื่อเตรียมพร้อมด้านการเรียนซึ่งสอดคล้องกับ

เยาวพา เดชะคุปต์ (2528: 36-38) ที่กล่าวว่า กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ หมายถึงกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมือและสามารถใช้สัมพันธ์กัน เพื่อเตรียมความพร้อมด้านการเขียน และมีโอกาสพัฒนาทักษะพื้นฐานในการอ่าน

เลิศ อำนันทะ (2529: 44) ได้สรุปการสอนศิลปศึกษาแบบสร้างสรรค์ว่าการสอนศิลปศึกษาตามแนวความคิดใหม่ที่ส่งเสริมการแสดงออกทางความคิดริเริ่มและความคิดจินตนาการเพื่อพัฒนาทางสมอง ร่างกาย สังคม และส่งเสริมความเจริญเติบโตทางอารมณ์ จิตใจ การสอนให้บรรลุถึงความมุ่งหมายของศิลปศึกษาครูจำเป็นต้องส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนมีการแสดงออกอย่างอิสระเสรี (Free Expression) ด้วยการทดสอบค้นคว้ากับวัสดุงานชนิดอย่างกว้างขวางที่สุดโดยไม่มีการใช้อำนาจบีบบังคับขู่เข็ญใดๆ ทั้งสิ้น มิฉะนั้นแล้วความคิดริเริ่มสร้างสรรค์จะไม่เกิดขึ้น

พรมารินทร์ สุทนต์ (2529: 24) ยังกล่าวอีกว่า กิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ดี คือ กิจกรรมสร้างสรรค์ทางศิลปะ เพราะเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับความสนใจความสามารถ และสอดคล้องกับหลักพัฒนาการของเด็กเป็นอย่างดี ทั้งยังช่วยให้กล้ามเนื้อและตาสัมพันธ์กัน ช่วยผ่อนคลายความเครียดทางอารมณ์ และส่งเสริมความคิดอิสระ ความคิด จินตนาการ การรู้จักการทำงานด้วยตนเอง ฝึกการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ทั้งความคิดและการกระทำ ซึ่งสามารถถ่ายทอดออกมาเป็นผลงานศิลปะและยังนำไปสู่การเรียนรู้ต่อไป

คู่มือหลักสูตรการปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (2546: 50) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมสร้างสรรค์ไว้ว่า กิจกรรมสร้างสรรค์เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้เด็กแสดงออกทางอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และจินตนาการโดยใช้ศิลปะ เช่น การเขียนภาพ การปั้น การฉีก ปะ การตัด

ปะ การพิมพ์ภาพ การร้อย การประดิษฐ์ หรือวิธีการอื่นที่เด็กได้คิดสร้างสรรค์และเหมาะสมกับพัฒนาการ

ดนู จีระเดชากุล (2546: 101) กล่าวว่า กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ คือ สิ่งที่จะช่วยเป็นแนวทางให้เด็กได้แสดงความสามารถ ความรู้สึกนึกคิดของตนเองออกมาในรูปของกิจกรรมที่เด็กมีจินตนาการ กิจกรรมเหล่านั้นอาจจะอยู่ในรูปของวัตถุสิ่งของหรือรูปภาพซึ่งเด็กจะใช้ศิลปะเป็นสื่ออธิบายในสิ่งที่เขาได้กระทำ ได้ประดิษฐ์ขึ้นเด็กได้รู้จักค้นคว้า ทดลองและสื่อความคิดของตนเองให้ผู้อื่นเข้าใจ

สรุปได้ว่า กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาของเด็ก ซึ่งกิจกรรมมีลักษณะที่เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกอย่างเสรี ช่วยผ่อนคลายความเครียดทางอารมณ์ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาช่วยให้เด็กมีนิสัยรักและรู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าคิด กล้าแสดงออก มีเหตุผล รู้จักการสังเกต กล้าตัดสินใจ ตลอดจนสามารถคิดปัญหาได้เป็นอย่างดี

2.2 ความสำคัญของกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ เป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญต่อเด็กปฐมวัยในการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก โดยเฉพาะการส่งเสริมความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง ซึ่งชัชวาลย์ ช่อใสว (ม.ป.ป: 3-5) กล่าวว่า วิชาศิลปะเป็นวิชาที่เปิดโอกาสให้เด็กสามารถสร้างภาพได้ตรงความต้องการของตนได้มากเพียงใด จะเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจและมีความสุข การช่วยให้เด็กมีโอกาสเข้าใจตนเองและเพื่อนๆ ที่เกี่ยวข้องกับตนว่า ตนชอบอะไร เชื้ออย่างไรหรือคิดอย่างไร จะช่วยให้เด็กได้คิดว่า เพื่อนๆ คงมีความต้องการเช่นเดียวกับตน สร้างความเข้าใจร่วมกันและนำมาใช้กับชีวิตจริงได้ (Art is a way of understanding and neighbor)

ภรณ์ คุรุรัตน์ (2535: 67) อธิบายถึง กิจกรรมสร้างสรรค์ศิลปะว่า เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับความสนใจ ความสามารถและสอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กเป็นอย่างยิ่ง กิจกรรมสร้างสรรค์จึงไม่เป็นเพียงแต่ส่งเสริมการประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อ-ตา และการผ่อนคลายความเครียดทางอารมณ์ที่อาจมีเท่านั้น แต่ยังเป็นการส่งเสริมความคิดอิสระ ความคิดจินตนาการ ฝึกการรู้จักทำงานด้วยตนเองและฝึกการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ ทั้งทางความคิดและการกระทำ ซึ่งถ่ายทอดออกมาเป็นผลงานทางศิลปะและยังนำไปสู่การเรียนรู้ เขียน อ่าน อย่างสร้างสรรค์ต่อไป

วิรุณ ตั้งเจริญ (2524: 93) กล่าวว่ากิจกรรมศิลปะเด็กเป็นกิจกรรมที่มุ่งให้เด็กแสวงหาความสำเร็จในการทำงาน โดยยึดถือความต้องการและการทำได้ของเด็กเป็นพื้นฐานของกิจกรรม การส่งเสริมให้เด็กรู้จักเลือกสรรและสร้างสรรค์งานด้วยวัสดุต่างๆ เป็นการเสนอความรู้สึกนึกคิดผ่านวัสดุเหล่านั้น ซึ่งสร้างความประทับใจให้กับตนในขณะที่ปฏิบัติงานและเกิดความภาคภูมิใจที่สามารถสร้างงานได้สำเร็จ

เยาวพา เตชะคุปต์ (2542: 107) มีทัศนะที่สอดคล้องกันว่า ศิลปะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้เด็กได้แสดงความสามารถและความรู้สึกนึกคิดของตนออกมาในรูปของภาพหรือสิ่งของที่เด็กสามารถแลเห็นได้ เด็กใช้ศิลปะเพื่อเป็นสื่ออธิบายสิ่งที่เขาทำ เห็น รู้สึก และคิดออกมาเป็นผลงาน การจัดประสบการณ์ทางศิลปะให้แก่เด็กช่วยให้เด็กมีโอกาส ค้นคว้า ทดลองและสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนให้ผู้อื่น และ โลกที่อยู่รอบตัวเขาเข้าใจได้ นอกจากนั้นยังได้มีโอกาสพัฒนาความสามารถในการคิดและการใช้จินตนาการ การสังเกตและเพิ่มพูนการรับรู้ที่มีต่อตนเองและผู้อื่น และพัฒนาความเชื่อมั่นเกี่ยวกับตนเองในการเลือกใช้วัสดุต่างๆ ส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนากล้ามเนื้อมือ ความสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา เกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับรูปร่าง สี และมีโอกาสพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน พัฒนาทักษะทางสังคมจากการแบ่งปันอุปกรณ์ที่ใช้ แบ่งหน้าที่รับผิดชอบในการดูแลทำความสะอาดอุปกรณ์เหล่านั้น

พรมารินทร์ สุทธิจิตตะ (2529: 24) กล่าวว่า กิจกรรมสร้างสรรค์ทางศิลปะ เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับความสนใจ ความสามารถและสอดคล้องกับหลักพัฒนาการของเด็กเป็นอย่างดี ทั้งยังช่วยให้กล้ามเนื้อและตาสัมพันธ์กัน ช่วยผ่อนคลายความเครียดทางอารมณ์ และส่งเสริมความคิดอิสระความคิดจินตนาการ การรู้จักการทำงานด้วยตนเองฝึกการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ทั้งความคิดและการกระทำ ซึ่งสามารถถ่ายทอดออกมาเป็นผลงานศิลปะและนำไปสู่การเรียนรู้เขียนอ่านต่อไป

ราศรี ทองสวัสดิ์ (2529: 103-104) กล่าวว่า กิจกรรมสร้างสรรค์หรือศิลปะสำหรับเด็กมิได้มีจุดมุ่งหมายให้เด็กทำงานเพื่อความสวยงามหรือทำให้เหมือนจริง แต่ต้องการช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมือให้แข็งแรง การฝึกประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา เพื่อเป็นพื้นฐานการเขียนที่ดี ตลอดจนช่วยพัฒนาอารมณ์ จิตใจให้เด็กมีความเพียร อดทน มีสมาธิในการทำงาน และรู้จักรับผิดชอบ การทำงานเป็นกลุ่มช่วยให้เด็กเรียนรู้การเข้าสังคม การแบ่งปัน ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และส่งเสริมพัฒนาการด้านปัญญา ทำให้เด็กรู้จักคิด มีเหตุผลในการทำงาน จึงควรให้กำลังใจในการทำงานกับเด็กอย่างสม่ำเสมอ ให้เด็กเกิดความมั่นใจ กล้าคิด กล้าแสดงออกอย่างเต็มที่

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2531: 6-15) ได้สรุปถึงประโยชน์ของกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ดังนี้

1. เด็กได้แสดงออกอย่างอิสระ มีอิสระภาพในการทำงาน โดยครูวางวัสดุอุปกรณ์ไว้ให้เด็กสามารถหยิบได้ตามความพอใจ และสามารถแลกเปลี่ยนความคิดของตนกับเพื่อนได้
2. เกิดความพอใจและสนุกสนานในขณะทำงาน เด็กๆ ได้พูดคุยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กแสดงออกทางความคิด และความสามารถทางสร้างสรรค์จะช่วยให้เด็กตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นมนุษย์ ส่งเสริมให้เขามีกำลังใจ เข้าใจตนเองว่ามีความคิดที่ดี และมีความสามารถหลายอย่าง

นิรมล ตีรณสาร สวัสดิบุตร (2525: 34) ได้เสนอแนวความคิดไว้ว่า ศิลปศึกษาเป็นวิชาที่จำเป็นต้องจัดไว้ในหลักสูตรเพราะเป็นวิชาที่ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่สำคัญหลายประการ

และการเรียนรู้เหล่านั้นจะช่วยพัฒนานักเรียนให้เติบโตขึ้นเป็นผู้ที่สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุขและเจริญก้าวหน้า

จงใจ ขจรศิลป์ (2535: 44) กล่าวว่า ศิลปะมีความสำคัญในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้แก่เด็ก และนอกจากจะปลูกฝังความสามารถด้านความคิดสร้างสรรค์แล้วยังส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเอง และส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาอีกด้วย ซึ่งการส่งเสริมให้ได้ผลดีนั้น ครูจำเป็นต้องให้อิสระแก่เด็กในการแสดงออกทางความคิด ริเริ่มด้วยตนเองอย่างจริงจัง การพัฒนานั้นจึงจะได้ผล

จากความสำคัญของกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สรุปได้ว่าเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กได้แสดงออกอย่างอิสระ มีอิสรภาพในการทำงาน เกิดความพอใจและสนุกสนานในขณะที่ทำงาน ผ่อนคลายความเครียด ปลูกฝังความสามารถด้านความคิดสร้างสรรค์ ส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเอง อดทนมีสมาธิในการทำงานรู้จักรับผิดชอบส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เด็กได้เรียนรู้การเข้าสังคม จากการทำงานเป็นกลุ่ม รู้จักการแบ่งปัน ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีเหตุผลในการทำงานหลักในการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย

2.3 การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย

การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย เป็นกิจกรรมหลักกิจกรรมหนึ่งในหลายๆ กิจกรรมที่ครูจัดให้กับเด็ก ครูต้องคำนึงถึงตัวเด็กเป็นสำคัญ ซึ่งการจัดกิจกรรมต้องสอดคล้องกับพัฒนาการทางศิลปะของเด็ก การเลือกกิจกรรมควรเลือก กิจกรรมที่ช่วยฝึกให้เด็กได้พัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาไปพร้อมๆ กัน ซึ่ง (จूरี่รัตน์ บุญรินทร์. 2547: 31) ได้ให้ความคิดเห็นว่าการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

1. เน้นที่กระบวนการขณะที่เด็กได้ลงมือทำงานศิลปะ ไม่ใช่เน้นที่ผลงานเพราะศิลปะแสดงออกถึงประสบการณ์และความรู้สึกของเด็ก

2. คำนึงถึงอายุ ความสามารถ ความต้องการ และความสนใจของเด็ก

3. ส่งเสริมความคิดริเริ่มและความคิดที่อิสระ

4. ให้ความสำคัญกับความคิดสร้างสรรค์ การทำงานอย่างมีอิสระและยืดหยุ่น

5. ยอมรับอัตราพัฒนาการและความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็กแต่ละคน

เบญญา แสงมะลิ (2545: 63-67) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ มีสิ่งที่ควรคำนึงถึงข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ความสนใจของแต่ละบุคคล ครูควรช่วยเหลือให้เด็กได้ประสบการณ์ที่เป็นผลสำเร็จตามความต้องการของเด็ก สร้างเสริมเจตคติที่ดีต่อการผลิตผลและการรู้จักรับผิดชอบในการดูแลรักษาวัสดุพร้อมทั้งสร้างความรู้สึกรักใคร่ โดยปล่อยให้เด็กมีอิสระในการคิด จิตนาการ เลือกและตัดสินใจ ครูมีหน้าที่ช่วยเหลือแนะนำเด็กเมื่อต้องการใช้คำถามกระตุ้นความคิดและให้ความเห็นพ้องในความพยายามที่แท้จริงของเด็ก นอกจากนั้นครูควรมีความเป็นกันเอง จริงใจ และมีความเข้าใจในตัวเด็กด้วย

2. การจัดสถานที่ เวลา และวัสดุให้พอเพียงเหมาะสม เพื่อให้เด็กได้เคลื่อนไหวอย่างอิสระเมื่อทำงานเป็นกลุ่มเล็กๆ บนพื้น บนโต๊ะ ภายในและภายนอกอาคารเรียนมอบความไว้วางใจแก่เด็กให้เด็กดูแลรักษาเครื่องมือ เครื่องใช้และวัสดุด้วยตนเอง เวลาที่ให้เด็กไม่ควรน้อยเกินไปจนเด็กต้องรีบร้อนในการกระทำ กิจกรรม การสำรวจ การวางแผน การเก็บทำความสะอาด หลังจากการทำงานเสร็จวัสดุที่ใช้ต้องเตรียมไว้หลากหลายชนิดให้เด็กเลือกตามความพอใจ และเหมาะสมกับอายุของเด็กเก็บรักษาง่าย และให้โอกาสเด็กมีประสบการณ์ทางประสาทสัมผัส

3. การแสดงออกเชิงสร้างสรรค์ เด็กต้องการประสบการณ์ที่สมบูรณ์ เพื่อช่วยกระตุ้นการแสดงออกสร้างสรรค์ ประสบการณ์นี้เริ่มจากการเล่นของเด็กในชีวิตประจำวัน การพูด การสนทนา ความรู้สึกในสิ่งที่เด็กเห็น ช่วยให้เด็กนึกถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ครูควรสนับสนุนการพูดของเด็ก การแสดงออกทางกรกระทำ และการแสดงออกโดยการใช้สื่อกลาง วัสดุเครื่องใช้ทางศิลปะ การทัศนศึกษา เป็นส่วนหนึ่งในการสร้างเสริมการแสดงออกแบบสร้างสรรค์

4. เจตคติของผู้ปกครองที่มีต่อการแสดงออกสร้างสรรค์ของเด็กครูต้องทำหน้าที่เป็นผู้ปกครองเด็กเข้าใจผลงานของเด็ก และสามารถเสนอแนะผู้ปกครองในการเลือกวัสดุที่เหมาะสมให้เด็กเมื่ออยู่บ้าน

5. ครูใช้วิธีการสร้างสรรค์สนับสนุนเด็กให้เลือกกิจกรรมศิลปะด้วยวิธี ซึ่งเด็กจะแสดงออกหรือกระทำได้ และรวบรวมความคิดหรือวัสดุ วิธีนี้ไม่ได้หมายความว่าเด็กจะกระทำกิจกรรมโดยปราศจากการแนะนำ แต่หมายความว่าเด็กจะตัดสินใจและเลือกด้วยตนเอง กิจกรรมศิลปะควรมีหลายชนิดให้เด็กได้มีโอกาสเลือกในแต่ละวัน

6. ครูวางแผนจัดเตรียมกิจกรรมต่างๆ เป็นอย่างดี เด็กมีอิสระในการค้นหาสำรวจ และทดลองและเมื่อเด็กรู้สภาพแวดล้อม เด็กก็จะถ่ายทอดสิ่งที่ตนเองรู้ให้ผู้อื่นเข้าใจ กล้ามเนื้อเล็ก การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา ก็จะพัฒนาขึ้น มโนภาพเรื่องรูปทรง สี เจริญเติบโตขึ้น การที่เด็กได้เล่นร่วมกับเพื่อน พูดสนทนา แลกเปลี่ยนสิ่งของ รับผิดชอบร่วมกัน การรอคอย ตามลำดับ ช่วยเสริมสร้างความพร้อมทางอารมณ์ และสังคมแก่เด็ก

7. ครูต้องรวบรวมหลักฐานเพื่อจุดหมายในการวัดผล

เลิซ อานันท์นะ (2535: 57) กล่าวว่า ในการจัดกิจกรรมศิลปะที่ดี จะต้องมีความยืดหยุ่นและเปลี่ยนแปลงได้ เปิดโอกาสให้เด็กแสดงออกอย่างเสรี ไม่ยึดติดกับผลงานสำเร็จรูปมีโอกาสสำรวจ ทดลองค้นคว้า ด้วยวัสดุนานาชนิดอย่างอิสระปราศจากการออกคำสั่งตั้งนั้นหลักในการจัดกิจกรรมควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. จัดเตรียมสภาพแวดล้อมและสร้างบรรยากาศให้น่าสนใจ สนุกสนาน
2. กำหนดกิจกรรมให้มีการแสดงออกอย่างเสรี ในลักษณะที่เลือกได้ตามความสนใจหรือยืดหยุ่นได้และง่าย
3. จัดแบ่งพื้นที่ให้เด็กได้แสดงออกอย่างอิสระ มีบรรยากาศที่ยั่วยุ และท้าทาย
4. ครูผู้สอนควรใช้คำพูดที่ยั่วยุ และ ทำท่ายแทนการออกคำสั่งให้เด็กทำตาม

5. ส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้ โดยการสำรวจ ทดลอง และค้นคว้าด้วยตนเอง
6. ในบางกิจกรรมที่จำเป็นต้องแสดงการสาธิตให้เด็ก ๆ ดูเป็นแนวทาง ควรเสนอแนะให้พอเกิดความเข้าใจและเปิดโอกาสให้เด็กลงมือปฏิบัติตามความคิดของตน
7. ก่อนลงมือปฏิบัติงานศิลปะ ควรแนะนำให้เด็กสวมเสื้อกันเปื้อน ซึ่งอาจเป็นเสื้อผ้าเก่าๆ ของพ่อแม่ และซักให้สะอาดภายหลังใช้แล้ว

เกติณี นิสัยเจริญ (2527: 5-6) ได้กล่าวเสนอแนะไว้ว่าครูควรมีการเตรียมการทั้งตัวครู ผู้เรียน และวัสดุอุปกรณ์ดังนี้

การเตรียมตัวผู้สอนหรือครู ควรเป็นผู้มีความกระตือรือร้น รักการสอน การศึกษาค้นคว้าหาความชำนาญในกิจกรรม ควรรู้ว่าสอนอะไรให้สอดคล้องกับวัย และวุฒิภาวะของผู้เรียน ควรใช้เนื้อหาใด และใช้สื่อการสอนอย่างไรจึงจะเหมาะสม

การเตรียมตัวผู้เรียน เนื่องจากเด็กแต่ละวัยมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาไม่เท่าเทียมกัน แม้แต่เด็กในวัยเดียวกันก็มีวุฒิภาวะต่างกัน การจัดกิจกรรมจึงต้องคำนึงถึงพัฒนาการของเด็กเป็นสำคัญ โดยเฉพาะกิจกรรมสร้างสรรค์เป็นกิจกรรมที่ต้องใช้ทักษะเกี่ยวกับมือ และสายตาที่สัมพันธ์กัน จึงควรศึกษาพัฒนาการเด็กที่อยู่ในห้องเรียนควบคู่กันไปด้วย

การเตรียมสื่อการเรียนการสอน (วัสดุอุปกรณ์) สื่อการเรียนการสอนมีอยู่ทั่วไปทุกหนแห่ง และมีหลายชนิด ครูต้องพิจารณาเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรมและวัยของเด็กและที่สำคัญที่สุดคือ สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ควรเป็นสื่อที่หาง่าย และมีราคาถูก

พระพงษ์ กุลพิศาล (2538: 37-38) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กอายุ 5-6 ขวบ ควรมีลักษณะที่แยกออกมาเด่นชัดมีกระบวนการและจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน กิจกรรมก่อให้เกิดการทำงานที่ประสบผลสำเร็จได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้ประสบการณ์ตรงจากนอกห้องเรียน หลีกเลี่ยงกิจกรรมที่มีผลงานเหมือนกันทั้งห้อง มีอิสระในการทำงานตามความพอใจของเด็ก โดยไม่กำหนดพื้นที่อย่างเข้มงวด และให้เด็กได้ทำงานเป็นกลุ่มบ้าง ครูจะต้องแสดงความรัก ความห่วงใย และพยายามใช้คำพูดที่กระตุ้นจินตนาการของเด็ก

คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช (2546: 50) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ควรจัดให้กับเด็กทุกวัน โดยอาจจัดวันละ 3-5 กิจกรรม ให้เด็กเลือกทำอย่างน้อย 1-2 กิจกรรมตามความสนใจ จึงได้เสนอแนะการจัดกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ ควรพยายามหาวัสดุในท้องถิ่น มาใช้ก่อนเป็นอันดับแรก
2. ก่อนให้เด็กทำกิจกรรมต้องอธิบายวิธีใช้วัสดุที่ถูกต้องให้เด็กทราบพร้อมทั้ง สาธิตให้เด็กดูจนเข้าใจ
3. ให้เด็กทำกิจกรรมสร้างสรรค์ประเภทใด ประเภทหนึ่ง ร่วมกันในกลุ่มย่อย เพื่อฝึกให้เด็กรู้จักการวางแผน และการทำงานร่วมกับผู้อื่น
4. แสดงความสนใจในงานของเด็กทุกคน ไม่ควรมองผลงานเด็กด้วยความขบขัน และควรนำผลงานของเด็กทุกคน หมุนเวียนจัดแสดงที่ป้ายนิเทศ

5. หากพบว่าเด็กคนใดสนใจทำกิจกรรมอย่างเดียวยาวตลอดเวลา ควรกระตุ้นเร้าและจูงใจให้เด็กเปลี่ยนทำกิจกรรมอื่นบ้าง เพราะกิจกรรมสร้างสรรค์แต่ละประเภทพัฒนาเด็ก แต่ละด้านแตกต่างกัน และเมื่อเด็กทำตามที่เราแนะนำได้ควรให้แรงเสริมทุกครั้ง

6. เก็บผลงานชิ้นที่แสดงความก้าวหน้า ของเด็กเป็นรายบุคคล เพื่อเป็นข้อสังเกตพัฒนาการเด็ก

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2547: 189) กล่าวว่า กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้สำรวจ ค้นพบ และได้ทดลองกับสื่ออุปกรณ์ทางศิลปสร้างสรรค์ ซึ่งช่วยให้เกิดการพัฒนาการคิดรวบยอดทางพื้นฐานวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์จากการสังเกตและประเมินภาพการจัดกิจกรรมศิลปะควรแนะนำหรือบอกเด็กเพียงเล็กน้อยเท่านั้น แต่ให้เด็กค้นพบกระบวนการทางศิลปะด้วยตนเองโดยให้เด็กได้ค้นคว้าอย่างกว้างขวางจากอุปกรณ์ที่หลากหลาย (Schirmacher. 1988: 190-191) ให้โอกาสแก่เด็กในการทำงานตามความพอใจและเป็นอิสระ ครูต้องเป็นผู้กระตุ้นจินตนาการของเด็ก พร้อมกับการสนับสนุนให้เด็กแสดงออกด้านความคิดสร้างสรรค์ โดยหลีกเลี่ยงให้เด็กลอกเลียน หรือวาดภาพระบายสีจากสมุดภาพ เพราะเท่ากับเป็นการกักความคิดเด็ก

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า หลักในการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย เป็นสิ่งสำคัญ เปรียบเสมือนหัวใจของการจัดกิจกรรมที่ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องจะนำไปใช้กับเด็ก การจัดจึงต้องคำนึงถึงตัวเด็กเป็นสำคัญ และจัดให้เหมาะสม สอดคล้องกับวัยความสนใจ ควรเปิดโอกาสให้เด็กมีอิสระในการคิด การแสดงออก ได้ทดลอง ค้นคว้า ได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองผ่านการเล่น และมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อวัสดุที่หลากหลายและเหมาะสมกับเด็ก

2.4 องค์ประกอบที่สำคัญในการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2541: 21) ที่อธิบายถึงองค์ประกอบสำคัญในการจัดกิจกรรมว่า การจัดกิจกรรมเป็นหัวใจสำคัญ ก่อให้เกิดทักษะการเรียนรู้ เป็นประสบการณ์การเรียนรู้โดยการปฏิบัติ มีองค์ประกอบดังนี้

1. วัสดุอุปกรณ์ (Materials)
2. การได้จับต้อง สัมผัสกระทำกับสื่อวัสดุเครื่องเล่น (Manipulation)
3. การให้เด็กเลือกทำกิจกรรมสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง (Choices)
4. การที่让孩子มีโอกาสที่จะบอกเล่ารายงานถึงสิ่งที่เขาต้องการทำและกระทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับเพื่อนๆ และครู (Words)
5. การให้เด็กได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนจากครู (Support) ครูต้องใช้เทคนิคกระบวนการอันหลากหลาย เพื่อสนับสนุนให้เด็กทำกิจกรรม มีความพยายามทำกิจกรรม เราให้เสียงทดลองทำกิจกรรมที่ทำหายความสามารถเด็ก

วิรุณ ตั้งเจริญ (2536: 244-245) กล่าวว่า การเรียนการสอนศิลปะสำหรับเด็กจำเป็นต้องประกอบด้วยปัจจัยหลายอย่าง ที่สร้างเสริมให้เกิดคุณค่าขึ้น ปัจจัยแรก ความพร้อม ในตัวผู้เรียนซึ่งความพร้อมรวมถึงความพร้อมทางวุฒิภาวะ ความพร้อมทางด้านประสบการณ์ ความพร้อมด้านวัสดุ อุปกรณ์ ความพร้อมต่างๆ นี้ จะช่วยเกื้อหนุนให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการสอนศิลปะจะต้องพิจารณาถึงกิจกรรมศิลปะ สื่อการสอน กระบวนการสอน ในการปฏิบัติ กิจกรรมศิลปะที่เปิดโอกาสให้เด็กทำงานร่วมกัน ปรัชญาหรือช่วยเหลือกันยังเป็นการส่งเสริมการอยู่ ร่วมกัน ในการจัดกิจกรรมศิลปะต้องมีบริเวณปฏิบัติงานที่สะดวกสำหรับการทำงานร่วมกัน และบรรยากาศที่มีเสรีภาพ

เพ็ญทิพา อ่วมมณี (2547: 38) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบในการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยนั้นประกอบด้วย ประการแรกความพร้อมในตัวผู้เรียน ซึ่งควรพิจารณาถึงวุฒิภาวะของผู้เรียน ประการที่สอง วัสดุ อุปกรณ์ ซึ่งช่วงๆ ของพัฒนาการของ ผู้เรียนจะเป็นตัวกำหนดวัสดุ อุปกรณ์ ที่เหมาะสมสอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียน รวมถึงสิ่งแวดล้อมภายในชั้นเรียนและประสบการณ์ด้านการศึกษา ประการที่สาม กิจกรรมทางศิลปะ ซึ่งควรคำนึงถึงการที่ให้เด็กได้มีโอกาสเลือกทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง ได้ลงมือกระทำกับสื่อ วัสดุ และได้มีโอกาสทำงานร่วมกับเพื่อนและครู มีโอกาสพูดเกี่ยวกับงานหรือกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติ นอกจากนี้ อีกประการที่สำคัญ คือการที่เด็กได้รับการสนับสนุน ช่วยเหลือจากครู โดยสนับสนุนให้เด็กได้ทำกิจกรรม ให้เด็กแสดงออกถึงความต้องการของตนเอง และได้รับการพัฒนาศักยภาพของแต่ละคน ดังนั้นการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพในการพัฒนาเด็กได้ดีนั้น จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับองค์ประกอบที่สำคัญในการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ซึ่งเปรียบ เสมือนกุญแจสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการจัดกิจกรรมให้เกิดการพัฒนาเด็กให้เจริญเติบโตพร้อมกับมีพัฒนาการที่ดีในทุกด้าน เพื่อเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการเรียนรู้ในวัยต่อไปซึ่งกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่เหมาะสมกับเด็กและเพิ่มพูนประสบการณ์แก่เด็กนั้นสามารถจัดได้อย่างหลากหลาย และมีความแปลกใหม่มากมาย

สรุปได้ว่าองค์ประกอบที่สำคัญในการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยนั้นประกอบด้วย

1. ตัวผู้เรียนซึ่งรวมไปถึงความพร้อมทางวุฒิภาวะของเด็กด้วย
2. วัสดุ อุปกรณ์ ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียน
3. กิจกรรมทางศิลปะ สื่อการสอน กระบวนการสอน และในการปฏิบัติกิจกรรมควรเปิดโอกาสให้เด็กทำงานร่วมกันปรึกษาหารือช่วยเหลือกัน

4. ครูควรให้การสนับสนุนได้แสดงออกถึงความต้องการของตนเอง

องค์ประกอบที่กล่าวมาแล้วข้างต้นเปรียบเสมือนกุญแจสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการจัดกิจกรรมการพัฒนาเด็กให้เจริญเติบโตพร้อมกับมีพัฒนาการที่ดีในทุกด้าน เพื่อเป็นพื้นฐานที่จะเรียนรู้ในวัยต่อไป

2.5 กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย

การจัดกิจกรรมทางศิลปะที่เหมาะสมให้กับเด็กควรคำนึงถึงตัวเด็ก และการเปิดโอกาสให้เด็กได้มีอิสระในการทดลองค้นคว้า และสามารถถ่ายทอดสื่อสารสิ่งที่ทดลองกับผู้อื่น นอกจากนี้ยังได้มีโอกาสพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา เสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสี รูปทรง ซึ่งจะเป็นพื้นฐานต่อการเตรียมความพร้อมในการอ่านและยังได้มีโอกาสพัฒนาการทางสังคม การแลกเปลี่ยนวัสดุ อุปกรณ์ หมุนเวียนกันรับผิดชอบในการใช้ และเก็บอุปกรณ์ต่างๆ มีผู้ให้แนวคิดดังนี้

แฮมมอนด์ (Hammond. 1967: 275-282) ได้สรุปกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่ควรจัดให้กับเด็กเอาไว้ดังนี้

1. การปั้น
2. การประดิษฐ์
3. การฉีก - ตัด - ปะ
4. การระบายสี
5. การวาดภาพด้วยนิ้วมือ
6. การเล่นเกมบล็อก
7. การวาดภาพด้วยทราย
8. การวาดภาพด้วยฟองสบู่

ชัยณรงค์ เจริญพานิชกุล (2532: 7) กล่าวว่ากิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน แบ่งออกเป็น 5 สาขาใหญ่ๆ คือ

1. กิจกรรมวาดเส้น (Drawing)
2. กิจกรรมระบายสี (Painting)
3. กิจกรรมภาพพิมพ์ (Print making)
4. กิจกรรมประติมากรรม (Sculpture)
5. กิจกรรมการประดิษฐ์ตกแต่ง (Crafts)

วิรุณ ตั้งเจริญ (2526: 29-31) กล่าวว่า กิจกรรมที่จัดให้กับเด็ก การวาดภาพระบายสี ได้แก่ การวาดภาพโดยเสรี การป้ายสีด้วยฟูกัน การระบายสีเทียนในวิธีการต่างๆ หรือระบายสีตามรูปทรง เรื่องราวที่กำหนด และพาเด็กออกไปศึกษานอกสถานที่แล้วกลับมาเขียนภาพเป็นต้น การทดลองเกี่ยวกับสีได้แก่ การละเลงสี หยดสี ทาสี เป่าสี ผสมสี โรยสีและกลิ้งสีเป็นต้น

การพิมพ์ภาพได้แก่ พิมพ์ภาพด้วยวัสดุ แม่พิมพ์ทรายยาง หรือส่วนต่างๆ ของช่วงแขน และการพิมพ์ภาพลายนิ้ว โดยใช้นิ้วสอหรือดินสอสี เป็นต้น

การปั้นได้แก่ การปั้นด้วยแป้ง ดินเหนียว ดินน้ำมัน ให้เป็นรูปทรงปั้นเป็นเรื่องราวปั้นเป็นขนม ปั้นตามใจชอบ และการเล่นก่ทราย

การพับ ฉีก ตัด ปะ ได้แก่ การฉีกหรือตัดปะเป็นเรื่องราวต่างๆ การพับหรือม้วนกระดาษเป็นรูปทรงต่างๆ แล้วนำมาประดิษฐ์ สิ่งต่างๆ และการพับผ้าเช็ดหน้า ใบตอง ใบมะพร้าวตามใจชอบ เป็นต้น

การประดิษฐ์ได้แก่ การประดิษฐ์ภาพเครื่องห้อยแขวน ประดิษฐ์ของเล่นของใช้ การร้อยวัสดุต่างๆ การเย็บหรือการสาน เป็นต้น

การเขียนภาพผนัง โดยใช้กระดาษต่อกันเป็นแผ่นใหญ่ และให้เด็กช่วยกันเขียนภาพตามความมุ่งหมาย

ชัยณรงค์ เจริญพานิชย์กุล (2533: 51) ได้แบ่งกิจกรรมศิลปะที่เหมาะสมสำหรับเด็กเป็น 5 สาขาใหญ่ๆ คือ

1. กิจกรรมวาดเส้น (Drawing) การวาดเส้นเป็นภาพที่เกิดจากการขีดเขียนวัสดุบางชนิดลงบนกระดาษ โดยแสดงลักษณะเป็นเส้น
2. กิจกรรมระบายสี (Painting) เป็นการส่งเสริมพัฒนาการทางกล้ามเนื้อนิ้วมือกับสายตา มีสีชนิดต่างๆ พู่กันเป็นอุปกรณ์
3. กิจกรรมภาพพิมพ์ (Print making) กรรมวิธีทางภาพพิมพ์มีหลายวิธี แต่ที่เหมาะสมสำหรับเด็กๆ คือ การพิมพ์จากแม่พิมพ์หุ่น ใช้สีทาด้านหลังของวัสดุแล้วนำมาประทับลงบนกระดาษจะได้ภาพพิมพ์เกิดขึ้น
4. กิจกรรมประติมากรรม (Sculpture) ที่เหมาะสมกับเด็กเล็กๆ ก็คงจะเป็นงานดินเท่านั้น นอกนั้นก็ยังมีบ้างแต่ไม่เด่นชัด เช่น ประติมากรรมประกอบกล่องกระดาษ ประติมากรรมประกอบเศษไม้
5. กิจกรรมประดิษฐ์ตกแต่ง (Crafts) หมายถึง กิจกรรมที่ครอบคลุมกว้างขวางมาก เช่น การทำภาพประดิษฐ์ ทำหน้ากาก หุ่น การถักทอไหมพรมด้วยนิ้วมืออย่างง่ายๆ เป็นงานที่เน้นให้เด็กเรียนรู้การทำงานที่มีกระบวนการ หรือมีขั้นตอนด้วย

จะเห็นได้ว่ากิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่จัดให้กับเด็กได้นั้นมีหลายกิจกรรมซึ่งกิจกรรมที่จัดให้กับเด็กล้วนเป็นกิจกรรมที่เน้นให้เด็กได้แสดงออกอย่างอิสระตามความพอใจความคิดและจินตนาการ รู้จักการคิดแก้ปัญหา นอกจากนั้นยังเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาเด็กทุกด้านไปตามวัยอย่างเต็มศักยภาพของเด็กแต่ละคนซึ่งกิจกรรมการพิมพ์ภาพเป็นกิจกรรมหนึ่งที่เด็กได้มีโอกาสใช้ความคิด การสื่อความหมาย และสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะในรูปแบบที่ต้องการ อันจะนำไปสู่ประสบการณ์พื้นฐานด้านภาษาและการเรียนรู้เรื่องต่างๆ ของเด็กต่อไป

กิจกรรมพิมพ์ภาพ

วิรุณ ตั้งเจริญ (2543: 171) มีทัศนะว่าการสร้างสรรค์ศิลปะภาพพิมพ์ หมายถึง การถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดและอารมณ์ด้วยวัสดุอุปกรณ์ผ่านเทคนิคต่างๆ ลงบนแผ่นพิมพ์ แม่พิมพ์เป็นตัวบันทึกการแสดงออกโดยตรงและถ่ายทอดต่อไปยังกระดาษหรือพื้นรองรับอื่นๆ อีกทอดหนึ่ง

สุรพล ชันธุศุภ (2543: 4) ได้ให้ความหมายว่าการพิมพ์ภาพหมายถึงเครื่องมือหรือร่องรอยที่ทำให้เกิดขึ้นโดยวิธีการพิมพ์ (ประทับรอย) เส้น รูปคน สัตว์ และรูปลักษณะท่าทางต่างๆ ต้องกระทำบนวัสดุอันหนึ่งก่อน แล้วจึงกดไปติดบนวัสดุอีกอันหนึ่ง

การพิมพ์เป็นกิจกรรมอีกชนิดหนึ่งที่เด็กได้สร้างงานแทนการวาดนับเป็นพื้นฐานการออกแบบเบื้องต้นสำหรับเด็ก การทำงานพิมพ์จะทำให้เด็กรู้สึกตื่นเต้น สนุกสนานได้แสดงออกอย่างอิสระ ทำให้เกิดจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ในรูปแบบที่แตกต่างกันเด็กได้เรียนรู้จากการสังเกตและทดลองด้วยตนเอง ภาพพิมพ์ที่พบเห็นกันอยู่ทั่วไปแบ่งรูปลักษณะการพิมพ์ออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การพิมพ์ที่เกิดจากการนำเอาธรรมชาติ และวัสดุเหลือใช้มาพิมพ์เป็นรูปแบบต่างๆ เช่น รูปแบบที่เกิดจากใบพืช จากส่วนอื่นๆ ของพืช และได้จากเศษวัสดุเหลือใช้
2. ภาพพิมพ์ที่เกิดจากแม่พิมพ์ที่ประดิษฐ์สร้างสรรค์ขึ้น เป็นรูปแบบงานศิลปะสมัยใหม่ โดยใช้เทคนิคการพิมพ์ให้เป็นรูปแบบต่างๆ เช่น จากแม่พิมพ์ปูน ไม้ โฟม ยาง หิน หวี ฯลฯ

องค์ประกอบที่ใช้ในการพิมพ์ มี 3 อย่างคือ

1. แม่พิมพ์ แบ่งออกเป็น 2 ชนิดคือ
 - 1.1 แม่พิมพ์ที่สร้างขึ้นใหม่ เช่น แกะสลักจากวัสดุเนื้ออ่อน แม่พิมพ์ที่ทำจากโฟม ฯลฯ
 - 1.2 แม่พิมพ์ที่ใช้รูปแบบเดิมของวัสดุ แล้วนำมาประกอบเป็นรูปใหม่ เช่น พิมพ์เป็นรูปดอกไม้ ใบไม้ ฯลฯ
2. สีที่ใช้ในการพิมพ์ โดยทั่วไปเป็นสีที่ผสมกับน้ำได้ เช่น สีน้ำ สีฝุ่นผสมกาวสีโปสเตอร์ หมึกพิมพ์ โดยเฉพาะที่ขายเป็นกระป๋อง ฯลฯ
3. พื้นสำหรับรองรับการพิมพ์ โดยทั่วไปใช้จำพวกกระดาษ ดินเหนียว แผ่นหิน กระดาษ ฯลฯ

วิธีการพิมพ์

1. ออกแบบลวดลายแม่พิมพ์
2. ตัดวัสดุอ่อนเป็นแท่งสี่เหลี่ยม กว้าง ยาว หนาตามลประมาณ 1-2 นิ้ว ด้านหน้าที่จะพิมพ์ต้องตัดให้เรียบร้อยเป็นพิเศษ แล้วใช้มีดตัดให้เป็นเส้นเฉียง เส้นตรง เส้นโค้ง จำนวน 3 หรือ 4 เส้น ส่วนที่ไม่ต้องการให้สีติดก็ให้ตัดหรือแกะสลักลงไป

3. นำสีที่ชั้นพอสสมควรทลงบนกระดาษแข็งหรือกระดาษใช้ไม้ปาตีสีให้เรียบ นำแม่พิมพ์กดลงบนสีพิมพ์ แล้วนำไปกดลงบนกระดาษพิมพ์เป็นลายซ้ำๆ กัน หรือเป็นลายกลับไป กลับมาตามความต้องการ

4. ทดลองเปลี่ยนสีหรือสลับสีให้เป็นสีต่างๆ จะเป็นสีกลมกลืนหรือสีตัดก็ได้

จากที่กล่าวมาพอจะสรุปได้ว่ากิจกรรมการพิมพ์ภาพ เป็นการสร้างสรรค์งานศิลปะชิ้นหนึ่งที่ทำขึ้นมาโดยวิธีการพิมพ์ประทับให้ติดบนกระดาษจากแม่พิมพ์ธรรมชาติหรือแม่พิมพ์ที่สร้างขึ้นโดยเด็กหรือเจ้าของผลงานซึ่งกิจกรรมที่กล่าวมานี้เป็นกิจกรรมที่ช่วยพัฒนา และส่งเสริมพัฒนาการให้กับเด็กทุกด้านไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา เป็นกิจกรรมที่ทำให้เด็กรู้จักคิดจินตนาการ รู้จักการทำงานด้วยตนเอง เมื่อผลงานที่ทำออกมาสำเร็จ เด็กก็จะรู้สึกภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง

2.6 สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

ฮิลเดเบรนต์ (เพ็ญทิพา อ่วมมณี. 2547: 42; อ้างอิงจาก Hildebrand. n.d.) มีทัศนะว่าการให้สื่อศิลปะอย่างต่อเนื่องแก่เด็ก มีความสมเหตุสมผลเพียงพอเพื่อให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์และเพื่อช่วยเด็กค้นหาสิ่งที่ยอมให้เด็กแสดงออกถึงความรู้สึก อารมณ์ และความคิดของเขาเป็นพิเศษ อย่างไรก็ตามก็ยังมีเหตุผลอื่นอีก ทักษะต่างๆ ที่พัฒนาขึ้นผ่านการให้สื่อศิลปะเป็นได้ทั้งทักษะการเขียน และการอ่านเบื้องต้น บางครั้งก็เรียกว่า เริ่มอ่านออก เขียนได้ (Emerging literacy)

เบญญา แสงมะลิ (2546 : 119-131) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยนั้นมีหลายประเภท แต่ละประเภทมีวิธีการจัดที่แตกต่างกันออกไปการนำสื่อมาใช้ในกิจกรรมประเภทต่างๆ จึงมีหลายลักษณะที่แตกต่างกันออกไปและสื่อที่จะนำมาใช้สำหรับจัดกิจกรรมทางศิลปะให้แก่เด็กปฐมวัยได้แก่

1. วัสดุที่ซื้อมาด้วยราคาถูก อาทิเช่น กระดาษบุรูป กระดาษสี สีฝุ่น ดินสอสี สีเทียน ผ้าสาหลี่ แป้ง กาวแผ่น กระดาษแข็ง ชอล์ก ลวดกำมะหยี่หรือลวดชนิดต่างๆ

2. วัสดุเหลือใช้ อาทิเช่น กล่องกระดาษ ถ้วยไอศกรีม จุกไม้ก๊อก ฝาน้ำอัดลม ถุงกระดาษ กระดาษหนังสือพิมพ์ ขวดพลาสติก เศษผ้า หลอดกาแฟ หลอดด้าย กระดาษห่อของขวัญ บัตรเชิญ เกล็ดปลา ลวดผูกถุงขนม ฯลฯ

3. วัสดุท้องถิ่น อาทิ เช่น ใบไม้ กะลา เปลือกมะพร้าว ก้านกล้วย ก้านมะพร้าว ใบตอง ใบมะพร้าว ดอกกรรณิการ์ ดอกอัญชัน ฟาง เปลือกหอย ดิน หิน ทราย ฯลฯ

นอกจากนั้น ได้กล่าวถึงสื่อที่จะนำมาใช้ในกิจกรรมประดิษฐ์เศษวัสดุ ได้แก่ กล่องกระดาษต่างๆ หลอดด้าย เศษผ้าต่างๆ เศษไหมพรม ลวดชนิดต่างๆ ฟาง อับยา ขวดพลาสติก กระป๋องนม กิ่งไม้แห้ง หรืออาจเป็นเศษวัสดุที่หาง่ายในท้องถิ่น

สัญญาณักษณ์ สุวรรณรัตน์ (2533: 23) กล่าวในแนวทางเดียวกันว่า สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์นั้น มีความสำคัญยิ่งต่อการเรียนรู้ของเด็กซึ่งเด็กจะเรียนรู้จากสื่อ โดยอาศัยประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้น และกาย ดังนั้นในการจัดหาสื่อที่เหมาะสม จึงเป็นหน้าที่ของผู้สอนที่จะต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษคือ

1. สื่อที่จะนำมาให้เด็กเกิดการเรียนรู้ต้องเป็นสื่อที่หาง่าย และอยู่รอบๆตัวเด็ก
2. สื่อนั้นต้องมีความปลอดภัย เพราะเด็กเรียนรู้จากสื่อด้วยการสัมผัส
3. สื่อต้องมีราคาไม่แพง หาง่าย และประหยัดเวลา อาจเป็นสื่อที่หาง่ายได้จากภายในท้องถิ่น
4. สื่อที่นำมาใช้ต้องตรงกับเป้าหมาย ที่จะให้เด็กเกิดการเรียนรู้ และสร้างเสริมให้เด็กมีความพร้อมในการพัฒนาการทั้งสี่ด้านไปพร้อมๆ กัน ได้แก่ ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา
5. สื่อนั้นต้องสะดวกต่อการนำมาใช้สอย สำหรับการปฏิบัติกิจกรรมทางศิลปะของเด็ก
6. สื่อที่นำมาใช้ต้องสอดคล้องกับวัย และความสามารถของเด็ก

ชัยณรงค์ เจริญพานิชย์กุล (2532: 5) กล่าวว่า สื่อ วัสดุอุปกรณ์ ที่ใช้ประกอบกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ของเด็กวัยก่อนเรียนมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ควรจัดวางไว้อย่างมีระเบียบน่าใช้ เรามักพบเสมอว่าเด็กเล็กๆ ไม่รู้จะเริ่มต้นทำงานศิลปะอย่างไรดี แต่เมื่อเด็กเห็นอุปกรณ์หลายอย่างวางไว้บนโต๊ะก็เกิดความคิดที่จะอยากวาดหรืออยากทำกิจกรรมศิลปะทันทีซึ่ง สอดคล้องกับ พีระพงษ์ กุลพิศาล (2545: 191) ที่กล่าวว่า สื่อ วัสดุทางศิลปะเป็นหัวใจสำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยกระตุ้นการทำงานศิลปะแก่เด็กเป็นอย่างมาก นอกเหนือไปจากประสบการณ์ทางการมอง และการสังเกต ซึ่งถ้าเราจัดเตรียมสื่อ วัสดุหลายๆ ชนิดให้เด็กเด็กจะวาดภาพหรือทำงานศิลปะได้ดีขึ้น เพราะสื่อ วัสดุเป็นสิ่งท้าทายให้เด็กขบถงานศิลปะนั่นเอง

สิริพรรณ ดันติรัตน์ไพศาล (2545: 51) ได้กล่าวว่า การทำงานศิลปะกับเด็กๆนั้น วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ไม่ใช่หามาเพื่อการทำงานให้ผลงานดีเยี่ยม แบบผู้ที่ทำงาน แต่เด็กๆ จะมองดูวัสดุที่มีอยู่ แล้วนำมาผนวกเข้ากับประสบการณ์ของเขา ในการตัดสินใจเลือกวัสดุอุปกรณ์ประกอบการทำงานศิลปะ ซึ่งผู้ใหญ่เองก็อาจจะคาดคิดไม่ถึงฉะนั้นครูควรจัดหาวัสดุหลากหลายไว้แนะนำให้แก่เด็ก เมื่อถึงเวลาอันสมควรที่เขาสามารถทำได้ วัสดุอุปกรณ์ทุกชนิดมีส่วนสนับสนุนงานทางศิลปะ ครูควรรู้ว่าเด็กทุกคนต้องพัฒนาเทคนิคด้วยตนเองโดยอาศัยการให้โอกาส มองเห็นคุณค่า มีความรู้ดีและยืดหยุ่น ควรกำหนดกระบวนการในการใช้วัสดุอุปกรณ์ด้วย บางครั้งวัสดุอุปกรณ์หลายรูปแบบก็สามารถนำมาใช้ในห้องเรียนพร้อมๆ กันเพื่อให้โอกาสเด็กในการพัฒนาความสามารถในการแสดงออก ความเป็นระเบียบ

สื่อ อุปกรณ์สำหรับการทำงานทางศิลปะของเด็กปฐมวัยมีดังนี้

1. พู่กัน
2. พู่กันหรือแปรงทาสี ขนาดยาว 9 นิ้ว ถึง 10 นิ้ว เหมาะสำหรับเด็กเล็กๆ

3. กระดานขาหยั่งระบายสี เป็นอุปกรณ์ที่ใช้ในการระบายสี สำหรับให้เด็กได้ยีน วาดรูป ระบายสี เด็กจะสามารถเคลื่อนไหวแขนอย่างอิสระและสามารถถอยหลังมาดูภาพที่เขาวาด ได้ทั้งยังอยู่ในระดับสายตาของเด็กด้วย

4. ภาชนะใส่สี ภาชนะที่ใส่น้ำก็เป็นสิ่งสำคัญเช่นกัน ควรใช้ถ้วยพลาสติก กระป๋อง เล็กๆ หรือกล่องใส่ขนมที่ไม่ใช้แล้ว ทำเครื่องหมายสีบนภาชนะให้เด็กเห็น

5. กรรไกร กรรไกรเป็นอุปกรณ์ที่เด็กชอบมากชนิดหนึ่ง กรรไกรที่จะนำมาให้เด็ก ใช้จะต้องเป็นกรรไกรปลายมน มีขนาดพอเหมาะกับมือเด็ก ไม่ทื่อ ง้างออกไม่ยาก หรือหลวมจน กระทั่งใช้ตัดกระดาษไม่ออก

6. ลูกกลิ้ง เป็นอุปกรณ์ใช้กลิ้งหมึกหรือสี ใช้ในการพิมพ์มีลักษณะเป็นแท่งกลมหุ้ม ด้วยยาง มีด้ามถือ มีหลายขนาด ใช้กลิ้งทาสี หรือกลิ้งบนสีแล้วกลิ้งทับบนวัสดุเพื่อใช้ในการพิมพ์

7. แผ่นฉลุรูปทรง เป็นอุปกรณ์สำหรับรูป มีขายตามร้านเครื่องเขียน ที่ทำขึ้นจาก แผ่นพลาสติก เจาะเป็นรูปร่างกลม สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยมหรือรูปอื่นๆ ช่วยในการสร้างภาพ

8. แผ่นกระดานรองเขียน ทำจากไม้อัดหรือกระดาษอัด มีตัวหนีบกระดาษเพื่อใช้ รองในการวาดรูป มีหลายขนาด ควรใช้ขนาดที่เหมาะสมสำหรับเด็ก มีน้ำหนักเบา เพื่อนำติดตัวไป วาดรูปนอกสถานที่

9. เสื้อคลุมกันเปื้อน ใช้ผ้าหรือผ้าพลาสติกเป็นเสื้อคลุมให้เด็กใส่ ขณะทำกิจกรรมที่ เปื้อนเปื้อนง่าย ให้มีขนาดที่เด็กสวมใส่สบายสะดวกในการใส่และถอดออก

สรุปว่าสื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ให้กับเด็กมีความสำคัญยิ่งต่อการ เรียนรู้ของเด็ก ซึ่งเด็กจะเรียนรู้จากสื่อ ดังนั้นสื่อที่จะจัดให้กับเด็กต้องเป็นสื่อที่หาง่าย และอยู่รอบตัว เด็ก มีความปลอดภัยราคาไม่แพงตรงกับเป้าหมายสอดคล้องกับวัย และความสามารถของเด็ก สื่อ อุปกรณ์ที่จัดในการทำกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ให้กับเด็ก สี พู่กัน กระดาษ ภาชนะใส่สี กรรไกร ลูกกลิ้ง เสื้อคลุมกันเปื้อน

2.7 บทบาทผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ให้กับเด็ก

การจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ให้กับเด็กนั้น ครูต้องจัดกิจกรรมที่สนองความต้องการให้ เด็กได้แสดงออกตามความรู้สึกและความต้องการของตนเอง เมื่อเด็กทำกิจกรรมได้สำเร็จลุล่วง จะ ช่วยเพิ่มพูนความมั่นใจและเกิดความภาคภูมิใจในผลสำเร็จของตน ตระหนักถึงคุณค่าของตนได้ บทบาทของครูจึงมีความสำคัญในการช่วยให้เด็กได้ รับการพัฒนาคุณสมบัติที่พึงประสงค์ซึ่ง

ชัยณรงค์ เจริญพานิชย์กุล (2531) กล่าวว่า ตามปกติการจัดกิจกรรมการสอน ศิลป สร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยจะไม่แยกตัวกิจกรรมอย่างเด่นชัดแต่จะให้เด็กเลือกทำตามความ พอใจเฉพาะตนหรือกลุ่ม จึงจำเป็นต้องมีครูเป็นพี่เลี้ยงหลายๆ คนคอยช่วยเหลือ กิจกรรมสร้างสรรค์ เป็นกิจกรรมเดียวที่สามารถทำให้เด็กมีประสบการณ์ในการทำงานสำเร็จได้เป็นอย่างดี ดังนั้นการ จัดกิจกรรมการสอนศิลปสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยจึงควรคำนึงถึงสิ่งดังต่อไปนี้

1. วางแผนล่วงหน้าตลอดเทอมว่าแต่ละสัปดาห์จะให้เด็กทำกิจกรรมอะไรตามลำดับความอยากง่ายของกลวิธีการทำงานและความรู้โดยกำหนดจุดประสงค์และวิธีประเมินผลไว้ด้วยก็ดี

2. จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ สภาพห้องเรียนและวิธีการสอนให้สอดคล้องกับแผนที่วางไว้

3. ระหว่างที่เด็กทำกิจกรรมควรระวัง

3.1 กิจกรรมที่จัดให้นั้นเปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้ประสบการณ์ตรงจากสิ่งแวดล้อมนอกห้องเรียนเพียงพอหรือไม่

3.2 หลีกเลี่ยงกิจกรรมที่让孩子ต้องทำแล้วมีผลงานเหมือนกันทั้งห้อง โปรดจำไว้เสมอว่าการทำงานศิลปะสร้างสรรค์คือการแสดงออกทางการรับรู้เฉพาะตน และอย่างสอนหลักหรือทฤษฎีทางศิลปะใดๆ ทั้งสิ้น

3.3 พฤติกรรมการทำงานศิลปะของเด็กเล็กๆ แต่ละคนไม่เหมือนกัน บางคนชอบนั่งทำงานที่โต๊ะ บางคนชอบนอนกับพื้น ควรให้อิสระอย่างเต็มที่ ถ้าเด็กทำงานด้วยความสุข ห้องเรียนจะเงียบ

3.4 ให้โอกาสเด็กทำงานเป็นกลุ่มบ้างเพื่อฝึกประสบการณ์ทางสังคมให้แก่เขา

เลิส อานันทนะ (2535: 14) ให้แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของครู และผู้ปกครองในการจัดกิจกรรมศิลปะศึกษา ควรคำนึงถึงแนวความคิดดังต่อไปนี้

1. สอนด้วยความรัก
2. ยอมรับนับถือในความสามารถของนักเรียนแต่ละคนที่แตกต่างกัน
3. หลีกเลี่ยงการวิพากษ์วิจารณ์ในเชิงล้อเลียน เสียดสี หรือ ตำหนิ ดิเตียนโดยตรง
4. ไม่จำเป็นต้องรีบร้อนแก้ไขผลงานศิลปะของนักเรียน แต่ควรพุดจาให้เกิด

ความคิดด้วยตัวเอง

5. อย่าแทรกแซงความคิดหรือตัดสินใจแก้ปัญหาแทนนักเรียน ทางที่ดี ควรส่งเสริมให้กล้าคิด กล้าทำ และกล้าแสดงออกให้มากที่สุด

6. ใช้คำพูดยั่วและท้าทายให้เด็กแสดงออกแทนการออกคำสั่ง

7. วางแผนการจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์เอาไว้ล่วงหน้า เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างอิสระ

หรรษา นิลวิเชียร (2535: 186-189) กล่าวถึงบทบาทของครูในการจัด กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ดังนี้

1. ให้การแนะแนวให้ข้อเสนอแนะให้กำลังใจ ให้ข้อมูลย้อนกลับ และการยอมรับ
2. เลือกและวางแผนการจัดประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมตาม

ความสามารถของแต่ละคน

3. ส่งเสริม ยอมรับ และให้กำลังใจในความพยายามของเด็ก โดยใช้คำพูด คำชมเชย ที่ให้กำลังใจ และเสริมสร้างความรู้สึกว่าตัวเองมีค่าเช่น

- ครูชอบความคิดของเธอ หรือเป็นความคิดที่ดี
- เธอทำได้ถ้าพยายามต่อไป หรือเธอทำได้ดี
- เธอมีความพยายามดีมาก หรือ เธอตั้งใจทำงานนั้นจริงๆ
- ครูชอบที่เธอทำงานจนสำเร็จ
- อะไรที่ทำให้เธอมีความคิดที่พิเศษเช่นนี้

4. หลีกเลี่ยงการถามถึงสิ่งที่เด็กวาด หรือผลิดว่าเป็นอะไร หรือภาพอะไร ซึ่งเป็น การทำลายความมั่นใจของเด็ก เพราะเด็กอาจจะทำในสิ่งที่สามารถพูดถึงหรือตั้งชื่อได้ ซึ่งการให้ เด็กพูดถึงผลงานอาจทำให้เด็กละอาย เนื่องจากเด็กไม่สามารถพูดหรือบรรยายถึงผลงานของตนได้ แต่ครูควรถามว่า เด็กทำผลงานอย่างไรเป็นการเน้นกระบวนการ เด็กจะมีความพอใจในการทำงาน มากกว่าตัวผลงาน

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ ครูมีบทบาทสำคัญในการ วางแผนการจัดกิจกรรมที่หลากหลายและจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้ทำกิจกรรม อย่างอิสระ คอยช่วยเหลือแนะนำเมื่อเด็กต้องการ ให้กำลังใจสนับสนุน และชมเชย ไม่ตำหนิ ผลงานเด็ก กระตุ้นให้เด็กรู้จักคิดแก้ปัญหาเมื่อเกิดปัญหาขึ้น ตลอดจนบันทึกผลงานและประเมิน ความก้าวหน้าของเด็ก

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์

ซึ่งได้มีผู้ทำการวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

งานวิจัยในต่างประเทศ

แสตปปี้ (Stapp. 1964: 52-58) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์และ สติปัญญาของนักเรียนที่เรียนศิลปะและไม่เรียนศิลปะพบว่า ความคิดสร้างสรรค์และสติปัญญาไม่มี ความสัมพันธ์กันแต่นักเรียนที่เรียนศิลปะได้คะแนนความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าพวกที่ไม่ได้เรียน ศิลปะ

วิลเลียม (William. 1917: 352-358) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดริเริ่มกับ คะแนนของหมวดวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศิลปศึกษา และ ดนตรี ผลปรากฏว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดริเริ่มกับคะแนนรวมหมวดศิลปศึกษาและวิชา ดนตรีมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

เคลลี (Kelley. 1986: 32-a) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการฝึกตามแบบแผนเสริมสร้าง ประสิทธิภาพทางศิลปะเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะเป็นเวลา 10 สัปดาห์ในชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 ผลปรากฏว่า ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็กที่เข้าร่วมตามแผนกับเด็กที่ ไม่ได้เข้าร่วมตามแผนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

งานวิจัยในประเทศ

สมใจ ตั้งนิกร (2531: 46) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยในโครงการอนุบาลชนบทที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ที่แตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์หมุนเวียนที่ไม่ได้จัดตามแบบการจัดประสบการณ์ แต่ใช้วัสดุแทนจากธรรมชาติที่มีอยู่โดยทั่วไปในท้องถิ่นสามารถส่งเสริมพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็กได้ดีกว่ากลุ่มเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์หมุนเวียนที่จัดตามแผนการจัดประสบการณ์

กรวิภา สรรพกิจจำนง (2531: 45) ได้ศึกษาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์แบบชี้แนะและแบบอิสระพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการฝึกกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์แบบอิสระ มีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการฝึกกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์แบบชี้แนะ

จงใจ ขจรศิลป์ (2532: 80) ได้ศึกษาความคิดสร้างสรรค์และความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ และการเล่นตามมุมที่แตกต่างกัน พบว่าเด็กที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์และการเล่นตามมุมแบบริเริ่มอย่างอิสระมีความคิดสร้างสรรค์ และมีความเชื่อมั่นสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์และเล่นตามมุมแบบครูชี้แนะ

อารี เกษมรติ (2533: 209) ได้ศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และเด็กปฐมวัยที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักทะนุถนอมเมื่อทำกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม และทำกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ปกติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ปีการศึกษา 2532 โรงเรียนอนุบาลนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี จำนวน 60 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างง่ายเพื่อกำหนดเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 2 กลุ่ม กลุ่มทดลองได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม กลุ่มควบคุมได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ปกติ เป็นเวลา 8 สัปดาห์ ผลการศึกษาพบว่า 1) เด็กปฐมวัยที่ได้รับการ อบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันเมื่อทำกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าเมื่อทำกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ตามปกติ 2) เด็กปฐมวัยที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทะนุถนอมเมื่อทำกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าเมื่อทำกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ปกติ

สุทธิพรรณ วีระพงษ์ (2534: 74) ได้ศึกษาพฤติกรรมการร่วมมือของเด็กปฐมวัย ที่ทำกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วมและแบบครูไม่มีส่วนร่วม พบว่า 1) การเปรียบเทียบพฤติกรรมการร่วมมือของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม พบว่า ก่อนและหลังการทดลองกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม และแบบครูไม่มีส่วนร่วม มีพฤติกรรมการร่วมมือแตกต่างกันกับการทดลอง 2) การเปรียบเทียบพฤติกรรมการร่วมมือของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วมและแบบครูไม่มีส่วนร่วม มีพฤติกรรมการร่วมมือสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม

ชาโมมน ศรีสุรักษ์ (2540: 80) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน พบว่า 1) เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เป็นกลุ่มแบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวนก่อนและหลังทดลองมีความสัมพันธ์ทางสังคมแตกต่างกันโดยหลังทดลองเด็กปฐมวัยมีความสัมพันธ์ทางสังคมสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม แบบปกติก่อนและหลังทดลองมีความสัมพันธ์ทางสังคมแตกต่างกันโดยหลังทดลองเด็กปฐมวัยมีความสัมพันธ์ทางสังคมสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบวางแผนปฏิบัติ ทบทวน และแบบปกติ มีความสัมพันธ์ทางสังคมแตกต่างกันโดยเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวนมีความสัมพันธ์ทางสังคมสูงกว่าเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ชนกพร ธีระกุล (2541: 51) ได้ศึกษาเกี่ยวกับทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบเน้นกระบวนการ ผลปรากฏว่า เด็กที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบเน้นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์กับเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบปกติมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบเน้นกระบวนการมีทักษะกระบวนการทาง วิทยาศาสตร์สูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบปกติส่วน พนิดา ชาดยาภา (2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการสื่อความหมายของเด็กปฐมวัยโดยการสร้างเรื่องราวในกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ผลการศึกษาพบว่า เด็กมีการเปลี่ยนแปลงการสื่อความหมายตามระยะเวลาดังนี้ สัปดาห์ที่ 1 เด็กมีการพัฒนาการสื่อความหมายทุกด้าน ทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยมีการพัฒนาด้านการพูดมากเป็นอันดับแรก ในสัปดาห์ที่ 2-4 เด็กมีการพัฒนา การสื่อความหมายเพิ่มขึ้นจากสัปดาห์ที่ 1 ทุกด้าน โดยมีการพัฒนาการด้านการพูดและการฟังมากเป็นอันดับแรกสัปดาห์ที่ 5-7 เด็กมีการพัฒนาการสื่อความหมายเพิ่มขึ้นจากสัปดาห์ที่ 2-4 ทุกด้าน โดยมีการพัฒนาด้านการพูดและการฟังมากเป็นอันดับแรก สัปดาห์ที่ 8 เด็กมีการพัฒนา การสื่อความหมายเพิ่มขึ้นจาก สัปดาห์ที่ 5-7 ทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยมีพัฒนาที่ใกล้เคียงกันทุกด้าน

วราภรณ์ นาคะศิริ (2546: 47) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการคิดเชิงมีเหตุผลของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้ทรายสี ผลการศึกษาพบว่า การคิดเชิงมีเหตุผลของเด็กปฐมวัยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้ทรายสีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เพ็ญทิพา อ่วมมณี (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ที่ช่วยลดกำมะหยี่สีในการทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ผลการศึกษาพบว่า ความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยหลังทำกิจกรรมที่ใช้ลดกำมะหยี่สีในการทำ กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อจำแนกรายด้านปรากฏว่าด้านการรับรู้ลักษณะของวัตถุ เมื่อมีการเคลื่อนย้ายหรือ

เปลี่ยนมุมมองนั้นอยู่ในระดับสูง ส่วนด้านการจำแนกลักษณะของวัตถุที่อยู่คงที่ ด้านหาความสัมพันธ์ของวัตถุสองสิ่งหรือมากกว่า ด้านการจัดหมวดหมู่วัตถุสองถึงสามมิติ และด้านการจินตนาการเกี่ยวกับส่วนประกอบต่างๆ เมื่อนำมาประกอบเข้าด้วยกันนั้นอยู่ในระดับ ปานกลาง ส่วนความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยหลังทำกิจกรรมที่ใช้ลวดกำมะหยี่สีในการทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สูงกว่าก่อนทำกิจกรรมที่ใช้ลวดกำมะหยี่สีในการทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ . 01

สรุปได้ว่าจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จะเห็นได้ว่ากิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สามารถพัฒนาเด็กให้มีความพร้อมในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้าน ร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยเฉพาะการพัฒนาด้านภาษาด้วย ดังนั้นการจัด กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จึงมีความสำคัญและความจำเป็นสำหรับการส่งเสริมความพร้อมทางภาษาให้กับเด็กปฐมวัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ
4. แบบแผนการทดลองและวิธีดำเนินการทดลอง
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชาย - หญิง อายุระหว่าง 4 - 5 ปี กำลังศึกษา ระดับชั้นอนุบาล 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนเทศบาล 4 (วัดมัทธมภูมิ) สังกัด เทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง จำนวน 20 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียน ชาย - หญิง อายุระหว่าง 4 - 5 ปี กำลังศึกษา อยู่ในระดับชั้นอนุบาล 2 ภาคเรียนที่ 1 ปี การศึกษา 2549 โรงเรียนเทศบาล 4 (วัดมัทธมภูมิ) สังกัดเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง เป็นการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 20 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีดังนี้

1. แผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพ
2. แบบทดสอบวัดทักษะการเขียนของเด็กปฐมวัย

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างแผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพมีลำดับ ขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศิลปะสร้างสรรค์ของ ชนกพร ชีรกุล (2541)

พนิดา ขาตยาภา (2544) วราภรณ์ นาคะศิริ (2546) เพ็ญทิพา อ่วมมณี (2547)

1.2 กิจกรรมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนของเยาวพา เดชะคุปต์ (2542)

- 1.3 ศิลปศึกษาของวิรุณ ตั้งเจริญ และ สุรพล ชันธุสม (2543)
- 1.4 กิจกรรมศิลปะ สำหรับเด็กก่อนวัยเรียนของ สัตยา สายเชื้อ (2541)
- 1.5 ศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัยของสิริพรรณ ตันติรัตน์ไพศาล (2545)
- 1.6 คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 ของกรมวิชาการ
- 1.7 ศึกษามาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้เพื่อการประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้น

พื้นฐาน (2549 - 2553)

2. สร้างแผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

- 2.1 ชื่อกิจกรรม
- 2.2 จุดประสงค์ของการทำกิจกรรม
- 2.3 วัสดุ - อุปกรณ์ที่ใช้ในการทำกิจกรรม
- 2.4 ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม

3. นำแผนการจัดกิจกรรมการพิมพ์ภาพที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน

3 ท่านเพื่อตรวจพิจารณาและปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมโดยใช้เกณฑ์การตัดสิน 2 ใน 3 ท่านของ ผู้เชี่ยวชาญที่มีความเห็นตรงกัน ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สิริพรรณ ตันติรัตน์ไพศาล อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
2. อาจารย์ชุตินา สงแสง อาจารย์ประจำโรงเรียนอนุบาลตรัง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
จังหวัดตรัง เขต 1
3. อาจารย์บังอร จำปา อาจารย์ประจำโรงเรียนวัดควนวิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
จังหวัดตรัง เขต 1

ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ 2 ใน 3 ท่าน มีความคิดเห็นตรงกันให้รับจุดประสงค์ในข้อ 3 ให้สอดคล้องยิ่งขึ้น และปรับเปลี่ยนสื่อพร้อมทั้งปรับเปลี่ยนชื่อกิจกรรมในบางกิจกรรมเพื่อความเหมาะสม ส่วนในการดำเนินกิจกรรมให้เขียนขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมเพิ่มเติมให้ละเอียด

4. นำแผนการจัดกิจกรรมการพิมพ์ภาพมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

5. นำแผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพที่ปรับปรุงแก้ไข ตามข้อ 4 จำนวน 3 กิจกรรมซึ่งมีทั้งหมด 40 กิจกรรมไปทดลองใช้ (Try out) กับเด็กนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนเทศบาล 5 (วัดควนขัน) ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับเวลาที่กำหนดไว้ คือกิจกรรมละ 20 นาที

6. นำแผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพที่ปรับปรุงเหมาะสม แล้วไปจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการทดลอง

การสร้างแบบทดสอบวัดทักษะการเขียนของเด็กปฐมวัย มีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางภาษา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบวัดทักษะด้านการเขียน ดังนี้

1.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถด้านการเขียนของ นฤมล เจียบแหลม (2545) อนงค์ วรพันธ์ (2546) บังอร จำปา (ม.ป.ป.)

1.2 แบบฝึกทักษะการเขียนสำหรับเด็กปฐมวัยของ พูนสุข บุญยสวัสดิ์ (2532) วัฒนา บุญญฤทธิ์ (ม.ป.ป.), สกิตรินทร์ อยู่คงแก้ว (2541)

2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัย มาสร้างเป็นแบบทดสอบวัดความสามารถทักษะด้านการเขียนซึ่งเป็นแบบทดสอบปฏิบัติ ซึ่งมีทั้งหมด 3 ชุด ดังนี้

2.1 ลีลามือ เป็นแบบให้ลากเส้นจากจุดเริ่มต้นไปหาจุดหมาย โดยเส้นที่ลากต้องอยู่ในระหว่างเส้นขนานจนถึงจุดหมาย

มี 10 ข้อ

2.2 ลากเส้นต่อจุดให้เป็นภาพที่สมบูรณ์

มี 10 ข้อ

2.3 ลากเส้นต่อจุดให้เป็นรูปตามแบบที่กำหนด

มี 10 ข้อ

แบบทดสอบทักษะทางการเขียนของเด็กปฐมวัยมีจำนวนทั้งหมด 30 ข้อ

เกณฑ์การให้คะแนน

0 หมายถึง ไม่ให้ความร่วมมือหรือไม่ทำ

1 หมายถึง ปฏิบัติตามแบบทดสอบแต่ยังไม่สมบูรณ์

2 หมายถึง ปฏิบัติตามแบบทดสอบได้สมบูรณ์

3. สร้างคู่มือการดำเนินการสอบวัดทักษะด้านการเขียน โดยให้สอดคล้องกับแบบทดสอบแต่ละชุด

4. นำแบบทดสอบวัดทักษะการเขียนของเด็กปฐมวัยและคู่มือดำเนินการทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และความสอดคล้องกับจุดประสงค์ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญดังนี้

1. อาจารย์ นพดล กองศิลป์ อาจารย์ประจำโรงเรียนสาธิต มศว.

ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

2. อาจารย์ สกิตรินทร์ อยู่คงแก้ว อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

3. อาจารย์ สาลี เหมือนมงคล อาจารย์ประจำโรงเรียนอนุบาลตรัง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดตรัง เขต 1

ผลการพิจารณา จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ลงความเห็นและเสนอแนะให้ปรับปรุงในบางข้อให้ชัดเจนและเหมาะสมยิ่งขึ้น และหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความสอดคล้อง โดยนำแบบทดสอบทักษะการเขียนของเด็กปฐมวัยไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 3 ท่านพิจารณาลงความเห็นและให้คะแนนแล้วนำคะแนนที่ได้มาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับจุดประสงค์

(IOC) โดยใช้เกณฑ์ ตั้งแต่ .5 ขึ้นไปจึงถือว่าใช้ได้ (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์) ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ได้คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC) ซึ่งอยู่ระหว่าง .6 - 1

5. นำแบบทดสอบวัดทักษะการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try out) กับเด็กนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน

6. นำคะแนนที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. 2538) ได้ค่าความเชื่อมั่น ดังนี้ ค่าความเชื่อมั่นด้านที่ 1 ลีลามือเท่ากับ 0.79 ค่าความเชื่อมั่นด้านที่ 2 การลากเส้นจุดให้เป็นภาพที่สมบูรณ์ เท่ากับ 0.81 ค่าความเชื่อมั่นด้านที่ 3 การลากเส้นต่อจุดโดยสร้างภาพได้ตามแบบที่กำหนด เท่ากับ 0.84 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.94

7. นำแบบทดสอบวัดความสามารถทักษะการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ปรับปรุงเหมาะสมแล้วไปจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการทดลอง

แบบแผนการทดลองและวิธีดำเนินการทดลอง

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experiment Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองโดยใช้แผนการทดลองแบบ One - Group Pretest - Posttest Design (ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. 2538: 249) ตามตาราง 1 ดังนี้

ตาราง 1 แบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	Pretest	Treatment	Posttest
ER	T ₁	X	T ₂

ความหมายของสัญลักษณ์

ER แทน กลุ่มตัวอย่างในการทดลอง

T₁ แทน การทดสอบก่อนการทดลอง (Pretest) โดยใช้แบบทดสอบวัดทักษะการเขียนของเด็กปฐมวัย

X แทน การจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพ

T₂ แทน การทดสอบหลังการทดลอง (Posttest) โดยใช้แบบทดสอบวัดทักษะการเขียนของเด็กปฐมวัย

การดำเนินการทดลองมีขั้นตอนดังนี้

1. สร้างความคุ้นเคยกับเด็กกลุ่มตัวอย่างก่อนการทดลองเป็นเวลา 1 สัปดาห์
2. ทำการทดสอบเด็กก่อนการทดลอง (Pretest) ด้วยแบบทดสอบวัดทักษะการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นกับกลุ่มตัวอย่างในการทดลอง
3. ผู้วิจัยดำเนินการทดลองด้วยตนเองโดยกลุ่มตัวอย่างจะได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพซึ่งทำการทดลองในช่วงกิจกรรมสร้างสรรค์ใช้เวลาในการทดลอง 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 1 ครั้งๆ ละ 20 นาที ช่วงระหว่างเวลา 10.00 น. - 10.20 น. รวมทั้งสิ้น 40 ครั้ง จำนวน 40 กิจกรรม โดยใน 1 วัน มีกิจกรรม 1 กิจกรรมแต่จัดไว้ 3 โต๊ะโดยให้เด็กทำกิจกรรมโต๊ะละ 6-7 และเพื่อให้เพียงพอกับจำนวนเด็ก
4. เมื่อดำเนินการทดสอบครบ 8 สัปดาห์ ผู้วิจัยทำการทดสอบหลังการทดลอง (Posttest) โดยใช้แบบทดสอบฉบับเดียวกันกับแบบทดสอบที่ใช้ก่อนการทดลอง
5. นำคะแนนที่ได้จากการทดลองไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ

ตาราง 2 ตารางการดำเนินกิจกรรม

สัปดาห์ที่	วัน	รายชื่อกิจกรรม
1 เวลา 10.00 - 10.20 น	จันทร์	หิ้วหอมจอมชน
	อังคาร	เปลือกแดงโมสร้างภาพ
	พุธ	ก้านมะละกอหลากสี
	พฤหัสบดี	ภาพสวยด้วยใบไม้
	ศุกร์	รากบัวพาเพลิน
2 เวลา 10.00 - 10.20 น	จันทร์	มะละกอเรีงร่า
	อังคาร	บวมเหลี่ยมเต็มฝัน
	พุธ	ก้างปลาสีสวย
	พฤหัสบดี	แครอทเปลี่ยนร่าง
	ศุกร์	จุกผักสลักลาย
3 เวลา 10.00 - 10.20	จันทร์	ก้านกล้วยลายสวย
	อังคาร	เขาวงกตจากขดเชือก
	พุธ	ภาพสวยด้วยลายนิ้วมือ
	พฤหัสบดี	สวยด้วยมือเรา
	ศุกร์	ดอกกระหล่ำเรีงร่า

ตาราง 2 (ต่อ)

สัปดาห์ที่	วัน	รายชื่อกิจกรรม
4 เวลา 10.00 - 10.20	จันทร์	คัดตอลบัคสร้างภาพ
	อังคาร	รูปทรงมหัศจรรย์
	พุธ	กระดุมแสนสนุก
	พฤหัสบดี	มะระสีสวย
	ศุกร์	สก็อตไบท์ใส่สเก็ต
5 เวลา 10.00 - 10.20 น	จันทร์	สวนสวยด้วยกิ่งไม้
	อังคาร	สนุกกับการพิมพ์
	พุธ	บล็อกเกอร์แปลงร่าง
	พฤหัสบดี	กุญแจแสนสวย
	ศุกร์	เปลือกมึงคุตสุดสวย
6 เวลา 10.00 - 10.20	จันทร์	เบญจมาศพาฝัน
	อังคาร	หลอดด้ายลายสวย
	พุธ	ทรายางสร้างภาพ
	พฤหัสบดี	ลวดกำมะหยี่แสนกล
	ศุกร์	ผ้าขดหรรษา
7 เวลา 10.00 - 10.20	จันทร์	เส้นสายลายใยบวบ
	อังคาร	เปลือกส้มแสนสวย
	พุธ	ช้อนส้อมพาเพลิน
	พฤหัสบดี	กระดาษพิมพ์ภาพ
	ศุกร์	ภาพสวยด้วยยางลบ
8 เวลา 10.00 - 10.20	จันทร์	ภาพสวยด้วยผลไม้เฟือง
	อังคาร	ล้อรถแสนสนุก
	พุธ	สนุกกับเปลือกเงาะ
	พฤหัสบดี	ไม้หนีบผ้าหรรษา
	ศุกร์	เส้นห้จากดอกบัว

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองไปวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติดังนี้

1. สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1.1 หาค่าเฉลี่ย (Mean) โดยคำนวณจากสูตร (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538: 73)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

1.2 หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) โดยคำนวณจากสูตร (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538: 79)

$$S = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
	N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	$\sum x^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนนักเรียนแต่ละคนยกกำลังสอง

2. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.1 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้วยความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยคำนวณจากสูตร (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538: 79)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของเกณฑ์การให้คะแนน ความสามารถทางด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย โดยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบร็ค (Cronbach)(ล้วน สายยศ ; และอังคณา สายยศ. 2538: 200)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
	n	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
	s_i^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
	s_t^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

3. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบสมมติฐาน

3.1 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนก่อนทดลองและหลังทดลองโดยใช้ t-test แบบ Dependent Samples โดยคำนวณจากสูตร (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538: 104)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t – distribution
	D	แทน	ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
	N	แทน	จำนวนคู่ของคะแนน
	$\sum D$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของผลต่างของคะแนนระหว่างก่อนและหลังการทดลอง
	$\sum D^2$	แทน	ผลรวมของกำลังสองของผลต่างของคะแนนระหว่างก่อนและหลังการทดลอง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อความเข้าใจตรงกันผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

n	แทน	จำนวนนักเรียน
$\bar{x}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
$\bar{D}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลต่างของคะแนนก่อนทดลองและหลังทดลอง
SD	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลต่างของคะแนนก่อนทดลองและหลังทดลอง
t	แทน	ค่าที่ใช้ในการพิจารณาใน t - distribution
p	แทน	ค่าความน่าจะเป็นของค่าสถิติที่ใช้ทดสอบ
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1.การเปรียบเทียบทักษะการเขียนก่อนและหลังการทดลอง

การจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพให้กับเด็กนักเรียนจำนวน 20 คน เมื่อเปรียบเทียบทักษะการเขียนก่อนและหลังการจัดกิจกรรม ปรากฏผลดังตาราง 3

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ทักษะการเขียนโดยรวมและรายด้าน ของเด็กปฐมวัยที่ได้ทำกิจกรรมศิลปะ
สร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพ

ทักษะ การเขียน	คะแนน	$\bar{X}$	S	$\bar{D}$	SD	t	p
ด้านลีลามือ	ก่อนทดลอง	17.65	2.21	1.30	2.13	2.729*	.013
	หลังทดลอง	18.95	1.10				
ด้านต่อจุด ให้เป็นภาพ ที่สมบูรณ์	ก่อนทดลอง	16.15	2.43	2.30	2.52	4.089**	.001
	หลังทดลอง	18.45	1.00				
ด้านต่อจุด ให้เป็นภาพ ตามแบบ	ก่อนทดลอง	9.20	5.00	5.15	4.36	5.287**	.000
	หลังทดลอง	14.35	4.23				
โดยรวม	ก่อนทดลอง	43.00	6.59	8.75	4.89	8.007**	.000
	หลังทดลอง	51.75	4.79				

จากตาราง 3 พบว่า ทักษะการเขียนโดยรวมของเด็กปฐมวัยก่อนทำกิจกรรมศิลปะ
สร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพแตกต่างจากหลังทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาด
ภาพประกอบการพิมพ์ภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยพบว่า หลังทำกิจกรรมศิลปะ
สร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพนักเรียนมีทักษะการเขียนโดยรวมสูงขึ้น เมื่อพิจารณา
เปรียบเทียบเป็นรายด้านผลปรากฏดังนี้

ทักษะการเขียนด้าน ลีลามือ ของเด็กปฐมวัยหลังทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาด
ภาพประกอบการพิมพ์ภาพสูงกว่าก่อนทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วน การลากเส้นต่อจุดให้เป็นภาพให้สมบูรณ์ และ ด้านการ
ลากเส้นต่อจุดโดยสร้างภาพตามแบบที่กำหนดของเด็กปฐมวัยหลังทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การ
วาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพสูงกว่าก่อนทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการ
พิมพ์ภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่ากิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพทำให้เด็ก
ปฐมวัยมีทักษะการเขียน ด้านการลากเส้นต่อจุดโดยสร้างภาพได้ตามแบบที่กำหนดเพิ่มขึ้นมากเป็น
อันดับแรก รองลงมาคือด้าน การลากเส้นต่อจุดให้เป็นภาพที่สมบูรณ์ และด้าน ลีลามือ ตามลำดับ

2. ทักษะการเขียนของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพ

การศึกษาการเปลี่ยนแปลงของทักษะการเขียนของเด็กปฐมวัยจากการทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพมีผลการศึกษาดังนี้

2.1 การเปลี่ยนแปลงของทักษะการเขียนโดยรวมของเด็กปฐมวัยที่ทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพ ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 การเปลี่ยนแปลงของทักษะการเขียนโดยรวม ของเด็กปฐมวัยที่ทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพเป็นรายบุคคล

ทักษะการเขียน				ทักษะการเขียน			
คนที่	ก่อน	หลัง	การ	คนที่	ก่อน	หลัง	การ
	ทดลอง	ทดลอง	เปลี่ยนแปลง		ทดลอง	ทดลอง	เปลี่ยนแปลง
1	50	57	7	11	36	44	8
2	44	48	4	12	42	57	15
3	40	57	17	13	45	51	6
4	43	47	4	14	52	54	2
5	38	53	15	15	51	57	6
6	43	52	9	16	54	56	2
7	44	52	8	17	44	55	11
8	40	55	15	18	38	49	11
9	38	50	12	19	53	53	0
10	37	49	12	20	28	39	11

จากตาราง 4 พบว่า เด็กปฐมวัยจำนวน 20 คน ที่ทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพ พบว่า หลังทำกิจกรรมเด็กมีทักษะการเขียนโดยรวม เพิ่มขึ้นจำนวน 19 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 95 มีเพียง 1 คน ที่มีทักษะการเขียนไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม แสดงว่าการทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพทำให้เด็กปฐมวัยส่วนใหญ่มีทักษะการเขียนเพิ่มขึ้น

2.2 การเปลี่ยนแปลงทักษะการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพ ด้าน ลีลามือของเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคล ดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 แสดงการเปลี่ยนแปลงของทักษะการเขียนด้าน ลีลามือ ของเด็กปฐมวัยที่ทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพเป็นรายบุคคล

ทักษะการเขียนด้านลีลามือ				ทักษะการเขียนด้านลีลามือ			
คนที่	ก่อน	หลัง	การ	คนที่	ก่อน	หลัง	การ
	ทดลอง	ทดลอง	เปลี่ยนแปลง		ทดลอง	ทดลอง	เปลี่ยนแปลง
1	14	20	6	11	17	17	0
2	20	20	0	12	17	19	2
3	18	19	1	13	19	20	1
4	18	17	-1	14	20	20	0
5	17	20	3	15	19	19	0
6	20	20	0	16	20	19	-1
7	15	19	4	17	18	20	2
8	15	18	3	18	19	18	-1
9	19	20	1	19	19	19	0
10	17	17	0	20	12	18	6

เด็กปฐมวัยจำนวน 20 คน ที่ทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพ พบว่า หลังทำกิจกรรมเด็กมีทักษะการเขียนด้านลีลามือเพิ่มขึ้นจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 50 ไม่มีการเปลี่ยนแปลงจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 35 และมีทักษะการเขียนด้านลีลามือลดลง จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 15 จาก ตาราง 5 พบว่า การทำกิจกรรมการวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพ ทำให้เด็กมีทักษะการเขียนด้านลีลามือ ส่วนใหญ่เพิ่มขึ้นมีเพียง 7 คนที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงสาเหตุอาจมาจาก เด็กมีความคล่องอยู่แล้วเลยทำให้คะแนนด้านนี้ไม่เปลี่ยนแปลง ส่วน 3 คนที่คะแนนลดลงเพียง 1คะแนนเท่านั้น

2.3 การเปลี่ยนแปลงทักษะการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพ ด้าน การลากเส้นต่อจุดให้เป็นภาพที่สมบูรณ์เป็นรายบุคคล ดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 แสดงการเปลี่ยนแปลงของทักษะการเขียนด้าน การลากเส้นต่อจุดให้เป็นภาพที่สมบูรณ์ของเด็กปฐมวัยที่ทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพเป็นรายบุคคล

ทักษะการเขียนด้านการลากเส้นต่อจุดให้เป็นภาพที่สมบูรณ์				ทักษะการเขียนด้านการลากเส้นต่อจุดให้เป็นภาพที่สมบูรณ์			
คนที่	ก่อน	หลัง	การ	คนที่	ก่อน	หลัง	การ
	ทดลอง	ทดลอง	เปลี่ยนแปลง		ทดลอง	ทดลอง	เปลี่ยนแปลง
1	17	18	1	11	18	19	1
2	17	17	0	12	17	20	3
3	19	19	0	13	15	19	4
4	12	17	5	14	20	16	-4
5	15	18	3	15	19	19	0
6	18	19	1	16	18	19	1
7	16	19	3	17	18	19	1
8	15	18	3	18	12	18	6
9	14	20	6	19	17	19	2
10	12	18	6	20	14	18	4

เด็กปฐมวัยจำนวน 20 คน ที่ทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพ พบว่า หลังทำกิจกรรมเด็กมีทักษะการเขียนด้าน การลากเส้นต่อจุดให้เป็นภาพที่สมบูรณ์เพิ่มขึ้นจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 80 ไม่มีการเปลี่ยนแปลงจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 15 และ ลดลง จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5 จากตาราง 6 พบว่าการทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพทำให้เด็กปฐมวัยส่วนใหญ่มีทักษะการเขียนด้าน การลากเส้นต่อจุดให้เป็นภาพที่สมบูรณ์เพิ่มขึ้น มีเพียง 3 คนที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง และมีเพียง 2 คนที่คะแนนลดลง

2.4 การเปลี่ยนแปลงทักษะการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพ ด้าน การลากเส้นต่อจุดโดยสร้างภาพตามแบบที่กำหนดได้เป็นรายบุคคล ดังแสดงในตาราง 7

ตาราง 7 แสดงการเปลี่ยนแปลงของทักษะการเขียนด้าน การลากเส้นต่อจุดโดยสร้างภาพตามแบบที่กำหนดของเด็กปฐมวัยที่ทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพเป็นรายบุคคล

ทักษะการเขียนด้านการลากเส้นต่อจุดให้เป็นภาพตามแบบที่กำหนด				ทักษะการเขียนด้านการลากเส้นต่อจุดให้เป็นภาพตามแบบที่กำหนด			
คนที่	ก่อน	หลัง	การ	คนที่	ก่อน	หลัง	การ
	ทดลอง	ทดลอง	เปลี่ยนแปลง		ทดลอง	ทดลอง	เปลี่ยนแปลง
1	19	19	0	11	1	8	7
2	7	11	4	12	8	18	10
3	3	19	16	13	11	12	1
4	13	13	0	14	12	18	6
5	6	15	9	15	13	19	6
6	5	13	8	16	16	18	2
7	13	14	1	17	8	16	8
8	10	19	9	18	7	13	6
9	5	10	5	19	17	15	-2
10	8	14	6	20	2	3	1

เด็กปฐมวัยจำนวน 20 คน ที่ทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพ พบว่า หลังทำกิจกรรมเด็กมีทักษะการเขียนด้าน การลากเส้นต่อจุดโดยสร้างภาพตามแบบที่กำหนด เพิ่มขึ้นจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 85 ไม่มีการเปลี่ยนแปลงจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 10 และ ลดลง จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5 จากตาราง 7 พบว่าการทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพทำให้เด็กปฐมวัยส่วนใหญ่มีทักษะการเขียนด้านที่ 3 การลากเส้นต่อจุดโดยสร้างภาพตามแบบที่กำหนดเพิ่มขึ้น มีเพียง 2 คนที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงและมีเพียง 1 คนที่คะแนนลดลง

3. การเปรียบเทียบทักษะการเขียนก่อนและหลังกาทดลองการทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพเป็นรายบุคคล

ตาราง 8 ตัวอย่างการเปรียบเทียบคะแนนทักษะการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพเป็นรายบุคคล

คนที่	ทักษะการเขียน	คะแนนก่อนการทดลอง	คะแนนหลังการทดลอง	คะแนนที่เปลี่ยนแปลง
16	ลีลามือ	20	19	-1
	การลากเส้นต่อจุดให้เป็นภาพที่สมบูรณ์	18	19	1
	การลากเส้นต่อจุดให้เป็นภาพตามแบบที่กำหนด	16	18	2
	รวม	54	56	2
17	ลีลามือ	18	20	2
	การลากเส้นต่อจุดให้เป็นภาพที่สมบูรณ์	17	18	1
	การลากเส้นต่อจุดให้เป็นภาพตามแบบที่กำหนด	8	16	8
	รวม	43	54	11

ผลการวิเคราะห์ ตามตาราง 8 ปรากฏว่า หลังทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพเด็กปฐมวัยมีทักษะการเขียนเป็นรายบุคคลในที่นี้เลือกนำเสนอเพียง 2 คนซึ่งมีทักษะการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนดังนี้ ดังนี้

นักเรียนคนที่ 16 มีทักษะการเขียนโดยรวม เพิ่มขึ้นจากความสามารถพื้นฐานเดิม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีทักษะการเขียนด้านการลากเส้นต่อจุดโดยสร้างภาพตามแบบที่กำหนด เพิ่มขึ้นมากเป็นอันดับแรก รองลงมาได้แก่ด้าน การลากเส้นต่อจุดให้เป็นภาพที่สมบูรณ์ ส่วนด้านลีลามือมีทักษะการเขียนลดลง

นักเรียนคนที่ 17 มีทักษะการเขียนโดยรวมสูงขึ้นจากความสามารถพื้นฐานเดิม เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า มีทักษะการเขียนด้านการลากเส้นต่อจุดโดยสร้างภาพตามแบบที่กำหนด เพิ่มขึ้นมากเป็นอันดับแรก รองลงมาได้แก่ด้าน ลีลามือ และ ด้านการลากเส้นต่อจุดให้เป็นภาพที่สมบูรณ์

ทักษะการเขียนของเด็กปฐมวัยทั้ง 2 คน จากตาราง 8 พบว่าก่อนการทดลองนักเรียนมีทักษะการเขียนด้านลีลามือมากเป็นอันดับแรก รองลงมาคือทักษะการเขียนด้านการลากเส้นต่อจุดให้เป็นภาพที่สมบูรณ์และด้าน การลากเส้นต่อจุดให้เป็นภาพตามแบบตามลำดับ หลังการทดลองพบว่าการทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพสามารถพัฒนาทักษะการเขียนด้านที่ 3 การลากเส้นต่อจุดให้เป็นภาพตามแบบได้มากขึ้นเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ ด้านที่ 2 การลากเส้นต่อจุดให้เป็นภาพที่สมบูรณ์ และด้านที่ 1 ลีลามือตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง เพื่อศึกษาทักษะการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์และเป็นแนวทางสำหรับครู ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยได้เห็นถึงความสำคัญของกิจกรรม การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเพื่อพัฒนาการเขียนสำหรับเด็กปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งลำดับขั้นตอนของการวิจัยและผลของการวิจัยโดยสรุปดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการเขียนของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพ
2. เพื่อศึกษาทักษะการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพ ก่อนและหลังการทดลอง

สมมติฐานในการวิจัย

เด็กปฐมวัยหลังได้รับกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพมีทักษะการเขียนสูงขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นเด็กปฐมวัย ชาย – หญิง อายุระหว่าง 4 - 5 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนเทศบาล 4 (วัดมัทธมภูมิ) สังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง จำนวน 20 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียน ชาย – หญิง อายุระหว่าง 4 - 5 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนเทศบาล 4 (วัดมัทธมภูมิ) สังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาล นครตรัง จังหวัดตรัง เป็นการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 20 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพ จำนวน 40 กิจกรรม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น และมีการทดลองใช้กับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนเทศบาล 5 (วัดควนขัน) จำนวน 15 คนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง
2. แบบทดสอบวัดทักษะการเขียนของเด็กปฐมวัยเป็นแบบทดสอบเชิงรูปภาพ ซึ่งแบ่งเป็น 3 ด้าน ซึ่งผู้วิจัย สร้างขึ้นและผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ ตลอดจนได้ผ่านการทดลองใช้กับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนเทศบาล 5 (วัดควนขัน) จำนวน 15 คนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างและนำผลการทดลองมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ ทั้ง 3 ฉบับเท่ากับ .94 ซึ่งแบบทดสอบวัดทักษะการเขียนที่ได้คุณภาพนี้ประกอบด้วย
 - ด้านที่ 1 ลีลามือ จำนวน 10 ข้อ
 - ด้านที่ 2 ลากเส้นต่อจุดให้เป็นภาพที่สมบูรณ์ จำนวน 10 ข้อ
 - ด้านที่ 3 ลากเส้นต่อจุดให้เป็นรูปตามแบบที่กำหนด จำนวน 10 ข้อ

วิธีดำเนินการทดลอง

1. ก่อนดำเนินการทดลองผู้วิจัยทำการทดสอบ (Pretest) กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยใช้แบบทดสอบวัดทักษะการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แล้วตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด
2. ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลองด้วยตนเอง โดยกลุ่มตัวอย่างจะได้รับการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพใช้ระยะเวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ โดยจัดสัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 1 ครั้งๆ ละ 20 นาที ช่วงเวลา 10.00 - 10.20 น. รวมทั้งสิ้น 40 ครั้ง
3. หลังเสร็จสิ้นการทดลองผู้วิจัยทำการทดสอบ หลังการทดลอง (Posttest) กับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบทดสอบวัดทักษะการเขียนของเด็กปฐมวัยฉบับเดียวกันกับแบบทดสอบที่ใช้ก่อนการทดลองแล้วตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด
4. นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบวัดทักษะการเขียนของเด็กปฐมวัยมาทำการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อตรวจสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบวัดทักษะการเขียนของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลองมาหาค่าสถิติพื้นฐานโดยนำข้อมูลไปหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
2. เปรียบเทียบความแตกต่างของทักษะการเขียนของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและหลังการทดลองโดยวิธีการทางสถิติ $t - test$ สำหรับ Dependent Samples

สรุปผลการวิจัย

1. การทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพ มีทักษะการเขียนโดยรวมของด้านการลากเส้นต่อจุดให้เป็นภาพที่สมบูรณ์ และด้านการลากเส้นต่อจุดให้เป็นภาพตามแบบที่กำหนดสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านลีลามือสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. เด็กปฐมวัยหลังได้รับการทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพ มีทักษะการเขียนโดยรวมเพิ่มขึ้นร้อยละ 95 ของจำนวนเด็กทั้งหมด เมื่อแยกเป็นรายด้านเด็กปฐมวัยมีทักษะการเขียนด้านที่ 1 ลีลามือ เพิ่มขึ้นร้อยละ 50 ด้านที่ 2 การลากเส้นต่อจุดให้เป็นภาพที่สมบูรณ์ เพิ่มขึ้นร้อยละ 80 และด้านที่ 3 การลากเส้นต่อจุดโดยสร้างภาพตามแบบที่กำหนด เพิ่มขึ้นร้อยละ 85 ส่วนเด็กปฐมวัยที่มีทักษะการเขียนด้านที่ 1 ลีลามือลดลง ร้อยละ 15 ส่วนด้านที่ 2 การลากเส้นต่อจุดให้เป็นภาพที่สมบูรณ์ และ ด้านที่ 3 การลากเส้นต่อจุดให้เป็นภาพตามแบบที่กำหนด มีจำนวนเด็กปฐมวัยที่มีทักษะการเขียน ลดลงร้อยละ 5 เท่านั้น

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทักษะการเขียนของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพ ผลการวิจัยทำให้ทราบว่า

1. ทักษะการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพ ส่งผลให้เด็กมีทักษะการเขียนสูงขึ้นทั้งนี้เนื่องมาจาก

1.1 กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพ เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กเกิดการเรียนรู้ จากการลงมือกระทำและปฏิบัติจริงกับสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ โดยผ่านการใช้ประสาทสัมผัส จากการมอง การฟัง การดมกลิ่น สัมผัส ซึ่งสอดคล้องกับธรรมชาติของเด็กปฐมวัยที่เป็นวัยของการสำรวจ ค้นคว้า มีความอยากรู้อยากเห็นและสนใจสิ่งแวดล้อมรอบตัว การได้ลงมือกระทำ การจับต้องสัมผัส ทำให้เด็กเข้าใจ และรวบรวมประสบการณ์ ทั้งหมดเข้าด้วยกัน ซึ่งเป็นประสบการณ์สำคัญ สำหรับการเรียนรู้ของเด็ก สอดคล้องกับแนวคิดของ ดิวอี้ (Dewey) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้เกิดขึ้นได้จากการกระทำ (Learning by doing) และสอดคล้องกับ เพียเจต์ และเฮลเดอร์ (วรวรรณ เหมชะญาติ. 2536 : 31 -33 ; อ้างอิงจาก Piaget ; & Inhelder) ที่กล่าวว่า เด็กเข้าใจสิ่งต่างๆ และความสัมพันธ์ ระหว่างตนเองกับวัตถุ ด้วยโดยการลงมือกระทำ กับวัตถุโดยตรงเป็นสำคัญ และกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพเป็นกิจกรรมที่เด็กได้ลงมือกระทำกับสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ โดยตรง เช่น ก่อนที่จะลงมือปฏิบัติกิจกรรมการพิมพ์ภาพ มีการสนทนากับ เกี่ยวกับ สื่อ ถึงรูปร่างลักษณะ สี ขนาดจำนวน และการนำไปใช้ ซึ่งเด็กได้สังเกต รู้จักการ

เปรียบเทียบความเหมือน ความต่าง ของแม่พิมพ์ แต่ละชนิดและเมื่อพิมพ์ภาพก็จะได้ภาพเหมือนแบบพิมพ์ทุกประการหลังจากนั้นเด็กก็จะนำภาพพิมพ์ไปวาดภาพต่อเติมตามความคิดและจินตนาการเด็กได้เรียนรู้ขั้นตอน และวิธีการพิมพ์ภาพ เด็กเรียนรู้ และทดลอง ได้อย่างหลากหลาย ซึ่งในขณะที่เด็กพิมพ์และวาดภาพเด็กได้พัฒนากล้ามเนื้อมือและการทำงานที่ประสานสัมพันธ์กันระหว่างมือกับตา ซึ่งสอดคล้องกับเพียเจต์ ที่กล่าวว่า เด็กเรียนรู้จากการกระทำกับสื่อวัสดุด้วยตนเอง และใช้ทุกส่วนของร่างกายในการทำกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับ พัฒนา ชัชพงศ์ (2541 : 122) กล่าวว่า การพัฒนากล้ามเนื้อมือให้แข็งแรง เด็กก็พร้อมที่จะลากเส้นลีลามือ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการเขียน และสอดคล้องกับ เต็มสิริ เนาวัฒน์ (2544 : คำนำ) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ กิจกรรมต่างๆทำให้เกิดการเรียนรู้โดยง่ายและสอดคล้องกับธรรมชาติของเด็ก การเรียนในระดับปฐมวัยเป็นการเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถของเด็กโดยเฉพาะ ความสามารถในการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อมือ และนิ้วมือในการทำกิจกรรมต่างๆโดยสัมพันธ์กับการใช้สาย ตา ซึ่งสอดคล้องกับ วิรุณ ตั้งเจริญ (2526 : 49-52) กล่าวถึง การวาดภาพของเด็กเป็นการสะท้อนให้เห็นพัฒนาการ หรือความเจริญเติบโตของร่างกาย เป็นการแสดงออกที่ชี้ให้เห็นความสามารถของการใช้ตาที่สัมพันธ์กับการเคลื่อนไหวในส่วนที่ต้องใช้ทักษะในการควบคุมทิศทางและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิสิริ จรรย์ขานเพท (2529 : 100-101) ที่บอกถึงการใช้ศิลปะช่วยส่งเสริมการเขียนของเด็กปฐมวัย กิจกรรมศิลปะเด็กได้แสดงความรู้สึก นึกคิด ช่วยผ่อนคลายความคับข้องใจทางอารมณ์ โดยผ่านการวาดภาพ และส่งเสริมพัฒนาการทางด้านภาษา ยิ่งไปกว่านั้นความสำเร็จ ในการสร้างสรรค์งานจะช่วยให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

1.2 กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กได้ทดลองค้นคว้า สืบค้นกับสื่อวัสดุ ต่างๆด้วยตนเอง อย่างอิสระ อีกทั้งเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กได้ฝึกการทำงานประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา ซึ่งสอดคล้องกับพูนสุข บุญยสวัสดิ์ (2532 : 53-54) ที่กล่าวว่า การเตรียมความพร้อมทางด้านการเขียนให้แก่เด็กนักเรียน เป็นการเตรียมความพร้อมในการรับรู้ทางตา สามารถ สังเกตและจำแนก สิ่งที่เห็น การเคลื่อนไหวสายตา จับภาพจากซ้ายไปขวา เช่น การพิมพ์ภาพก้านกล้วย เด็กก็จะมี การสังเกตและวางแผนว่าจะพิมพ์เป็นอย่างไร เด็กเกิดการเรียนรู้ในการพิมพ์ภาพก้านกล้วยเป็นรูปดอกไม้ จะมีการพิมพ์ภาพแบบหมุนวน เรียงกันไป ซึ่งเป็นการฝึกการทำงานประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา ได้เคลื่อนไหวสายตา จากซ้ายไปขวา จากขวามาซ้าย เมื่อทำเสร็จเรียบร้อยแล้วและภาพแห้งแล้วก็จะมีการวาดภาพต่อเติมตามจินตนาการ การวาดภาพเด็กได้รับการพัฒนา ความสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา ได้รับประสบการณ์ใหม่ๆหลายๆด้าน ซึ่งสอดคล้องกับ เกียรติวรรณ อมาตยกุล (2539 : 9) ที่กล่าวว่า การฝึกฝนความคล่องแคล่วของการใช้กล้ามเนื้อมือมีความสัมพันธ์อย่างมากกับการเขียนของเด็ก สอดคล้องกับงานวิจัยของ คอฟแมน ซาลมา และคอฟแมน (Kaufman Zalma ; & Kaufman. 1978 : 885-888) พบว่า การพัฒนาความสามารถในการใช้นิ้วมือด้วยการวาดภาพระบายสี ฉีก ตัดปะ การประดิษฐ์เศษวัสดุ และการปั้นนั้นจะนำไปสู่ความสามารถในการเขียนได้ดียิ่งขึ้นซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรวิภา สรรพกิจจำนง (2532 : 45) ที่พบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการฝึกกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบอิสระ มีความสามารถในการใช้

กล้ามเนื้อเล็กสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการฝึกกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบชี้นำ และยังสอดคล้องกับการสอนโดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลางเน้นถึงความสนใจ ความต้องการของเด็กโดยมีครูเป็นผู้จัดเตรียมและสนับสนุนการเรียนรู้ทางอ้อม โดยเด็กเลือกและเริ่มกิจกรรมตามพอใจของตนเองและกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้อย่างอิสระได้เลือก และเริ่มกิจกรรมตามความพอใจของตนเองได้พิมพ์ภาพ และวาดภาพตามความคิดและจินตนาการ เกิดความสนุกสนาน มีอิสระในการทำงาน ซึ่งส่งผลให้เด็กปฐมวัยมีทักษะการเขียนสูงขึ้น

1.3 กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ทำกิจกรรมซ้ำ บ่อยๆ ซึ่งการทำบ่อยๆ ซ้ำๆ ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ดังที่ ดิวอี้ (พัฒนา ชัชพงศ์.2540 : 15 ; อ้างอิงจาก Dewey. n.d.) กล่าวว่า เด็กเกิดการเรียนรู้โดยการกระทำ การจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย ตามความสนใจ ให้เด็กได้เรียนรู้ ลงมือกระทำด้วยตนเอง ซ้ำแล้วซ้ำเล่าย่อมทำให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับกฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) ของธอร์นไคด์ (Thorndike.) ที่เชื่อว่าการกระทำซ้ำๆ จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้ดี (อารี พันธมณี. ม.ป.ป : 124) และกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพ เป็นกิจกรรมที่เด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ได้ปฏิบัติกิจกรรมทุกวัน เช่นกิจกรรมการพิมพ์ภาพด้วยนิ้วมือ เด็กก็จะนำนิ้วของตนเองไปจุ่มสีแล้วนำมาพิมพ์ลงบนกระดาษ ตามความพอใจ จากนั้นก็จะมีการนำสีเทียนมาวาดภาพต่อเติมตามความคิดและจินตนาการ ซึ่งการวาดภาพเป็นการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด และอารมณ์ ได้รับการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา สอดคล้องกับ พรมารินทร์ สุทธิจิตตะ (2529 : 24) กล่าวว่า กิจกรรมที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ดี กิจกรรมสร้างสรรค์ทางศิลปะ เพราะเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับความสนใจ ความสามารถ อีกทั้งยังสอดคล้องกับหลักการพัฒนาการของเด็ก ทั้งยังช่วยให้กล้ามเนื้อและตาสัมพันธ์กัน ซึ่งจะนำไปสู่การเรียนรู้ เขียนอ่าน สอดคล้องกับ ราศีทองสวัสดิ์ (2529 : 103 -104) ที่กล่าวว่า กิจกรรมสร้างสรรค์ทางศิลปะสำหรับเด็ก มิได้มีจุดมุ่งหมายให้เด็กทำงานเพื่อความสวยงาม แต่ต้องการช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมือให้แข็งแรง การฝึกประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา เพื่อเป็นพื้นฐานการเขียนที่ดี

ซึ่งจะเห็นได้ว่ากิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพ เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ได้สำรวจด้วยตนเองอย่างอิสระ ได้ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด และอารมณ์จากการวาดภาพ เด็กได้รับการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา ในการวาดภาพ ได้แสดงความคิด อย่างอิสระ เกิดความสนุกสนาน ได้รับประสบการณ์ใหม่ๆ หลายด้าน ซึ่งสอดคล้องกับ เกลิบ (Ratana Siripanich. 1973: 25 ; citing Gelb. n.d) ที่ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการเรียนของเด็กเริ่มเขียนไว้ว่า การเขียนตามความรู้สึกของเด็กเป็นงานยากและซับซ้อนกว่าการอ่านมากเพราะการอ่านนั้นเด็กใช้เพียงแต่สังเกต ความแตกต่าง ของตัวอักษรกับทำความเข้าใจความหมายตัวอักษร และใช้ความสัมพันธ์ระหว่างสายตากับสมองเท่านั้น แต่การเขียนเด็กจะต้องเพิ่มการประสานสัมพันธ์ระหว่างสมอง สายตาและการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อด้วย และสอดคล้องกับคำกล่าวของ ชัยณรงค์ เจริญพานิชกุล (เพิ่มศรี ชูวิเชียร . 2549: 71; อ้างอิงจาก

ชัยณรงค์ เจริญพานิชกุล. 2532: 7-15) ที่กล่าวว่า กิจกรรมการพิมพ์ภาพเด็กอนุบาล ส่วนใหญ่จะชอบมาก มีกิจกรรมหลายขั้นตอนน่าสนใจ ซึ่งเข้ากับวัยของเด็กที่ยากู้อากเห็น กิจกรรมเหล่านี้ยังสอดคล้องกับแนวการส่งเสริมพฤติกรรมเขียนสำหรับเด็กปฐมวัยของมอร์ริว (Morris. 1993: 245) ที่กล่าวว่า แนวทางส่งเสริมพฤติกรรมเขียนสำหรับเด็กสามารถทำได้ โดยจัดกิจกรรมที่สนุกสนานให้เด็กได้เข้าร่วม เพราะเด็กจะทำผลงานจากประสบการณ์ที่เขาพอใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ของ แสตปปี้ (Stapp. 1964: 52 - 58) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์และสติปัญญาของนักเรียนที่เรียนศิลปะและไม่เรียนศิลปะพบว่า ความคิดสร้างสรรค์และสติปัญญาไม่มีความสัมพันธ์กันแต่เด็กที่เรียนศิลปะได้คะแนนความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าพวกที่ไม่ได้เรียนศิลปะ

2.เด็กปฐมวัยหลังได้รับการทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพ มีทักษะการเขียนโดยรวมเพิ่มขึ้นร้อยละ 95 ของจำนวนเด็กทั้งหมด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเด็กปฐมวัยมีทักษะการเขียนด้านที่ 1 ลีลามือเพิ่มขึ้นร้อยละ 50 ด้านที่ 2 การลากเส้นต่อจุดให้เป็นภาพที่สมบูรณ์ เพิ่มขึ้นร้อยละ 80 และด้านที่ 3 การลากเส้นต่อจุดโดยสร้างภาพได้ตามแบบที่กำหนด เพิ่มขึ้นร้อยละ 85 ทั้งนี้เนื่องมาจากกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับความสนใจของเด็ก และสอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กเป็นอย่างดี อีกทั้งยังส่งเสริม การประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อมือและตา และช่วยผ่อนคลายความเครียดทางอารมณ์ ส่งเสริมความคิดอิสระ ความคิดจินตนาการ ฝึกการรู้จักทำงานด้วยตนเอง มีอิสระในการทำงาน ซึ่งถ่ายทอดออกมาเป็นผลงานทางศิลปะ และยังนำไปสู่การเรียนรู้ เขียนอ่านอย่างสร้างสรรค์ (ภรณ์ คุรุฑนะ. 2535 : 67) ซึ่งสอดคล้องกับ สุรพล ชันธุสุข (2543 : 4) ที่กล่าวว่า การพิมพ์ภาพเป็นกิจกรรมอีกชนิดหนึ่งที่เด็กได้สร้างงาน แทนการวาดนับเป็นพื้นฐานออกแบบเบื้องต้นสำหรับเด็ก การพิมพ์ภาพจะทำให้เด็กรู้สึกตื่นเต้นสนุกสนาน ได้แสดงออกอย่างอิสระ ทำให้เกิดจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ในรูปแบบที่แตกต่างกัน เด็กได้เรียนรู้จากการสังเกตและทดลองด้วยตนเอง สอดคล้องกับ ดิวอี้ (Dewey) และนักการศึกษากลุ่มมนุษยวิทยาได้เน้นว่าการจัดประสบการณ์หรือกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย ควรจัดสิ่งแวดล้อมให้เป็นธรรมชาติที่สุด โดยให้เด็กมีโอกาสเรียนรู้จากการเล่น การลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง กล่าวคือ ได้สังเกตค้นคว้า ทดลองกระทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง (เยาวพา เดชะคุปต์. 2542 : 79) นอกจากนี้ นิตยา ประพฤติกิจ (2539 : 174 - 175) ยังกล่าวสนับสนุนการส่งเสริมการเขียนของเด็กปฐมวัยว่า กิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาการเขียนจะเป็นกิจกรรมที่เป็นการเล่นเคลื่อนไหว ของร่างกาย โดยเฉพาะ การใช้กล้ามเนื้อเล็ก เช่นการต่อภาพ การปั้น การร้อย การวาดภาพระบายสี ฯลฯ

ดังนั้นจะเห็นได้ว่ากิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพเป็นกิจกรรมที่เด็กได้เคลื่อนไหวของร่างกายโดยเฉพาะการใช้กล้ามเนื้อเล็กในการหยิบจับ สื่อแม่พิมพ์ในการพิมพ์ภาพได้ใช้กล้ามเนื้อเล็กในการวาดภาพระบายสี ต่อเติมภาพตามความคิดและจินตนาการเด็กได้เรียนรู้จากการกระทำ ได้ปฏิบัติ จริ่ง ได้กระทำอย่างอิสระ และทำซ้ำๆ บ่อยๆ ส่งผลให้เด็กปฐมวัยมีทักษะการเขียนสูงขึ้น

ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย

1. ทักษะการเขียนเป็นส่วนหนึ่งของทักษะทางภาษา ที่ประกอบด้วยการฟัง การพูด การอ่าน และการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพไม่เพียงแต่พัฒนาทักษะด้านการเขียนเท่านั้น แต่ยังพัฒนาทักษะด้านการฟัง การอ่าน การพูดและการเขียนควบคู่กันไปด้วย
2. ในขณะเด็กทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพอย่างอิสระด้วยตนเองเด็กเกิดการเรียนรู้ เทคนิค และวิธีการพิมพ์ เพื่อให้ได้ภาพตามความต้องการ เช่น การพิมพ์ภาพโดยการหมุนข้อมือและการพิมพ์ภาพในลักษณะเรียงต่อกันเป็นวงกลมและมีการนำสื่อที่ใช้ในการพิมพ์ หรือ สื่อแม่พิมพ์มาแบ่งครึ่ง เมื่อนำมาพิมพ์ก็จะได้ภาพเพียงครึ่งเดียว
3. จากการที่เด็กทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพเด็กมีพฤติกรรมกล้าแสดงออกมากขึ้น มีการสนทนาโต้ตอบกันเองภายในโต๊ะเดียวกันและระหว่างโต๊ะ ซึ่งทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน จากการพูดคุยกัน รู้จักการแบ่งปัน เอื้อเฟื้อ ซึ่งกันและกัน
4. การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพทำให้เด็กเกิดความสุข สนุกสนาน ตื่นเต้น และมีความสุขในการเข้าร่วมกิจกรรม ทั้งนี้เนื่องจาก เด็กได้พิมพ์และวาดภาพจากสื่อวัสดุที่หลากหลาย เช่น ไข่ไม้, เปลือกผลไม้, ผัก และเศษวัสดุ ฯลฯ และจากการสังเกตเด็กชอบสื่อแม่พิมพ์ที่มาจากธรรมชาติ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยโดยมุ่งเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง เปิดโอกาสให้เด็กได้กระทำโดยอิสระเสรี ตามความสนใจของตนเองเป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในขณะทำกิจกรรมซึ่งในระหว่างทำกิจกรรมควรควรปฏิบัติดังนี้

1. ควรควรให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการนำสื่อแม่พิมพ์ ที่สามารถหามาได้เพื่อใช้ในการพิมพ์ เด็กจะได้เกิดความภาคภูมิใจในการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม
2. สื่อแม่พิมพ์ที่ใช้ในการพิมพ์ภาพ บางชนิดมีลักษณะอ่อนนุ่ม และชำรุดง่าย เช่น บวบ, มะเฟือง, มะระ ฯลฯ จึงควรมีจำนวนมากเพียงพอ เพื่อใช้ในการปรับเปลี่ยนให้กับเด็ก
3. หลังจากการทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพ ควรให้เด็กได้ฝึกเขียน คำ สั้นๆ ง่ายๆ ประกอบภาพที่เหมาะสมกับเด็ก ก็จะเป็นการพัฒนาทักษะการเขียนให้กับเด็กมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาและวิจัยการทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพที่มีผลต่อตัวแปรตามอื่น ๆ ของเด็กปฐมวัย เช่น ความสามารถด้าน มิติสัมพันธ์ ความคิดสร้างสรรค์ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การรอคอย การแบ่งปัน และระเบียบวินัย

2. ควรมีการศึกษาทักษะการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพในสังกัดอื่น ๆ เช่น สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร กรมพัฒนาชุมชน เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546*.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กรวิภา สรรกิจจำนง. (2532). *ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการฝึกกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบชี้นำและแบบอิสระ*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กรรณิการ์ พวงเกษม. (2532). *การสอนเขียนเรื่อง โดยใช้จินตนาการทางสร้างสรรค์ในระดับ ประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2547). *กิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ เอ็ดดิสันเพรสโปรดักส์.
- เกศนี นิสัยเจริญ. (2527). "การสอนศิลปะสำหรับเด็กเล็ก" ใน *เอกสารการฝึกอบรม ผดด. รุ่นที่ 2*.
ขอนแก่น : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ขวัญชัย สุลัยศรี. (2547, ตุลาคม). "ผู้บริหารกับการศึกษาปฐมวัย" ใน *การศึกษาปฐมวัย*.
8(4) : 6 – 7.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.สำนักงาน. (2541). *คู่มือการจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็น ศูนย์กลางการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- จงใจ ขจรศิลป์. (2535). *ผลการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์และกิจกรรมการเล่นตามที่มีต่อ ความคิดสร้างสรรค์และความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จินตนา สุทธจินดา. (2532). *พัฒนาการทางภาษากับชนิดและสัดส่วนของคำของเด็กก่อนวัยเรียน*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จุฑา สุกใส. (2545). *ผลการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมายที่มีต่อพัฒนา การการพูดของเด็กปฐมวัย*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จุฑารัตน์ อินนุพัฒน์. (2543). *พัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ การเล่นมุมบทบาท*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- จूरรัตน์ บุญรินทร์. (2547). การศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมทัศนศิลป์สร้างสรรค์สำหรับเด็ก
ด้อยโอกาส อายุระหว่าง 9 - 12 ปี กรณีศึกษา : นักเรียนที่สังกัดโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ-
วิทยาการ จ.สมุทรปราการ. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชนกพร ชีระกุล. (2541). ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัด
กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบเน้นกระบวนการ. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชัชวาลย์ ช่อไสว. (ม.ป.ป.). ศิลปะสำหรับครูประถม. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชัยณรงค์ เจริญพานิชกุล. (2531). แบบทางพัฒนาการเรียนการสอนศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัย.
เอกสารการสัมมนาหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัย ณ. วิทยาลัยครูสวนดุสิต 16-17
พฤษภาคม 2531. กรุงเทพฯ : โรงเรียนสาธิตอนุบาลละอองอุทิศวิทยาลัยครูสวนดุสิต
_____. (2533). พัฒนาเด็กด้วยศิลปะ. กรุงเทพฯ : อักษรสัมพันธ์.
- _____. (2537). แนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัย : เอกสารสัมมนา
หลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัย ณ วิทยาลัยครูสวนดุสิต สาธิตอนุบาลละออง อุทิศ. วิทยาลัย
ครูสวนดุสิต. กรุงเทพฯ.
- ชไมมน ศรีสุรักษ์. (2540). การศึกษาความสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัด
กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบวางแผนปฏิบัติทบทวนและแบบปกติ.
ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ดวงเดือน ศาสตรภักดิ์. (2529). การเปรียบเทียบทฤษฎีพัฒนาเด็ก. กรุงเทพฯ : ภาควิชา
จิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เต็มสิริ เนาวรังสี. (2544). ครูปฐมวัยกับศิลปะเด็ก. ภาควิชาอนุบาลศึกษาคณะครุศาสตร์
สถาบันราชภัฏสวนดุสิต. กรุงเทพฯ.
- ทศนา แหมมณีและวารี ธีระจิตร. (2535). หนูน้อยน่ารัก. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ.
- นงเยาว์ คลีกคล้าย. (2543). ความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการ
จัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้เพลงประกอบ. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม.
(การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- นิตยา ประพฤติกิจ. (2539). การพัฒนาเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- นภดล จันท์เพ็ญ. (2531). การใช้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ : ดันอ้อ.
- นฤมล เจียบแหลม. (2545). การศึกษาพัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการ
จัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย).
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- นิรันดร์ รอดเยี่ยม. (2531). *การศึกษาพัฒนาการทางภาษาพูดของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษา ด้วยด้วยแบบทดสอบรูปภาพ*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- นิรมล ตีรณสารสวัสดิบุตร. (2525). *ศิลปศึกษากับครูประถม*. กรุงเทพฯ : ตีรณสาร.
- เนื่อน้อง สนับบุญ. (2541). *ความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ โดยการเล่านิทาน*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บังอร จำปา. (ม.ป.ป.). *เอกสารหมายเลข 4 รายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะทางภาษา ของเด็กระดับก่อนประถมศึกษาที่ได้รับการสรุปกิจกรรมในวงกลมโดยใช้เทคนิค การสร้างสมุดเล่มใหญ่*. (สำนักงานการประถมศึกษา อ.เมือง จ.ตรัง)
- เบญจา แสงมลิ. (2545). *การพัฒนาเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ : บริบทเมธีทิปส์ จำกัด.
- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2526). *การทดสอบแบบอิงเกณฑ์ : แนวคิดและวิธีการ*. กรุงเทพฯ :
ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปิยลักษณ์ อัครรัตน์. (2547, เมษายน). *การเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย*. วารสาร
การศึกษาปฐมวัย. 8(2) : 15-21.
- ประไพ แสงดา. (2544). *ผลของการจัดกิจกรรมเสริมการเล่านิทานไม่จบเรื่องที่มีต่อความสามารถ ด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ผกาศรี เย็นบุตร. (2526). *ทักษะทางภาษา*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน.
- พัชรีวัลย์ เกตุแก่นจันทร์. (2539, มกราคม). *สร้างลูกเป็นนักอ่าน*. วารสารโฟรเบล :
(ฉบับปฐมฤกษ์).
- พัฒนา ชัชพงศ์. (2540). *โครงการสร้างและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยก่อนประถมศึกษา*
วารสารการศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ : เอดิสัน เพรสโปรดักส์ จำกัด.
- _____. (2541). *“การจัดการอนุบาลศึกษาและการประเมินผล” ใน เอกสารการประชุมสัมมนาการ ปฏิรูปการเรียนการสอน ระดับก่อนการประถมศึกษา*. สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐาน
การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- พนิดา ชาทยาภา. (2544). *กระบวนการพัฒนาการสื่อความหมายของเด็กปฐมวัยโดย การสร้างเรื่องราวในกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ*.
ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พูนสุข บุญยสวัสดิ์. (2532). *เมื่อหนูน้อยหัดเขียน*. กรุงเทพฯ : แพลนพับลิชชิง.
- พรมารินทร์ สุทธิจิตตะ. (2529). *การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1 ที่เรียนการสร้างภาพโดยใช้และไม่ใช้รูปเลขาชนิดเป็นสื่อ*. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

- พีรพงษ์ กุลพิศาล. (2538). *สมองลูกพัฒนาได้ด้วยศิลปะ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี จำกัด.
- พราวพรรณ เหลืองสุวรรณ. (2537). *ปฐมวัยศึกษา : กิจกรรมและสื่อการสอนเพื่อฝึกทักษะพัฒนาผู้เรียน*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ.
- เพ็ญทิพา อ่วมมณี. (2547). *ความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยที่ใช้ลวดกำมะหยี่สีในการทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ภรณ์ ศุรุรัตน์. (2535). *การเล่นของเด็ก*. ภาควิชาหลักสูตรและการสอนคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภาวาส บุญาค. (2537 – 2538 , เมษายน – มีนาคม). *ภาษาไทยของเรา*. วารสารสมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย. 26 (1) : 2.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2528). *กิจกรรมสำหรับเด็ก*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- _____. (2542). *การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ : เอพีกราฟฟิกส์ดีไซน์.
- รุ่งนภา วุฒิ. (2543). *ผลของการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ปริศนาคำทายทั่วไปที่มีต่อความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รัฐจวน ประโมจน์ย์. (2544). *ผลการจัดกิจกรรมเสริมการเล่นิทานประกอบภาพที่มีความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) . กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ราศรี ทองสวัสดิ์; และคนอื่นๆ. (2529). *คู่มือการนิเทศการศึกษาระดับก่อนปฐมวัย*. กรุงเทพฯ : อักษรไทย.
- _____. (2527). *การจัดประสบการณ์เพื่อฝึกทักษะทางภาษาแก่เด็กปฐมวัย*. เอกสารการสอนชุดวิชาการสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตระดับปฐมวัยศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สมิต.
- _____. (2537). *ชีวิตและงานของราศรี ทองสวัสดิ์ในวารสารเกษียณอายุราชการ*. กรุงเทพฯ : แพลน พับลิชชิ่ง.
- ล้วน สายยศ; และอังสนา สายยศ. (2538). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์นการพิมพ์.
- ลออ ชุติกร. (2529, เมษายน). *แนวคิดในการเตรียมความพร้อม*. รักลูก. 4 : 101 – 106.

- เลิศ อานันทนะ. (2529). “จิตวิทยากับพฤติกรรมการแสดงออกทางศิลปะของเด็ก” ใน
สรุปการจัดชุมนุมเชิงปฏิบัติการศิลปะเด็ก. ความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ.
หน้า 137 – 145. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2535). เทคนิควิธีสอนศิลปะเด็ก. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรวรรณ เหมชะญาติ. (2536). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนตามแนวคิดของกาเย่ที่มีต่อ
ความสามารถในการรับรู้ด้านมิติสัมพันธ์ของเด็กก่อนวัยเรียน. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
มหาบัณฑิต. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
ถ่ายเอกสาร.
- วิจิตรา วิเศษสมบัติ. (2539). ความพร้อมทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์
ความคิดรวบยอดประกอบการสนทนาในกิจกรรมการปั้น. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- วิณี ชิตเชตวงศ์. (2537). การศึกษาเด็กภาควิชาหลักสูตรและการสอนคณะศึกษาศาสตร์.
มหาวิทยาลัยบูรพา : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์ มาจาก เบญจมาศ วิไล. (2544). การ
ส่งเสริมพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์
ประกอบการประเมินสภาพจริง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. (2526). การสร้างเสริมลักษณะนิสัยเด็กปฐมวัยด้วยศิลปะ. เอกสารการ
สอนชุดวิชาการเสริมลักษณะนิสัยเด็กปฐมวัย. หน่วยที่ 1- 7. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมิกราช.
- _____. (2536). ทศนศิลป์. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- _____. (2543, มกราคม – มิถุนายน). รายงานการวิจัยโครงการวิจัยแนวพระราชดำริ “ศิลปะ
วัฒนธรรมศิลปกรรมและศิลปอาชีพ”. สถาบันวิจัยศิลปวัฒนธรรม. (2) : 33-40.
- วราภรณ์ นาคะศิริ. (2546). การคิดเชิงมีเหตุผลของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะ
สร้างสรรค์โดยใช้ทรายสี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ :
บัณฑิต วิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- _____. (2527). การศึกษาก่อนวัยเรียนเอกสารประกอบการสอน กร. 311. ภาควิชา
หลักสูตรและการสอนคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ.
- วราภรณ์ รักริฉัย. (2533). การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : บริษัทตันอ้อ จำกัด.
- วรรณ โสมประยูร. (2537). การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ศรียา นิยมธรรม. (2519). พัฒนาการทางภาษาพิมพ์. ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บรรณกิจเทรดดิ้ง.

- อภิสิทธิ์ จรรย์ชวนเพท. (2529.เมษายน). “แนวคิดในการเตรียมความพร้อม”, *รักลูก*. 4(1): 101-106.
- อารี เกษมรติ. (2533). *ผลการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มและกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์
ปกติที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดอบรมเลี้ยงดูแบบ
เข้มงวดกวดขันและแบบรักทะนุถนอม*. ปริญญาโท กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อารี เพชรผุด. (ม.ป.ป.). *จิตวิทยาพัฒนาการ*. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- Arapoff, N. (1967, June). “ Writing ; A thinking Process.” *Tesol Quarterly*. 1:119 – 120.
- Blood, R.W. (1996). *What’ in a name?* . The Role of Name writing in Children’s Literacy
Acquisition University of Virginia.
- Bruner, J.S. (1961). *The Process of Education*. Harward University Press Cambridge
Massachusetts.
- Good, C.V. (1973). *Dictionary of Education*. 3 rd.ed. New York : Mc Graw-Hill.]
- Ham mond,S.L.et at.(1976).*Good Shool for young Children*. New York ; MacMillan.
- John, W.S. ; & Mary, J.S. (1995). *Language Arts in the Early Childhood Classroom*.
United states of America : Wadsworth.
- Kelley, Ramona M. ; & Daniel. (1986, July). Effects of An Administrative Plan for
Excellance in Creative Arts Experience on the Development of Creativity in first
Graders,” *Dissertation Abstracts International*. 44(01) : 32 – A
- Mccrimon, P.M. ; & James, M. (1978). *Writing with a Purpose Shorted*. Boston :
Houghton Mifflin.
- Morrow. Lesley Mande. (1993). *Literacy Development in the Early Year : Helping
Children Read and Write*. United States of America : A Division of Simon and
Schuster. Lnc.
- Peterson, Helen Thomas. (1958). *Kindergarten : The Ker to child Growth*. New York :
Exposition Press.
- Piaget, J. (1952). *Play Dreams and Imitation in childhood*. New York : W.W. Narton
& Company, Inc.
- Piaget, .J. (1952). *The Language and Thought of the Child* translated by Majorie
Gabin. London : Routledge & Kegan Paul Ltd.
- Stamp. Ray V. (1964, June). “Relationship of Measures of Creativity General
Intelligence and Memory” *Dissertation Abstract International*. 5258 – A.
- Tansley, A.E. (1960). *The Education of slow Learning*. London : Bautledge,
- Williams. Frank E. (1971, December). ”Teaching for Creativity”, *Instructor*. 8 : 42 – 44.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

คู่มือการใช้แผนการจัดกิจกรรมการพิมพ์ภาพ

ตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมการพิมพ์ภาพ

- หลอดด้ายม้วนลาย
- ภาพพิมพ์แกะสลักเปลือกเตงโม
- ก้านกล้วยลายสวย
- ภาพสวยด้วยใบไม้
- ภาพสวยด้วยลายนิ้วมือ

คู่มือการใช้แผนการจัดกิจกรรมการพิมพ์ภาพ

1. คำชี้แจง

กิจกรรมการพิมพ์ภาพเป็นกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ประเภทหนึ่งในหลายกิจกรรมที่ มีความเหมาะสมกับความสามารถของเด็กซึ่งการจัดกิจกรรมครั้งนี้มีอุปกรณ์ในการพิมพ์ซึ่งเป็นแม่พิมพ์ ที่มาจากธรรมชาติ เช่นใบไม้ เปลือกผลไม้ ฯลฯ ตลอดจนถึงแม่พิมพ์ที่มาจากเศษวัสดุ และสี แ่่งพิมพ์ โดยเด็กสามารถเลือกทำกิจกรรมได้ตามความสามารถและความสนใจของเด็กโดยมี วัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้เด็กได้ใช้มือ นิ้วมือ และการประสานสัมพันธ์กันระหว่างมือกับตาในการ พิมพ์ภาพ ตามความต้องการซึ่งเป็นการส่งเสริม ทักษะการเขียน โดยผู้วิจัยได้จัดเตรียมวัสดุและ อุปกรณ์ที่ใช้ในการพิมพ์ให้เด็กได้เลือกทำกิจกรรมอย่างเสรีเหมาะสมกับพัฒนาการและความสนใจ ของเด็ก จำนวนทั้งสิ้น 40 กิจกรรม

ลักษณะของกิจกรรมจะใช้แม่พิมพ์ที่มาจากธรรมชาติหรือแม่พิมพ์ที่สร้างขึ้นหรือแม่พิมพ์ จากเศษวัสดุ, สี แ่่งพิมพ์ ซึ่งใช้ประกอบการพิมพ์ ซึ่งลักษณะของชิ้นงานจะเป็นภาพพิมพ์ 2 มิติ และการจัดกิจกรรมมีจำนวน 3 โตะ เพื่อให้เพียงพอกับจำนวนเด็ก โดยให้เด็กปฐมวัยทำกิจกรรม โตะละ 6-7 คน และเพื่อให้เด็กเลือกทำตามความสามารถ และความสนใจของเด็ก

2. จุดประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ
2. เพื่อส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเอง และการกล้าแสดงออก
3. เพื่อส่งเสริมความสามารถของกล้ามเนื้อเล็ก และการประสานสัมพันธ์กันระหว่างมือ กับตา

3. เนื้อหา

กิจกรรมการพิมพ์ภาพ 40 กิจกรรม

4. การดำเนินกิจกรรม

- 4.1 สร้างข้อตกลงในการทำกิจกรรมการพิมพ์ภาพดังนี้
 - 4.1.1 แม่พิมพ์ 1 ชิ้นจุ่มสีได้ 1 สี
 - 4.1.2 ไม่นำแม่พิมพ์ไปจุ่มสีหลายสีในเวลาเดียวกัน
 - 4.1.3 ไม่นำแม่พิมพ์และสีมาเล่น และปาใส่กัน
 - 4.1.4 ตกลงสัญญาณก่อนหมดเวลาด้วยการเคาะจังหวะ
 - 4.1.5 เมื่อทำกิจกรรมเสร็จแล้วควรเก็บอุปกรณ์และล้างมือให้สะอาด
- 4.2 ครูแนะนำกิจกรรม วัสดุ อุปกรณ์ อธิบายวิธีทำ วิธีใช้วัสดุอุปกรณ์

- 4.3 เด็กลงมือปฏิบัติกิจกรรมอย่างอิสระ ครูคอยแนะนำช่วยเหลือเมื่อเด็กต้องการ
- 4.4 เด็กเล่าถึงชิ้นงานของตนเองจากการทำกิจกรรมการพิมพ์ภาพ

5. การประเมินผล

- 5.1 สังเกตพฤติกรรมขณะเด็กทำกิจกรรม
- 5.2 สังเกตการจัดเก็บอุปกรณ์ให้เรียบร้อย
- 5.3 สังเกตการใช้กล้ามเนื้อ และการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา

ตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมการวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพ

ชื่อกิจกรรม หลอดด้ายม้วนลาย

จุดประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ
2. เพื่อส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองและการกล้าแสดงออก
3. เพื่อส่งเสริมความสามารถของกล้ามเนื้อ และการประสานสัมพันธ์กันระหว่างมือกับตา
4. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา จากการสนทนาถึงผลงานที่ทำ
5. เพื่อส่งเสริมการรู้จักรูปทรงต่างๆ ตามจินตนาการ

อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการพิมพ์

1. ผ้ากันเปื้อน
2. พลาสติกปูโต๊ะ
3. กระดาษ A 4 สำหรับการวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพ
4. สีน้ำ + สีโปสเตอร์ มี สี เขียว แดง เหลือง
5. ถาด + ฟองน้ำบางๆ
6. จาน สี พู่กัน กระจก
7. ผ้าเช็ดมือ ช้อน 2 ผืน
8. หลอดด้าย
9. สีเมจิกใช้สำหรับวาดภาพ

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. นักเรียนและครูสนทนาร่วมกันเกี่ยวกับสี ถึงลักษณะของ สี รูปร่าง ขนาด จำนวน และการใช้
2. ให้เด็กลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามความต้องการและความสนใจ
3. ระหว่างทำกิจกรรมครูคอยกระตุ้นและรับฟังการคิดของเด็ก
4. เมื่อพิมพ์ภาพเสร็จแล้วนำมาวาดภาพตกแต่งรายละเอียดของภาพให้สวยงาม
5. นักเรียนนำชิ้นงานที่เสร็จแล้วมาเล่าให้ครูฟังและครูจดบันทึกตามคำบอกของเด็ก
6. นำไปแขวนให้แห้งก่อนเก็บเข้าแฟ้มสะสมผลงานนักเรียนเขียนชื่อของตนเอง

ตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมการวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพ

ชื่อกิจกรรม ภาพพิมพ์แกะสลักเปลือกเตงโม

จุดประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ
2. เพื่อส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองและการกล้าแสดงออก
3. เพื่อส่งเสริมความสามารถของกล้ามเนื้อ และการประสานสัมพันธ์กันระหว่างมือกับตา
4. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา จากการสนทนาถึงผลงานที่ทำ
5. เพื่อส่งเสริมการรู้จักรูปทรงต่างๆ ตามจินตนาการ

อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการพิมพ์

1. ผ้ากันเปื้อน
2. พลาสติกปูโต๊ะ
3. กระดาษ A 4 สำหรับพิมพ์ภาพ
4. สีน้ำ + สีโปสเตอร์ มี สี ส้ม เหลือง น้ำเงิน
5. ถาด + ฟองน้ำบางๆ + 3 ชุด
6. จาน สี พู่กัน กระจก
7. ผ้าเช็ดมือ ช้อน 2 ผืน
8. เปลือกเตงโมที่แกะสลักเป็นรูปแบบต่างๆ
9. สีเทียนใช้สำหรับวาดภาพ

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. นักเรียนและครูสนทนาร่วมกันเกี่ยวกับสี ถึงลักษณะของ สี รูปร่าง ขนาด จำนวน และการใช้
2. ให้เด็กลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามความต้องการและความสนใจ
3. ระหว่างทำกิจกรรมครูคอยกระตุ้นและรับฟังการคิดของเด็ก
4. เมื่อพิมพ์ภาพเสร็จแล้วนำมาวาดภาพตกแต่งรายละเอียดของภาพให้สวยงาม
5. นักเรียนนำชิ้นงานที่เสร็จแล้วมาเล่าให้ครูฟังและครูจดบันทึกตามคำบอกของเด็ก
6. นำไปแขวนให้แห้งก่อนเก็บเข้าแฟ้มสะสมผลงานนักเรียนเขียนชื่อของตนเอง

ตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมการวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพ

ชื่อกิจกรรม ก้านกล้วยอวดลาย

จุดประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ
2. เพื่อส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองและการกล้าแสดงออก
3. เพื่อส่งเสริมความสามารถของกล้ามเนื้อ และการประสานสัมพันธ์กันระหว่างมือกับตา
4. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา จากการสนทนาถึงผลงานที่ทำ
5. เพื่อส่งเสริมการรู้จักรูปทรงต่างๆ ตามจินตนาการ

อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการพิมพ์

1. ผ้ายันเปื้อน
2. พลาสติกปูโต๊ะ
3. กระดาษ A 4 สำหรับพิมพ์ภาพ
4. สีน้ำ + สีโปสเตอร์ มี สี เขียว แดง เหลือง
5. ถาด + ฟองน้ำบางๆ
6. จาน สี พู่กัน กระจก
7. ผ้าเช็ดมือ ช้อน 2 คัน
8. ก้านกล้วยที่ตัดเป็นรูปแบบต่างๆ
9. พู่กันใช้สำหรับวาดภาพ

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. นักเรียนและครูสนทนาร่วมกันเกี่ยวกับสี ถึงลักษณะของ สี รูปร่าง ขนาด จำนวน และการใช้
2. ให้เด็กลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามความต้องการและความสนใจ
3. ระหว่างทำกิจกรรมครูคอยกระตุ้นและรับฟังการคิดของเด็ก
4. เมื่อพิมพ์ภาพเสร็จแล้วนำมาตกแต่งรายละเอียดของภาพให้สวยงาม
5. นักเรียนนำชิ้นงานที่เสร็จแล้วมาเล่าให้ครูฟังและครูจดบันทึกตามคำบอกของเด็ก
6. นำไปแขวนให้แห้งก่อนเก็บเข้าแฟ้มสะสมผลงานนักเรียนเขียนชื่อของตนเอง

ตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมการวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพ

ชื่อกิจกรรม ภาพสวยด้วยใบไม้

จุดประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ
2. เพื่อส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองและการกล้าแสดงออก
3. เพื่อส่งเสริมความสามารถของกล้ามเนื้อ และการประสานสัมพันธ์กันระหว่างมือกับตา
4. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา จากการสนทนาถึงผลงานที่ทำ
5. เพื่อส่งเสริมการรู้จักรูปทรงต่างๆ ตามจินตนาการ

อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการพิมพ์

1. ผ้ายันเปื้อน
2. พลาสติกปูโต๊ะ
3. กระดาษ A 4 สำหรับพิมพ์ภาพ
4. สีน้ำ + สีโปสเตอร์ มี สี เขียวอ่อน , แดง , ส้ม
5. ถาด + ฟองน้ำบางๆ
6. จาน สี พู่กัน กระป๋อง
7. ผ้าเช็ดมือ ช้อนๆ 2 ผืน
8. ใบไม้ชนิดและขนาดแตกต่างกัน
9. สีไม้ใช้สำหรับการวาดภาพ

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. นักเรียนและครูสนทนาร่วมกันเกี่ยวกับสี ถึงลักษณะของ สี รูปร่าง ขนาด จำนวน และการใช้
2. ให้เด็กลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามความต้องการและความสนใจ
3. ระหว่างทำกิจกรรมครูคอยกระตุ้นและรับฟังการคิดของเด็ก
4. เมื่อพิมพ์ภาพเสร็จแล้วนำมาตกแต่งรายละเอียดของภาพให้สวยงาม
5. นักเรียนนำชิ้นงานที่เสร็จแล้วมาเล่าให้ครูฟังและครูจดบันทึกตามคำบอกของเด็ก
6. นำไปแขวนให้แห้งก่อนเก็บเข้าแฟ้มสะสมผลงานนักเรียนเขียนชื่อของตนเอง

ตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมการวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพ

ชื่อกิจกรรม ภาพสวยด้วยลายนิ้วมือ

จุดประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ
2. เพื่อส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองและการกล้าแสดงออก
3. เพื่อส่งเสริมความสามารถของกล้ามเนื้อมือ และการประสานสัมพันธ์กันระหว่างมือกับตา
4. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา จากการสนทนาถึงผลงานที่ทำ
5. เพื่อส่งเสริมการรู้จักรูปทรงต่างๆ ตามจินตนาการ

อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการพิมพ์

1. ผ้ายันเปื้อน
2. พลาสติกปูโต๊ะ
3. กระดาษ A 4 สำหรับพิมพ์ภาพ
4. สีน้ำ + สีโปสเตอร์ มี สี เขียว , แดง , เหลือง , ส้ม
5. ถาด + ฟองน้ำบางๆ
6. จาน สี พู่กัน กระป๋อง
7. ผ้าเช็ดมือ ชื่นๆ 2 ผืน
8. นิ้วมือของเด็กนักเรียน
9. สีไม้ใช้สำหรับการวาดภาพ

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. นักเรียนและครูสนทนาร่วมกันเกี่ยวกับสี ถึงลักษณะของ สี รูปร่าง ขนาด จำนวน และการใช้
2. ให้เด็กลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามความต้องการและความสนใจ
3. ระหว่างทำกิจกรรมครูคอยกระตุ้นและรับฟังการคิดของเด็ก
4. เมื่อพิมพ์ภาพเสร็จแล้วนำมาวาดภาพตกแต่งรายละเอียดของภาพให้สวยงาม
5. นักเรียนนำชิ้นงานที่เสร็จแล้วมาเล่าให้ครูฟังและครูจดบันทึกตามคำบอกของเด็ก
6. นำไปแขวนให้แห้งก่อนเก็บเข้าแฟ้มสะสมผลงานนักเรียนเขียนชื่อของตนเอง

ภาคผนวก ข

คู่มือดำเนินการทดสอบวัดทักษะการเขียนของเด็กปฐมวัย (อายุ 4 - 5 ปี)

ตัวอย่างแบบทดสอบวัดทักษะการเขียนของเด็กปฐมวัย (อายุ 4 - 5 ปี)

คู่มือดำเนินการทดสอบวัดทักษะการเขียนของเด็กปฐมวัย (อายุ 4 - 5 ปี)

1. คำชี้แจง

- 1.1 แบบทดสอบฉบับนี้ เป็นแบบทดสอบเชิงรูปภาพ ซึ่งใช้วัดทักษะการเขียนของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 (อายุ 4 – 5 ปี)
- 1.2 แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบทดสอบการปฏิบัติ ซึ่งมีทั้งหมด 3 ชุด ทั้งหมด 30 ข้อ
- 1.3 การดำเนินการทดสอบ มีผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดสอบด้วยตนเอง โดยการอธิบายวิธีการทำ แบบทดสอบและดำเนินการทดสอบทีละข้อ ซึ่งการทดสอบจะดำเนินการทดสอบวันละ 2 ชุด โดยเรียงลำดับจากชุดที่ 1 - 3 รวมระยะเวลา 2 วัน เมื่อทำการทดสอบครบ 3 ชุดจึงนำแบบทดสอบมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์

2. คำแนะนำในการใช้แบบทดสอบ

- 2.1 ลักษณะทั่วไปของแบบทดสอบประกอบด้วยแบบทดสอบ จำนวน 3 ชุดดังนี้

ชุดที่ 1 แบบทดสอบลิลามือ	จำนวน	10 ข้อ
ชุดที่ 2 แบบทดสอบลากเส้นต่อจุดจากภาพให้สมบูรณ์	จำนวน	10 ข้อ
ชุดที่ 3 แบบทดสอบลากเส้นต่อจุดให้เป็นรูปตามแบบ	จำนวน	10 ข้อ

2.2 เกณฑ์การให้คะแนน

- 1.แบบทดสอบชุดที่1 ลากเส้นจากจุดเริ่มไปถึงจุดหมายโดยไม่ออกนอกเส้น ให้ 2 คะแนน ลากออกนอกเส้นบ้างบางส่วนให้ 1 คะแนน ลากออกนอกเส้นทั้งหมด หรือไม่ทำให้ 0
- 2.แบบทดสอบชุดที่ 2 ลากเส้นต่อจุดให้เป็นภาพที่สมบูรณ์ ให้ 2 คะแนน ลากเส้นต่อจุดเป็นภาพได้ไม่สมบูรณ์ ให้ 1 คะแนน ไม่ทำหรือไม่ให้ความร่วมมือ ให้ 0 คะแนน
- 3.แบบทดสอบชุดที่ 3 ลากเส้นต่อจุดให้เป็นรูปตามแบบ ได้ให้ 2 คะแนนลากเส้นต่อจุดได้เหมือนบ้างเป็นบางส่วนให้ 1 คะแนน ไม่ทำหรือไม่ให้ความร่วมมือให้ 0 คะแนน

2.3 การเตรียมตัวสอบ

- 2.3.1 ผู้ดำเนินการทดสอบต้องศึกษาคู่มือแบบทดสอบและทำความเข้าใจกระบวนการในการทดสอบทั้งหมด เพื่อให้เกิดความชำนาญในการใช้แบบทดสอบ ซึ่งจะทำให้การดำเนินการทดสอบเป็นไปอย่างราบรื่น และก่อนการทดสอบผู้ดำเนินการทดสอบต้องเขียนชื่อสกุล ของผู้เข้ารับการทดสอบให้เรียบร้อย ก่อนลงมือทดสอบผู้ดำเนินการทดสอบต้องอธิบายขั้นตอน และทำตัวอย่างให้ผู้เข้ารับการทดสอบดูไปพร้อมๆ กัน

2.3.2 อุปกรณ์ที่ใช้ในการทดสอบมีดังนี้

1. คู่มือดำเนินการทดสอบ
2. ดินสอสำหรับดำเนินการสอบ
3. นาฬิกาจับเวลา 1 เรือน

2.3.3 ข้อปฏิบัติก่อนสอบ

1. ผู้ดำเนินการทดสอบสร้างความคุ้นเคยกับผู้เข้ารับการทดสอบ โดยการทักทายพูดคุยเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดี
2. ก่อนทำการทดสอบควรให้เด็กทำธุระส่วนตัว เช่น ดื่มน้ำ เข้าห้องน้ำให้เรียบร้อย

2.4 ข้อปฏิบัติในการทดสอบ ผู้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- 2.4.1 ผู้ดำเนินการทดสอบอ่านคำสั่งให้ผู้เข้ารับการทดสอบฟังช้าๆ และชัดเจน 2 ครั้ง
- 2.4.2 ให้ผู้เข้ารับการทดสอบใช้เวลาทำแบบทดสอบตามระยะเวลาที่กำหนดไว้

3. การดำเนินการ

ครูพูด : “สวัสดีค่ะ เด็กๆ วันนี้ครูมีอะไรมาให้นักเรียนลองทำดู” (ครูยกแบบทดสอบให้เด็กดู)

ครูพูด : “ก่อนที่จะลงมือทำ ครูขอตกลงกับเด็กๆ ว่า เมื่อได้รับแบบทดสอบที่ครูแจก แล้วอย่างเปิดดูก่อนที่ครูจะบอก และเมื่อครูบอกให้ทำอะไร ขอให้ตั้งใจแล้วทำตามที่คุณครูบอก ครูแจกดินสอดำให้เด็กคนละ 1 แท่ง (ครูแจกแบบทดสอบตรงตามชื่อของเด็ก)

ตัวอย่างแบบทดสอบวัดทักษะการเขียน

ชุดที่ 1 แบบทดสอบวัดทักษะการเขียนของเด็กปฐมวัย

แบบทดสอบวัดทักษะการเขียนของเด็กปฐมวัย (อายุ 4 - 5 ปี)

ชุดที่ 1 ลีลามือ

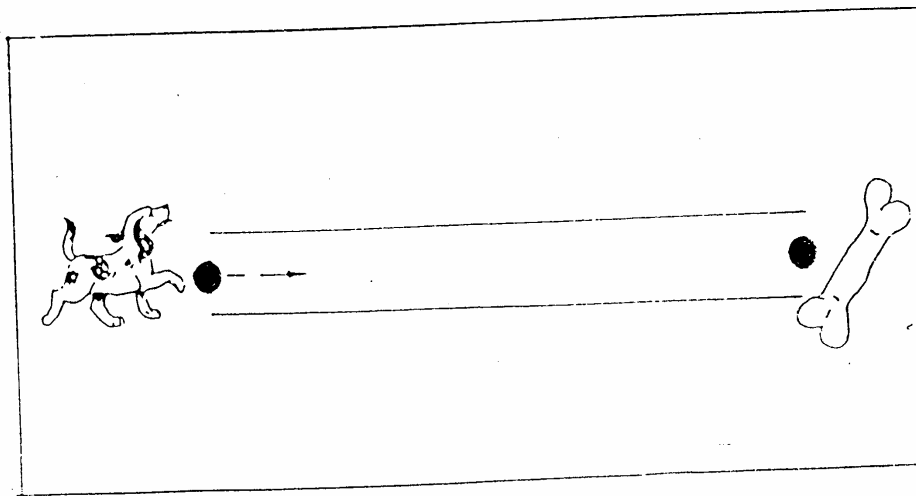
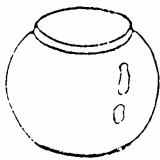
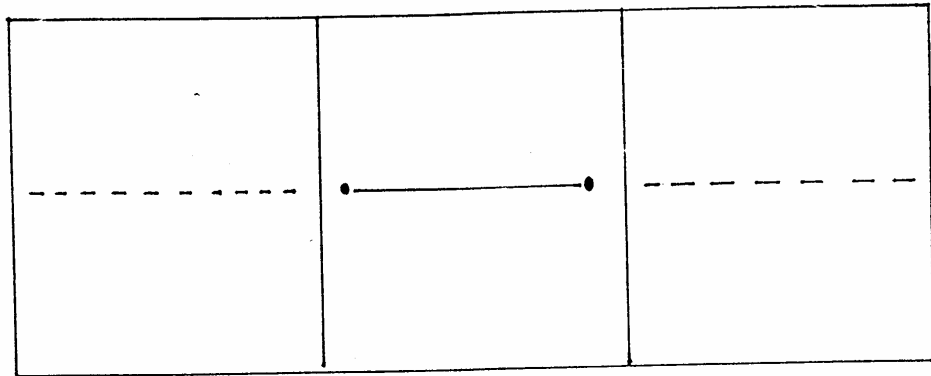
ชื่อ - สกุล.....

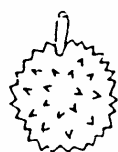
ชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 4 (วัดมัสนิมภูมิ) จังหวัดตรัง

วันที่ทำการทดสอบ.....

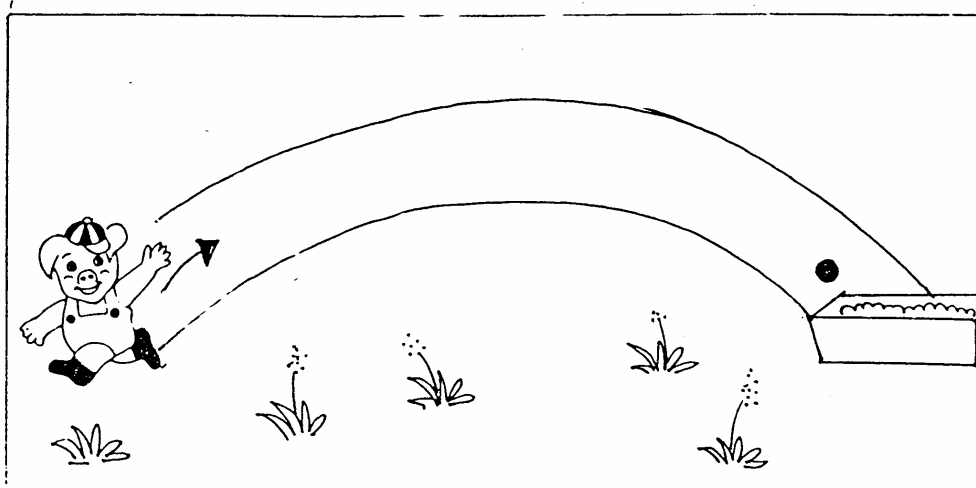
ผู้ดำเนินการทดสอบ.....

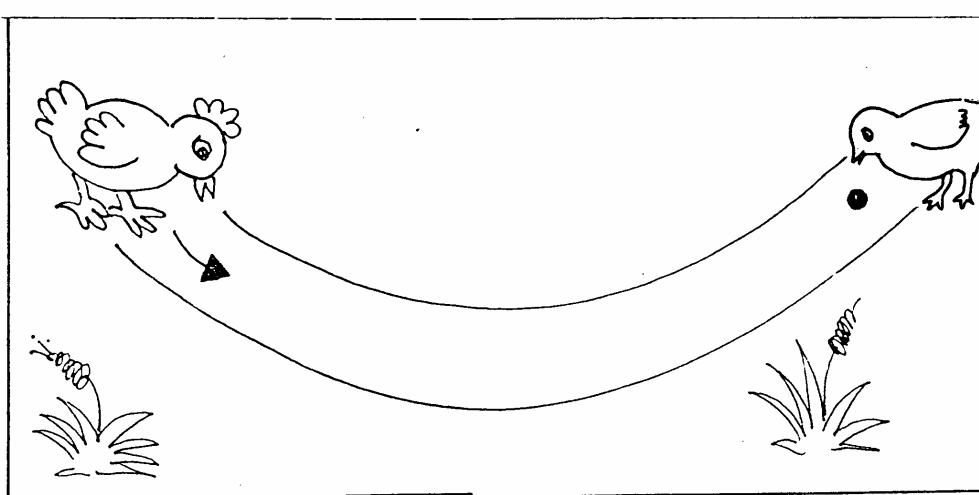

ข้อที่ 1

ข้อที่ 2

ตัวอย่างแบบทดสอบวัดทักษะการเขียน

ชุดที่ 2 แบบทดสอบวัดทักษะการเขียนของเด็กปฐมวัย

แบบทดสอบวัดทักษะการเขียนของเด็กปฐมวัย (อายุ 4 - 5 ปี)

ชุดที่ 2 ลากเส้นต่อจุดจากภาพ

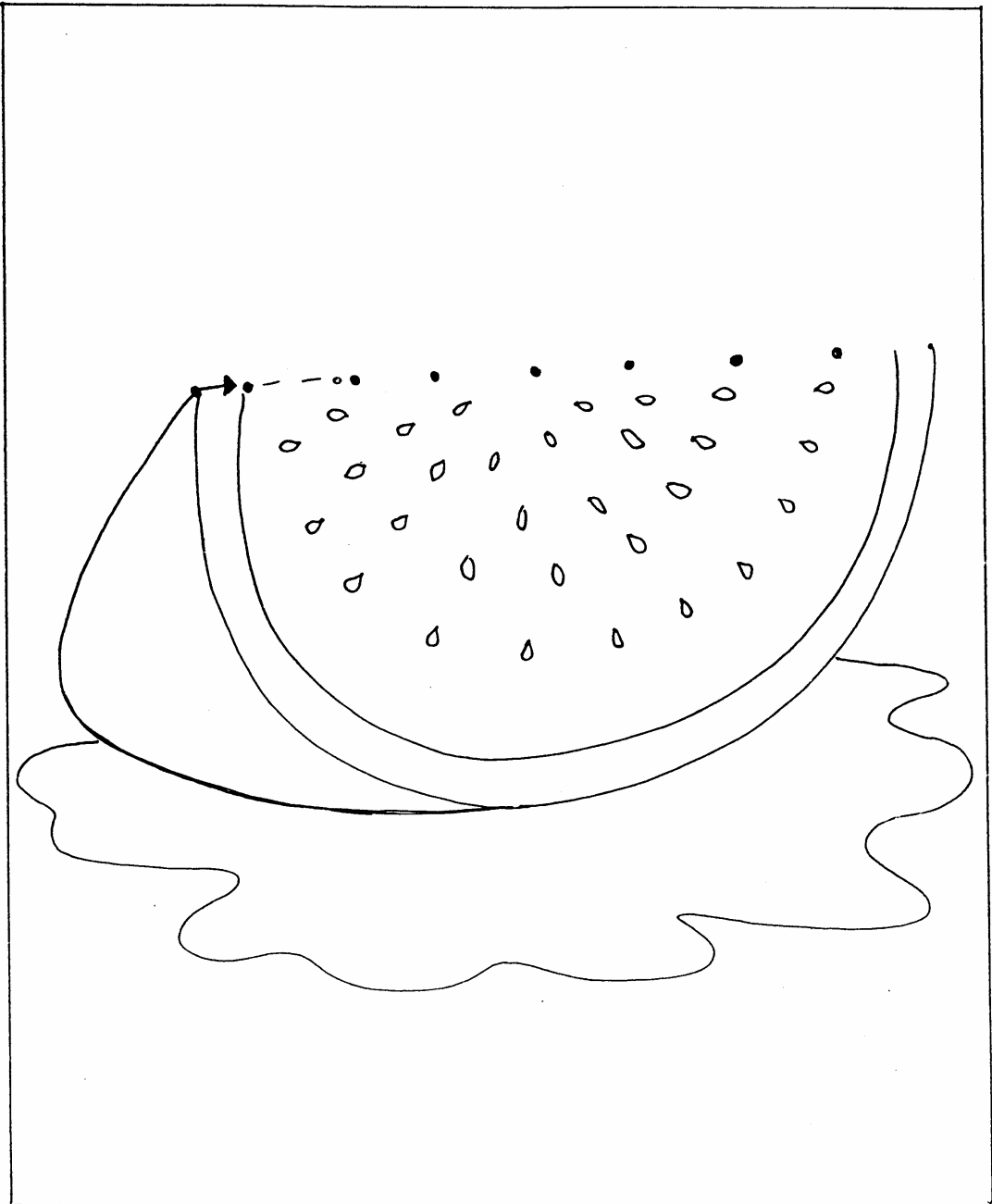
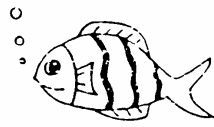
ชื่อ - สกุล.....

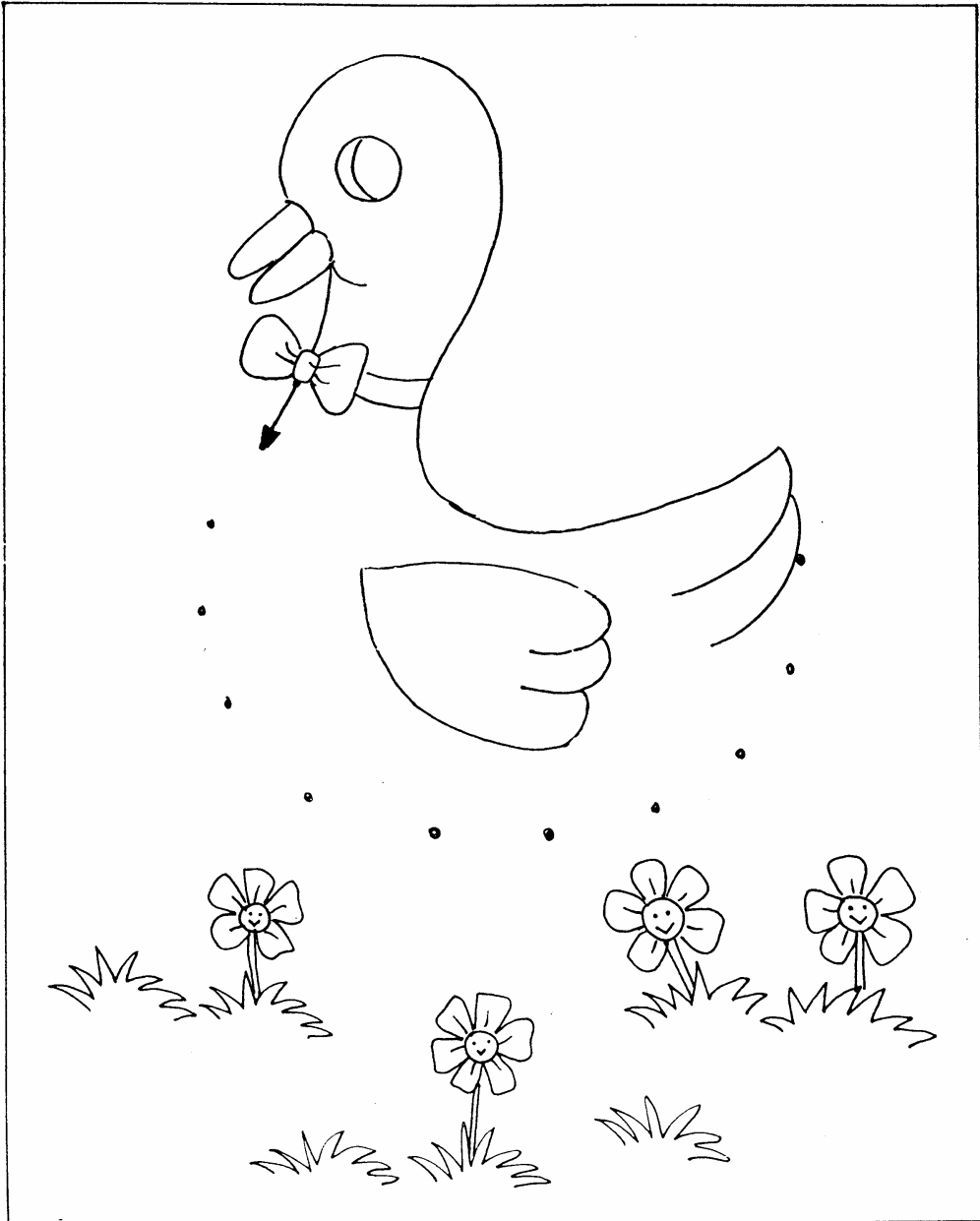
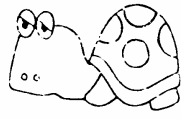
ชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 4 (วัดมัสลามภูมิ) จังหวัดตรัง

วันที่ทำการทดสอบ.....

ผู้ดำเนินการทดสอบ.....

ตัวอย่างแบบทดสอบวัดทักษะการเขียน

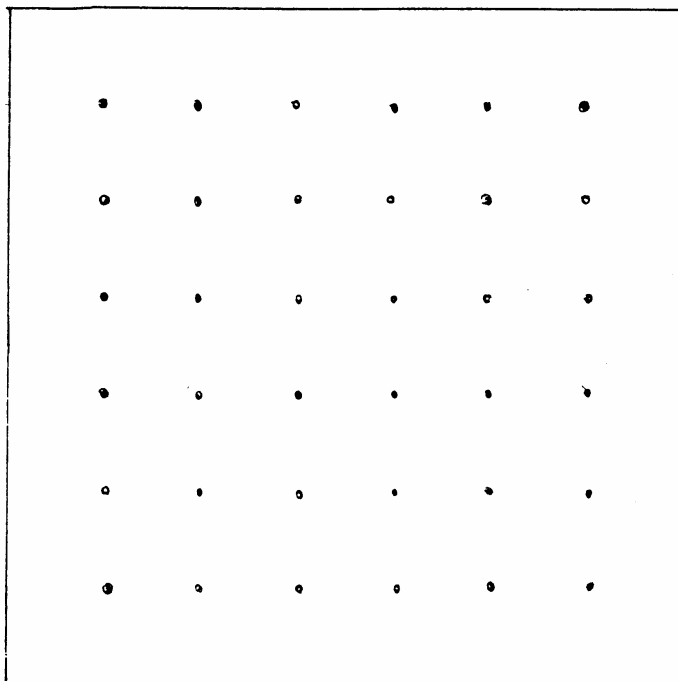
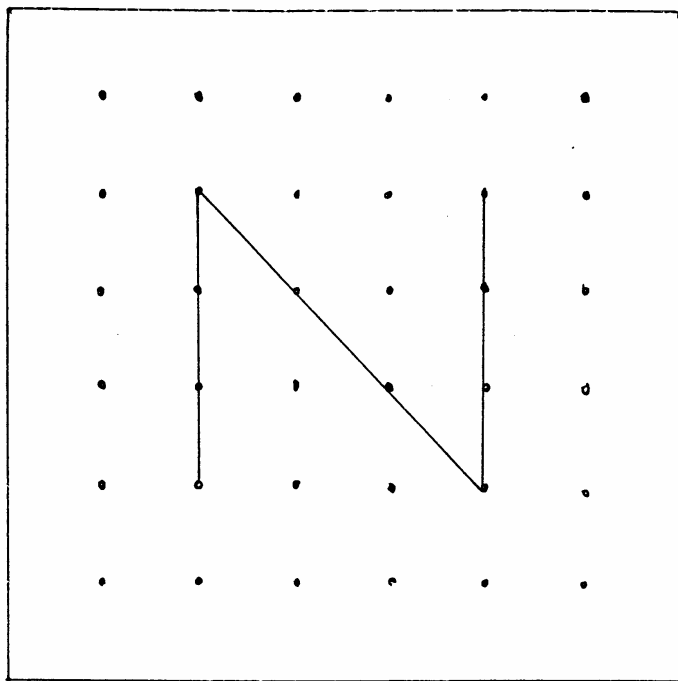
ชุดที่ 3 แบบทดสอบวัดทักษะการเขียนของเด็กปฐมวัย

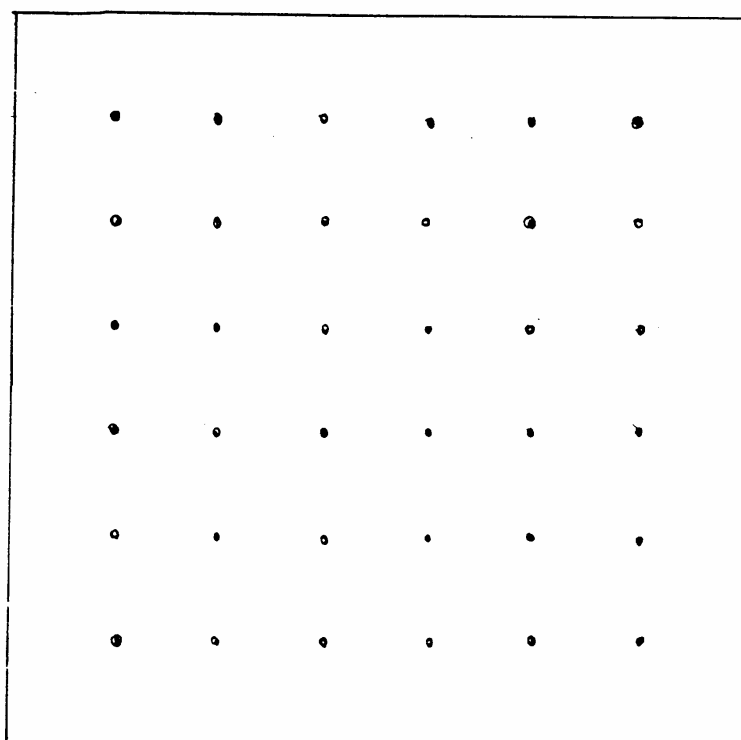
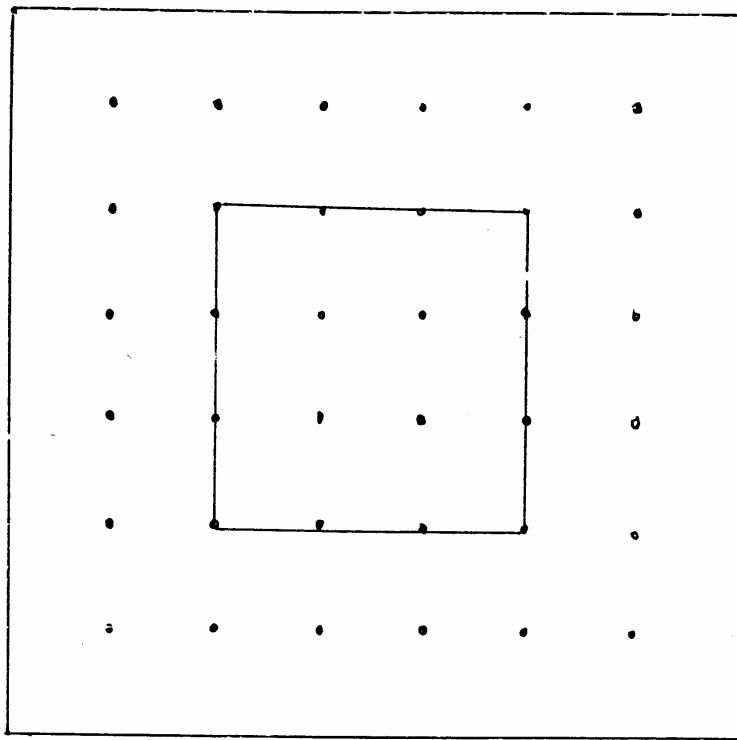
แบบทดสอบวัดทักษะการเขียนของเด็กปฐมวัย (อายุ 4 - 5 ปี)

ชุดที่ 3 ลากเส้นต่อจุดเหมือนแบบที่กำหนด

ชื่อ - สกุล.....
 ชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 4 (วัดมณีมณีนคร) จังหวัดตรัง
 วันที่ทำการทดสอบ.....
 ผู้ดำเนินการทดสอบ.....

ภาคผนวก ค
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. ผู้เชี่ยวชาญผู้ตรวจพิจารณาแผนการจัดกิจกรรมการพิมพ์ภาพที่ผู้วิจัยสร้าง มีดังนี้
 - 1.1 อาจารย์สิริพรรณ ตันติรัตน์ไพศาล อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
 - 1.2 อาจารย์ชุตินา สงแสง อาจารย์ประจำโรงเรียนอนุบาลตรัง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดตรัง เขต 1
 - 1.3 อาจารย์บังอร จำปา อาจารย์ประจำโรงเรียนวัดควนวิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดตรัง เขต 1
2. ผู้เชี่ยวชาญผู้ตรวจสอบหาความเหมาะสมของแบบทดสอบวัดทักษะด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยและ
คู่มือดำเนินการทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีดังนี้
 - 2.1 อาจารย์นพดล กองศิลป์ อาจารย์ประจำโรงเรียนสาธิต มศว.
ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)
 - 2.2 อาจารย์สถิรนนท์ อยู่คงแก้ว อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
 - 2.3 อาจารย์สาลี เหมือนมงคลกุล อาจารย์ประจำโรงเรียนอนุบาลตรัง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดตรัง เขต 1

ภาคผนวก ง

ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบกับจุดประสงค์

ตาราง 9 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบกับจุดประสงค์

ข้อที่	ด้าน		
	ลีลามือ	การลากเส้นต่อจุดให้เป็นภาพที่สมบูรณ์	การลากเส้นต่อจุดให้เป็นภาพตามแบบที่กำหนด
1	1	0.6	1
2	1	1	1
3	1	1	1
4	0.6	1	1
5	1	1	1
6	1	1	1
7	0.6	1	1
8	0.6	1	1
9	0.6	1	0.6
10	1	1	0.6

หมายเหตุ ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบกับจุดประสงค์ซึ่งได้มาจากการหาค่า IOC จากเกณฑ์การให้คะแนนจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านคือ
 ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1. คือ อาจารย์นพดล กองศิลป์
 ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2. คือ อาจารย์สัทธิพันธ์ อยู่คงแก้ว
 ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3. คือ อาจารย์สาลี เหมือนมงคลกุล

ภาคผนวก จ

ตัวอย่างภาพกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพ
และตัวอย่างภาพขณะเด็กปฏิบัติกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบ
การพิมพ์ภาพ

ตัวอย่างภาพขณะเด็กปฏิบัติกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพ

พิมพ์ภาพจากหลอดด้าย

เด็กวาดภาพต่อเติมภาพพิมพ์หลอดด้ายโดยใช้พู่กัน

ตัวอย่างภาพขณะเด็กปฏิบัติกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพ

เด็กวาดภาพต่อเติมภาพพิมพ์โดยใช้สีเทียน

ภาพประกอบ 2 ตัวอย่างภาพขณะเด็กปฏิบัติกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพ

ตัวอย่างผลงานศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพ

วาดภาพต่อเติมภาพพิมพ์ลายนิ้วมือ

วาดภาพต่อเติมโดยใช้สีชอล์ก

ภาพประกอบ 3 ตัวอย่างผลงานกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพ

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวพรพรรณ ราไพจิพงศ์
วันเดือนปีเกิด	7 สิงหาคม 2509
สถานที่เกิด	จังหวัดตรัง
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	35/5-7 ถนนวิเศษกุล ซอย 11 ตำบลทับเที่ยง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง 92000
ตำแหน่งหน้าที่ทำงานปัจจุบัน	ครู อันดับ คศ.1
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนเทศบาล 4 (วัดมัสลามุมิ) สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง 92000

ประวัติการศึกษา

2530	อนุปริญญาศิลปศาสตร (การออกแบบประยุกต์ศิลป์) จาก มหาวิทยาลัยครุศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช
2536	ปริญญาตรีครุศาสตรบัณฑิต (อุตสาหกรรมศิลป์) จาก วิทยาลัยครูภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต
2542	ปริญญาตรีครุศาสตรบัณฑิต (การศึกษาปฐมวัย) จาก สถาบันราชภัฏภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต
2550	การศึกษามหาบัณฑิต (การศึกษาปฐมวัย) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ